ାଗମଣି

ନାଗମଣି

ଲେଖକ :

ଉ. ଶ୍ୟାମ ଗୋସ୍ୱାମୀ

264
JUL 1959

ପ୍ରକାଶକ :

ଉତ୍କଳ ଗ୍ରନ୍ଥ ମନ୍ଦିର

କଟକ-୨

ପ୍ରଥମ ପ୍ରକାଶ :

ଫେବୃଆରୀ—୧୯୫୯

ପ୍ରକାଶକ :

ଶ୍ରୀ ଦଣ୍ଡଧର ପ୍ରସାଦ ପଟ୍ଟନାୟକ

ଉତ୍କଳ ବାଣୀ ମନ୍ଦିର

କଟକ-୨

ମୁଦ୍ରାକର :

ଶ୍ରୀ ନରେନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରଧାନ

ଜ୍ୟୋତି ପ୍ରେସ, କଟକ-୨

ମୂଲ୍ୟ :

ଟ୧.୫୦

(Rs 1. 50 N. P.)

17 JUL 1959

ଶ୍ରାବଣର ଆକାଶ ଭାଙ୍ଗି ମେଘର ବନ୍ୟା ବୋହିଯାଉଛି ପୃଥିବୀ ଉପରେ । ଗୁରୁଗମ୍ଭୀର ଗର୍ଜନ ସହ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣବର୍ଣ୍ଣମୟୀ ଚଳଚପଳା ମସୀ-କୃଷ୍ଣ ଆକାଶର ଏକ ପ୍ରାନ୍ତରରୁ ଅନ୍ୟପ୍ରାନ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆଲୋକର ସଙ୍କେତ ଦେଉଛି ମଝିରେ ମଝିରେ ।

ସୁଜାତା ଘରଟି ଭିତରେ ଏକାକିନୀ ବସି ତାନପୁରାଟିକୁ ନିଜର କୋଳ ଉପରେ ରଖି ମେଘମଲ୍ଲାରର ସ୍ୱର ଫୁଟାଉଥାଏ ତାରଗୁଡ଼ିକରେ ସରୁ ଆଙ୍ଗୁଳି କେତୋଟାର ସ୍ପର୍ଶ ସାହାଯ୍ୟରେ ।

ତଳେ ବସ୍ତୃତମାନ ନରମ ଗାଲିଚା, ତାରି ଉପରେ ଆଣୁ ମାଡ଼ି ବସିଛି ସୁଜାତା, ଗାଉଛି ତାନପୁରାଟିକୁ ଧରି ।

ଘରଟି ନିରାଭରଣ କହିଠି । କାନ୍ଥରେ ଟଙ୍ଗା ହୋଇଛି କେବଳ ଗୁଣୀଶିଳ୍ପୀର କେତୋଟି ଫଟୋ । ଗୋଟିଏ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଚୌକି ଉପରେ ରହିଛି ବାୟାଁ-ତବଲା, ଗୋଟିଏ ତାନପୁରା ଓ ଗୋଟିଏ ହାରମୋନିୟମ୍ । ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏ କୋଣରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଜଳ-ଚୌକି ଉପରେ ସୁରର ଅଧିଷ୍ଠାତ୍ରୀ ଦେବୀ ସରସ୍ୱତୀଙ୍କର ଶ୍ୱେତ ମର୍ମର ମୂର୍ତ୍ତି ରହିଛି । ଧୂପାଧାରର ଧୂପ ଅନେକବେଳୁ ଲିଭିଯାଇଛି । ସୁଜାତାର ଠିକ୍ ସମ୍ମୁଖରେ କାନ୍ଥରେ ଟଙ୍ଗା ହୋଇଛି ଖଣ୍ଡିଏ ପ୍ରମାଣ ସାଇଜର ଦର୍ପଣ ।

ଦର୍ପଣଟି ଏପରିଭାବେ ରହିଛି ଯେ, ଖୋଲା ଦ୍ୱାର ଦେଇ କେହି ଯଦି ଘର ଭିତରକୁ ଆସେ ଦର୍ପଣର ମସୃଣ ଦେହରେ ପ୍ରତିବିମ୍ବ ତାର ପ୍ରତିଫଳିତ ହେବ ଅବଲୀଳାକ୍ରମେ । ରାଗିଣୀର ଉଚ୍ଛ୍ୱାସରେ ସୁଜାତା ଏତେ ତନ୍ମୟ ଥିଲା ଯେ, ରୌପ୍ୟୋଜ୍ଜ୍ୱଳ ଦର୍ପଣ ଫଳକରେ ଯେ ଗୋଟିଏ ଦୀର୍ଘଛାୟା ଆସି ପଡ଼ିଛି ତାହା ସେ ଜାଣି ପାରିଲା ନାହିଁ ।

କକ୍ଷଟିର ଅତ୍ୟୁଜ୍ଜ୍ୱଳ ବିଦ୍ୟୁତାଲୋକରେ ଦେଖାଗଲା ପିଚ୍ଛିଳ ଦର୍ପଣର ମସୃଣ ଶରୀରରେ ସେହି ଦୀର୍ଘ ଛାୟାଟି ସ୍ଥିର ହୋଇ ଛିଡ଼ା ହୋଇଛି ।

ଛାୟାଟିର ସର୍ବାଙ୍ଗ କୃଷ୍ଣବର୍ଣ୍ଣ ବସ୍ତ୍ରାବୃତ, ମୂର୍ତ୍ତିଟି କେବଳ ଉନ୍ମୁକ୍ତ ।

ହଠାତ୍ ସୁଜାତା ଦେଖିପାରିଲା ସେହି ମୂର୍ତ୍ତିଟିକୁ ଓ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତାନପୁରାର ତାର ଉପରେ ସଞ୍ଚାଳନକ୍ଷମ ଆଙ୍ଗୁଳି କେତୋଟା ସ୍ଥିର ହୋଇଗଲା ଅକସ୍ମାତ୍‌ଭାବେ । ସ୍ତବ୍ଧ ହେଲା କଣ୍ଠସ୍ୱର ।

ମୁହ-ଭର୍ତ୍ତି ଶ୍ମଶ୍ରୁଗୁମ୍ଫ, ରୁକ୍ଷ ମଳିନ କେଶଗୁଚ୍ଛ ସେହି ଦୀର୍ଘଦେହୀ ପ୍ରବେଶ କଲା ଘରଟି ଭିତରେ ।

ତାନପୁରାଟିକୁ ସେହିପରି ହାତରେ ଧରିଛି ସୁଜାତା, କେବଳ କଣ୍ଠ ସ୍ତବ୍ଧ । ସୁଜାତା ଚାହିଁଲା ଆଗନ୍ତୁକକୁ ।

ଆଗନ୍ତୁକ ସେତେବେଳେ ପ୍ରାୟ ସୁଜାତାର ସମ୍ମୁଖରେ ।

ନଗ୍ନଚରଣ ପାଦଦୁଇଟି, ଜଳ କର୍ଦ୍ଦମରେ ସିକ୍ତ—ପରିଷ୍କାର ଜଣାପଡ଼େ ଖାଲି ଗୋଡ଼ରେ ସେ ଏତେବାଟ ଆସିଛି । ଦେହରେ ଥିବା କଳା ଚଦରଟି ବୃଷ୍ଟି ଜଳରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭିଜି ଯାଇଛି, ପାଣି ଗଡ଼ିପଡ଼ୁଛି ଭିଟାଲିୟନ ଶ୍ୱେତ ପ୍ରସ୍ତର ଜଡ଼ିତ ଚଟାଣଟି ଉପରେ ।

ବୃଷ୍ଟିସିକ୍ତ କେଶଗୁଚ୍ଛ ତଳେ ପ୍ରଶସ୍ତ ଲଲାଟ । ଦୁଇ ଭ୍ରୂ ତଳେ ତୀକ୍ଷ୍ଣ ନାସିକା—ଚକ୍ଷୁ ଦୁଇଟି ସାପର ଚକ୍ଷୁପରି ଅତ୍ୟୁଜ୍ଜ୍ୱଳ ।

କେତେଟା ସ୍ତବ୍ଧ ମୂହୂର୍ତ୍ତ । ବାହାରେ ଅବିରାମ ଚାଲିଛି ଝଡ଼ ବୃଷ୍ଟିର ତାଣ୍ଡବଲୀଳା—ମେଘର ଗର୍ଜନ । ସୁଜାତା ଭଲ କରି ଦେଖୁଛି ଆଗନ୍ତୁକଙ୍କୁ, ହାତରେ ଧରିଛି ତା'ନପୁରଟିକୁ ।

ଅର୍ଗଳବନ୍ଧ ଦ୍ୱାରର ଗବାକ୍ଷ ଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଝଡ଼ ବୃଷ୍ଟିର ଆଘାତ ଲାଗି ଆର୍ତ୍ତନାଦପରି ଶୁଣାଯାଏ । ସେହି ଶୁଭ୍ର-ଗୁମ୍ଫାବୃତ ଆଗନ୍ତୁକର ଓଷ୍ଠ ଦିଓଟି ମୃଦୁସ୍ୱରେ ଥରି ଉଠିଲା ଏଥର ।—

—କଣ ଚିହ୍ନିବାକୁ କଷ୍ଟ ହେଉଛି ବାଈଜୀ ?

ସୁଜାତା ନିରୁତ୍ତର । ଦେଖୁଛି ଆଗନ୍ତୁକଙ୍କୁ ।

ଆଗନ୍ତୁକ ସେହିପରି ମୃଦୁସ୍ୱରରେ କହିଲେ—ତୁମେ ଯେ ଆଜି ମୋତେ ଚିହ୍ନି ସୁଦ୍ଧା ଅଚିହ୍ନା ବୋଲି ମନେକରିବ, ଏହା ମୁଁ ଜାଣେ ।

ଏଥର ଅତିକଷ୍ଟରେ ସୁଜାତାର କଣ୍ଠରୁ କେବଳ ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ଶବ୍ଦ ଉଚ୍ଚାରିତ ହେଲା—ତୁମେ !—

—ଦୀର୍ଘ ନଅ ବର୍ଷପରେ ମୁଁ ଜେଲରୁ କିପରି ବାହାରିଲି ଏହି କଥା ଭାବୁଛ, ନା ?—

ସୁଜାତା ପାଷାଣ ପରି—ସ୍ଥିର—ନିର୍ବାକ ।

ଆଗନ୍ତୁକ ଶ୍ଳେଷାତ୍ମକ କଣ୍ଠରେ ପୁନର୍ବାର କହିଲେ—ହଁ, ଜେଲରୁ ଯେ ଆସିଛି ତାହାତ ଦେଖି ପାରୁଛ । ଭୂତ, ପ୍ରେତ, ଛାୟା କିମ୍ବା ସ୍ୱପ୍ନ ନୁହେଁ—ସଶରୀରରେ ମୁଁ ଆସିଛି ।......ଟିକିଏ ନୀରବ ରହି ପୂର୍ବାପେକ୍ଷା ଅଧିକ ଶ୍ଳେଷାତ୍ମକ ସ୍ୱରରେ ଆଗନ୍ତୁକ ପୁନର୍ବାର କହିଲେ—ଭାବୁଛ ବୋଧହୁଏ, ଏତେ କଷ୍ଟ, ଏତେ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର, ଏତେଗୁଡ଼ିଏ ମିଥ୍ୟାସାକ୍ଷୀ ଦେଇ ଯାହାକୁ ଜେଲକୁ ପଠାଇ ଦିଆଗଲା, ନଅ ବର୍ଷପରେ ହଠାତ୍ ସେ ମୁକ୍ତି ପାଇ ଆସିଲା କିପରି ?—ଶୁଣ, ମୁଁ ଆସିଛି ସୁମିତା ପାଇଁ, ମୋର ଏକମାତ୍ର କନ୍ୟା ସୁମିତା ! କେଉଁଠାରେ ସେ ?—

—ସୁମିତା !

—ହଁ, ସୁମିତା । କେଉଁଠାରେ ସେ, ତାକୁ ମୁଁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇଯିବ ।

ସୁଜାତା ବିସ୍ମୟ ବିସ୍ଫାରିତ ନେତ୍ରରେ ପୂର୍ବପରି ଚାହିଁ ରହିଲା ବକ୍ତାଙ୍କୁ—ଯେପରି ସେ ପଥର ପାଲଟି ଯାଇଛି ।

—କଣ, ଏତେବେ ସୁଦ୍ଧା ନୀରବ । ଆଣିଦିଅ ମୋର ସୁମିତାକୁ ।

ହସ୍ତସ୍ଥିତ ତାନପୁରାଟିକୁ ଗାଲିଚା ଉପରେ ରଖିଦେଇ ଧୀରେ ଧୀରେ ଉଠି ଠିଆହେଲା ସୁଜାତା । ସେ ଯେପରି ନିଜକୁ ଫେରି ପାଇଛି, ଆତ୍ମସ୍ଥ ହୋଇ ସହଜ ବସ୍ତୁର ଦୃଷ୍ଟି ଫେରି ପାଇଛି ଯେପରି ।

ପରିଧେୟ ଶୁଭ୍ର ଚନ୍ଦ୍ର ବସ୍ତ୍ରର ଶାଢ଼ୀର ଅଞ୍ଚଳଟି ବୁକୁ ଉପରୁ ଖସିପଡ଼ି ଗୋଡ଼ ଉପରେ ପଡ଼ିବାମାତ୍ରେ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣଚମ୍ପକ ଦେହର ଶଙ୍ଖ ଶୁଭ୍ର ହାତଟିରେ ସ୍ଖଳିତ ଅଞ୍ଚଳଟିକୁ ବୁକୁ ଉପରକୁ ଉଠାଇ ଉଠାଇ ମୃଦୁକଣ୍ଠରେ ସୁଜାତା କହିଲା—ବର୍ଷାରେ ଖୁବ୍ ଭିଜିଛ, ଥଣ୍ଡା ହୋଇପାରେ । ଆସ, ଆଗେ ଲୁଗାଟା ଛାଡ଼—

ଘରର ଅନ୍ତରରେ କିଛିଦୂର ଆଗେଇ ଆସିଲା ସୁଜାତା ।

ତୈଳଶୂନ୍ୟ ରୁକ୍ଷ କେଶଦାମ ପୃଷ୍ଠଦେଶରେ ଲମ୍ବଭାବେ ପଡ଼ିଛି ଝଞ୍ଜା କଳା ବାଦଲପରି ।

—ଲୁଗା ବଦଳାଇବାର କିଛି ଦରକାର ନାହିଁ । ତୁମର ଏଇ ପ୍ରାସାଦରେ ଆତିଥ୍ୟର ଲମ୍ବା ସୁଯୋଗ ମୁଁ ଆଶା କରେନା । ସୁମିତାକୁ ମୁଁ ନେବାକୁ ଆସିଛି, କେଉଁଠି ରଖିଛ ତାକୁ ।

—ସେ'ତ ଏଠି ନାହିଁ ?

—ତାହା ସନ୍ଧ୍ୟା ଘରେ ତୁମର ଲୀଳାଖେଳା ଦେଖାଇବାକୁ ଲଜ୍ଜା ହେଉଥିଲା ବୋଧହୁଏ । ସେଥିପାଇଁ ତାକୁ ଦୂରରେ ରଖିଛ ।

ାଧୁ—ସାଧୁ ! ତାହାହେଲେ ଲଜ୍ଜା ତୁମେ ପୂର୍ଣ୍ଣଭାବେ ତ୍ୟାଗ କରିନାହଁ । ଗୁଡ଼, ବର୍ତ୍ତମାନ ଦୟାକରି ଧରିତ୍ରୀଗିମାର ଠିକଣାଟି କୁହ ।

—ତାର ଠିକଣା ଜାଣି ତୁମେ କଣ କରିବ ?

ସେ କଥା ଶୁଣି ତୁମର କିଛି ଲାଭ ନାହିଁ ।

ସହସା ସୁଜାତା ଦେଖିପାରିଲା ଆଗନ୍ତୁକର ବାଁ-ଗୋଡ଼ଟି ଉପରେ ତାଜା ଲାଲ ରକ୍ତ ଭରି ରହିଛି, ବୋଧହୁଏ ବାଁ-ଗୋଡ଼ଟି କଟିଯାଇଛି କୌଣସି ଧାରୁଆ ଅସ୍ତ୍ରର ଆଘାତରେ । ସେହି ପୁରାତନଦିନର ଖେୟାଲ ବଶରେ ସୁଜାତା ସବୁ କିଛି ଭୁଲି ଉତ୍‌କଣ୍ଠିତା ହୋଇ କହିଲା—ଏ କଣ ! ତୁମର ଗୋଡ଼ରୁ ରକ୍ତ ବାହାରୁଛି, ଆଗେ ପରିଷ୍କାର କରିଦିଅ···

ଆଗନ୍ତୁକ ନିଜର ଗୋଡ଼ ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟିଟାକୁ ବୁଲାଇ ଆଣିଲା । ତା' ପରେ କହିଲା—ସଦର ଦ୍ୱାର ଦେଇ ଆସିଲେ ତୁମର ପ୍ରାଣପ୍ରିୟ ମୁରଲୀମୋହନ ମୋତେ ଦେଖି ବିଶେଷ ଖୁସି ହେବେ ନାହିଁ । ମୁଁ ଯାହା ହୁଏନା କାହିଁକି, ଜେଲ୍ ଫେରନ୍ତା ଆସାମୀ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଲଜ୍ଜା ବସ୍ତୁଟିକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣଭାବେ ତ୍ୟାଗ କରି ପାରି ନାହିଁ—ତେଣୁ ପାଚେରି ଡେଇଁ ଘର ଭିତରକୁ ଆସିଛି । ଏଥର ଦୟାକରି ସୁମିତ୍ରାର ଠିକଣାଟି କୁହ ······

—କିନ୍ତୁ ସୁମିତ୍ରା ଯଦି ତୁମକୁ ଚିହ୍ନି ନ ପାରେ ?

—ମୋର ରକ୍ତ ତାର ଶରୀରରେ ପ୍ରବାହିତ ହେଉଛି, ନିଶ୍ଚୟ ସେ ଚିହ୍ନି ପାରିବ । ତୁମର ଦୁଶ୍ଚିନ୍ତାର କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ ।

—ନିଜର ଜନ୍ମଦାତା ବୋଲି ପରିଚୟ ଦେଇ ପାରିବତ ? ଦେଇ ନ ପାରିବ, ନଅ ବର୍ଷ ପରେ ଜେଲ୍‌ରୁ ଫେରି ଆସି ତୁମେ ତାର ଜନ୍ମଦାତା, ତା ସହିତ ଦେଖା କରୁଛ !

ସୁଜାତାର ଏହି କଥାରେ ଆଗନ୍ତୁକର ମୁଖମଣ୍ଡଳ ବିବର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଗଲା । କିଏ ଯେପରି ସଜୋରରେ ଚାବୁକ ମାରିଛି ତାହେତ ଉପରେ ତାର । କିନ୍ତୁ ସେ ଉତ୍ତର ଦେବା ପୂର୍ବରୁ ସାଂଘାତିକ ହଠାତ୍

ପୃଷ୍ଠି ଉପରେ ଯେପରି ଚାବୁକର ଆଘାତ ଆସି ପଡ଼ିଲା ।

ସୁଜାତାର ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରଶ୍ନ, ଯିବ ସୁମିତା ପାଖକୁ ? ଠିକଣା ଜେଣ ? ···

ଆଗନ୍ତୁକର ମୁଖମଣ୍ଡଳ କଠିନ ହୋଇ ଉଠିଲା । କଠିନ କଣ୍ଠରେ କହିଲା—ଯିବ ।

—ଗୋବିନ୍ଦପୁର ······ ବରଫ ପରି ଶୀତଳ ନିସ୍ୱସ୍ତ କଣ୍ଠରେ କହିଲା ସୁଜାତା ।

—ଧନ୍ୟବାଦ !······

ଆଗନ୍ତୁକର କଥା ଶେଷ ହେବା ପୂର୍ବରୁ କମ୍ପିତ ହଜାର ଶଙ୍ଖ-ସମାନ ବିଦ୍ୟୁତ ବତ୍ତିଟି ହଠାତ୍ ଲିଭିଗଲା । ଶୁଣାଗଲା ପାସ୍ତାରିଙ୍କ ଶବ୍ଦ ଓ ଆର୍ତ୍ତ ନାରୀ କଣ୍ଠର ମୃତ୍ୟୁ କାତର ଧ୍ୱନି······

ଝିପିଝିପି ବୃଷ୍ଟି ପଡ଼ୁଛି । ବେଳେ ବେଳେ ବିଦ୍ୟୁତର ଚକିତ ଝଲକ ଦେଖାଯାଏ ଆକାଶ ପଟରେ । ରାସ୍ତାର ମଝିରେ ମଝିରେ ଜଳ ଜମି ରହିଛି । ରାଜପଥର ଦୁଇ କଡ଼ରେ ଇଲେକ୍ଟ୍ରିକ ବତୀର ଆଲୋକମାଳା ରାସ୍ତା ଉପରେ ପଡ଼ିଥିବା ଜଳ ଉପରେ ପଡ଼ି ଚକ୍ ଚକ୍ ଦେଖା ଯାଉଥାଏ । ଜନଶୂନ୍ୟ ରାଜମାର୍ଗ ।

ସେହି ବୃଷ୍ଟିସିକ୍ତ ପିଚ୍ଛିଳ ରାସ୍ତା ଉପର ଦେଇ ଆଗନ୍ତୁକ ଚାଲିଛି, ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱଶ୍ୱାସରେ । ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱଶ୍ୱାସରେ ଚାଲିଛି—ତାକୁ ପଳାଇ ଯିବାକୁ ହେବ ଅନେକ ଦୂରକୁ ।

ପୁଣି ପରେ—ମୁକ୍ତିପରେ ସେହି ଜଗତ-ପ୍ରସ୍ତର ପ୍ରାଚୀର-ଘେରା ଆଲୋକ ପବନ-ହୀନ, ଲୁହା-କାଡ଼-ଦିଆ ଘରଟି ଭିତରକୁ ସ କେବେ ହେଲେ ଯିବ ନାହିଁ । ଭୟାବହ ଏକାକୀତ୍ୱ । ନା, ସେହି ୀତଳ ଅନ୍ଧକାର ପ୍ରକୋଷ୍ଠ କକ୍ଷଟିରୁ ଗଲେ ସେ ପାଗଳ ହୋଇଯିବ । ଦିନେ ନୁହେଁ ଦୁଇ ଦିନ ନୁହେଁ,—ଦିନ ପରେ ଦିନ ମାସ ପରେ ମାସ, ବର୍ଷ ପରେ ବର୍ଷ ସେହି ଦୁଃସହ ମର୍ମାନ୍ତିକ ପ୍ରତୀକ୍ଷା । ଜନ୍ମା-ସ୍ଥାନ ଘଣ୍ଟର ପ୍ରଲମ୍ବିତ ସ୍ଥିତ ପ୍ରହରରେ ଲୁହା ଜାଲ କବାଟ ଖୋଲ ଯୋଡାର ମେଟାଲିକ୍ ଶବ୍ଦ । ସ୍ନାୟୁ ଉପରେ ଅସହ୍ୟ ପୀଡ଼ନ । ମସ୍ତିଷ୍କର ଶିରା ଯେପରି ଶତ ଖଣ୍ଡ ହୋଇଯାଏ । ଆଉ ସେ ରହି ପାରିବ ନାହିଁ ସେହି ଭୟାବହ ସ୍ଥାନରେ—ଧରା ସେ ଦେବ-ନାହିଁ କେବେ ।

କିନ୍ତୁ କେହି ଯେପରି ପଶ୍ଚାତରୁ ଅନୁସରଣ କରୁଛି ତାକୁ । ନିଜର ପଦ ଶବ୍ଦରେ ନିଜେ ଚମକି ଉଠିଲା ଆଗନ୍ତୁକ—ଦ୍ରୁତ, ଆହୁରି ଦ୍ରୁତ ବେଗେ ଗୋଡ଼ ଦୁଇଟାକୁ ଚଳାଇ ଦେଲା ଆଗକୁ । କାନ ପାଖରେ କିଏ ଯେପରି ଆସି କହୁଛି......ପଳାତକ, ତୁମେ ଖୁଣୀ !......

କିପରି ସବୁ ସେ କାରାଗାର କକ୍ଷରୁ ବାହାରି ଆସିଛି, ସେ କଥା ତାର ଆଉ ମନେ ନାହିଁ ।

ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗ ଅନ୍ଧକାର, ଅନ୍ଧକାର ସର୍ବତ୍ର । ସେହି ଅନ୍ଧକାରର ଭୌତିକ ଛାୟା ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରୁ ତାକୁ ଯେପରି ଚାପି ଧରିଥିଲା ସେତେବେଳେ । ଘନାନ୍ଧକାରକୁ ଅଣ୍ଡେଇ ଅଣ୍ଡେଇ ଅନ୍ଧପରି ଅସମତଳ ପଦକ୍ଷେପରେ କିପରି ଖାଦାଡ଼ ବୁଦା ସେ ଅତିକ୍ରମ୍ କରି ଆସିଛି, ଆଉ ତାର ମନେ ନାହିଁ କିଛି । କେବଳ ଗୋଟାଏ ଅନୁଭୂତି ସମାଗତ ପଶ୍ଚାତଦେଶରୁ ତାକୁ ଆଗକୁ ଠେଲି ଦେଉଥିଲା ଯେପରି ।

ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ ସାମ୍‌ନାରେ ସେ ଗୋଟିଏ ଖୋଲାଦ୍ୱାର ଦେଖି ପାରୁଥିଲା । ରାସ୍ତାର ଲାଇଟ୍‌ପୋଷ୍ଟ ଆଲୋକରେ ସେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଦେଖି ପାରୁଥିଲା ଖୋଲା ଦ୍ୱାରଟିକୁ—ତେଣୁ ସେ ସ୍ପଷ୍ଟ ବୁଝି ପାରୁଥିଲା ନିର୍ଗମର ମାର୍ଗ ତାର ଉନ୍ମୁକ୍ତ । ବାହାରକୁ ବାହାରି ଆସିଥିଲା ସେ ।

ତା'ପରେ—ତା ପରେ ତ' ସେ ଚାଲିଛି ଦ୍ରୁତତମ ଭାବେ ।

ରାତି ଶେଷ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ତାକୁ ଆତ୍ମଗୋପନ କରିବାକୁ ହେବ ।

ଗୋଡ଼ ଦୁଇଟା ବେଶ୍ ଭାରି ଲାଗୁଛି—ଆଜି ସେ ଚାଲିପାରୁ ନାହିଁ ।

ଧୀରେ, ଅତି ଧୀରେ ଚାଲୁଛି ମଲାଡ୍ ।

ବୃଷ୍ଟି କମିଯାଇଛି, ରାସ୍ତା କିନ୍ତୁ ବୃଷ୍ଟିସିକ୍ତ । ରାତିଶେଷର ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଆଲୋକ, ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ ମେଘ ଦେହରେ ବର୍ଷଣ-କ୍ଳାନ୍ତ ଧରଣୀକୁ ସ୍ପର୍ଶ କରୁଛି ମୃଦୁଭାବେ ଯେପରି ।

ମଲାଡ୍ ଆଉ ଆଗେଇ ପାରେନା ।

ସମ୍ମୁଖକୁ ଚାହିଁଲା ମଲାଡ୍ । ଅନ୍ୟମନସ୍କ ଭାବେ ଚାଲୁ ଚାଲୁ କେତେ ରାସ୍ତା ପାର ହୋଇ କେଜାଣେ କେବେ ଯେ ସେ ଗୋଟିଏ ଅପରିସର ଗଳିରାସ୍ତା ମୋଡ଼ରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଛି, ଖିଆଲ ନାହିଁ ତାର । ରାସ୍ତାଟି ନୂଆ ନୁହେଁ, ଅନେକ ଦିନର, ବତୀଗୁଡ଼ିକ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜଳୁଛି । ରାସ୍ତାର ଦୁଇ କଡ଼ରେ ଏକମହଲା ଓ ଦୁଇ ମହଲାର ପୁରାତନ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଘର ।

ଯେପରି ଭାବେ ହେଉ ବିଶ୍ରାମ ପାଇଁ କେଉଁଠି ହେଲେ ଆଶ୍ରୟ ତାକୁ ନେବାକୁ ହେବ ।

ତଳୁ ଦେଖିଠାରେ !—ସବୁଠ ଭାବ ଅନେକ, [illegible] ଛନ୍ତି ।

ପର୍ଣ୍ଣ ନକ୍ଷତ୍ରଙ୍କରେ ଏହି ଗଉରର ବନ୍ଧ୍ୟାବୃତ ଅଗଣେଶ୍ୱର ଦ୍ୱୀପ ବେଳ ଫେଡ଼ାଇନ୍ଧୁ ଭର ତାକୁ ଅବଶ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି ।

ଭଣ ଦ୍ୱାର ଖଣ୍ଡେ ଏକାଦଶର ତୋଠାର ବାଲ୍ୟ ଭଉଳେ ଚତ୍ୱର ଆଲାପ । ରୋକ୍ତ ଦୂରଣା ଛତର ଛଇ ଘର, ମୁଣ୍ଡର ଭୃତ ପାଦୁକାରେ ଝୁଣ୍ଡି ପାଉଛନ୍ତି ଦେଖର ।

କର୍ତ୍ତନ ବନ୍ଧା ।

ଗ୍ଲାସ୍ ଉପର ଖଣ୍ଡ ସରଜ ଦାଉଟି ଖୋଲଉଛ—ମୂଳ ସ୍ଥୂଳରେ ବୃତ୍ତିର ଆଲାପ, ସେଥି ଦରକୁ ।

ବାହ୍ୟ ସଂସ୍ତରର ଅସ୍ୱାଭାବିକ ଗୋଟିଏ ଦାଗ, ଅଭଦ୍ରତା ଅନେକ ଛୁଆ ନେଇଯାଇ ପଠାଇ ।

—ତଏ, ତଏ ଭୁମେ ?

—ନଁ......

ନାସ୍ଟିର ଚେହେର ବର୍ଣ୍ଣ ଯନବୃଷ୍ଟ ଦେଲେ ମଧ୍ୟ, ତେବେ ମୁଖର ଅତ୍ୟାଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଗଠନ ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଆକର୍ଷଣ କରେ ସହଜେ ।

ଲାବଣ୍ୟ ପେଶର ଚତୁରତା ଦେଖାଇଛି ଏବଂ ସାଧାରଣ ଗଠନର ଘର ଦେଇଛି ।

ହାତ ଦୁଇଟିରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ସୁବର୍ଣ୍ଣ କଙ୍କଣ ।

ଲଲାଟ ଓ ସୀମନ୍ତରେ ସିନ୍ଦୂରର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଧାର୍ଡି ।

ଦେଖିଲେ ମନେହୁଏ, ସେଥି ଦାଗ ତାହାର ଜୀବନରେ ନା ରହେ । ରକ୍ତ ଦୁଇଟିର ଦୃଷ୍ଟି ଗାଢ଼—ଶାନ୍ତ—ମାଧୁର୍ଯ୍ୟ ।

ବିଧା ବା ପ୍ରଭାତର ଅବସର ଆଉ ଧାର୍ଡି, କୌଣସି ଭୂମିକା ନଥିଲା କୌଣସି ରୂପରେ ପ୍ରକାରେ ଏକ—

କିଛି ସମୟ ପାଇଁ ମୋତେ ଟିକଏ ଆଶ୍ରୟ ଦେବେ ? ମୁଁ କ୍ଲାନ୍ତ, ବିଶ୍ରାମ ଚାହେଁ ।

କଣ ଉତ୍ତର ଦେବ ନାରୀଟି ଠିକ୍ କରି ପାରେନା ।

—ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତୁ, ମୁଁ ଯିଏ ହୁଏନା କାହିଁକି, ଆପଣଙ୍କର କୌଣସି କ୍ଷତି କରିବି ନାହିଁ । ପ୍ରକୃତରେ ମୁଁ ପରିଶ୍ରାନ୍ତ । ରାତିସାରା ଅନିଦ୍ରା, ଟିକଏ ଶୋଇବାକୁ ଚାହେଁ ।

—ଭିତରକୁ ଆସନ୍ତୁ···କହି ନାରୀଟି ଆଗେ ଆଗେ ଚାଲିଲା ।

ମିଲାଦ୍ ଉଠି ଠିଆହେଲା ଅତି କଷ୍ଟରେ । ଅନୁସରଣ କଲା ନାରୀଟିକୁ ।

ପାହାଚରେ ଉଠିଲା ନାରୀଟି । ପାହାଚ ଗୁଡ଼ିକ ଅତି ଜୀର୍ଣ୍ଣ କିନ୍ତୁ ଦୃଢ଼ ରହିଛି ।

ସିଡ଼ି ଦେଇ ଉପରକୁ ଉଠିବା ପରେ ଦେଖାଗଲା ସାମ୍ନାରେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରଶସ୍ତ ବାରଣ୍ଡା— ଚଳଟି ପରିଷ୍କାର ଓ ପରିଚ୍ଛନ୍ନ । ଗୋଟିଏ କାକାତୁଆ ନିଜ ଇଚ୍ଛାନୁସାରେ ଚଣାବୁଟ ଥଣ୍ଟ ସାହାଯ୍ୟରେ ଖାଉଥିଲା—ସେମାନଙ୍କର ପଦଶବ୍ଦରେ ମୁହଁ ଟେକି ଡାକିଲା— ରମା !

—ଏଇ, ଚୁପ୍···ତରୁଣୀଟି ଓଷ୍ଠ ଉପରେ ତର୍ଜନୀ ସ୍ଥାପନ କରି ପକ୍ଷୀଟିକୁ ସତର୍କ କରାଇ ଦେଲା । ପକ୍ଷୀଟି ଆଉ କୌଣସି ଶବ୍ଦ ନକରି ଖାଇବାକୁ ଲାଗିଲା ଏଥର ।

ତରୁଣୀଟିର ନାମ ଯେ ରମା, ମିଲାଦ୍ ପକ୍ଷୀଟିର କଥାରୁ ବେଶ୍ ବୁଝି ପାରିଥିଲା । ରମାର ପଛେ ପଛେ ଆସି ବାରଣ୍ଡାର ଶେଷ ପ୍ରାନ୍ତରେ ଥିବା ଗୋଟିଏ ପ୍ରକୋଷ୍ଠରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ ଉଭୟେ । ଭିତର ଆଡ଼ୁ ଦ୍ୱାରଟିକୁ ବନ୍ଦ କରିଦେଇ ମିଲାଦ୍‌ର ସମ୍ମୁଖରେ ଠିଆହେଲା ରମା ।

—ଆପଣ କେମିତି ମୋତେ ଚିହ୍ନିପାରି ...
ଲ ବାବୁ !

ରମାର କଣ୍ଠସ୍ୱରରେ ସଙ୍ଗୀତ୍, ତାପର ... ...
ଷ ଜମାକୁ । —ହଁ, ଆପଣ—ଆପଣ ନୁହେଁ, ତୁମେ କେଉଁ
ନ୍ତୁ···ମୁକୁନ୍ଦ ବସିବ ରମା ।

—କିନ୍ତୁ—

— ବେଶ ବୁଝିପାରୁଛୁ ଆପଣ ମୋତେ ଚିହ୍ନିପାର ନାହାନ୍ତି ।
ଆପଣ ସଙ୍ଗୀତ୍ ଶୁଣ ତ ?

— ହଁ, କିନ୍ତୁ ତୁମେ—

ମୁଁ ରମା !

ରମା ! ସଙ୍ଗୀତ୍ ତାର ଅନ୍ତର ମଧ୍ୟରେ ଅସ୍ଥିର...
...ସ୍ୱରେ ପୁଷ୍ପାଞ୍ଜଳି ମନେ ପକାଇବାକୁ ଲାଗିଲା—ଏକ
... ରମା, ମନୋରଞ୍ଜନ ଆଉ ।

—ଚିହ୍ନିପାରିଲେ ଏଥର ?

ସଙ୍ଗୀତ୍ କୌଣସି ଉତ୍ତର ଦେଇ ପାରୁନି ।

ଶିବଶଙ୍କର ବାବୁଙ୍କୁ ଜାଣନ୍ତି ? ତାଙ୍କ ଝିଅ ମୁଁ ।

ମନେ ପଡ଼ିଲା ସଙ୍ଗୀତ୍ ର । ତା'ର ଟ୍ୟୁସନ...
ଥିଲୁ ଜଣେ ଏହି ରମା ! ..., ..., ..., ...,
... ରମା । ସ୍ୱର ସାଧନା ଶିଖାଇବେ ସଙ୍ଗୀତ୍ ...।

କେବଳ ସ୍ୱର ସାଧନା ନୁହେଁ, ...
କଣ୍ଠସ୍ୱର ଓ ...।

—ଚିହ୍ନିପାରିଲେ ମାଷ୍ଟରବାବୁ !

—ହଁ ।

—ଆପଣଙ୍କ 'ମୁଁ' ... ... ଚିହ୍ନିପାରି ...,
ଆପଣଙ୍କର କଣ୍ଠସ୍ୱର ଶୁଣି ଚିହ୍ନି ପାରିଲି ।

—ତୁମେ ଚିହ୍ନି ପାରିଥିଲ ?

—ହଁ । କିନ୍ତୁ ନିଜର ନାମ କହି ସୁଦ୍ଧା ଆପଣ ମୋତେ ଚିହ୍ନି ପାରିଲେ ନାହିଁ···ରମାର ଓଷ୍ଠାଧରରେ ମୃଦୁମନ୍ଦ ହସ ।

—ନଅ ବର୍ଷ ତଳର କଥା······ ବାକି କଥାଗୁଡ଼ିକ ଅଟକି ଗଲା ମାଷ୍ଟ୍ରର ଗଳାରେ ।

ଶେଷ କରିବାକୁ ଯାଇ ଶେଷ ସେ କରିପାରିଲା ନାହିଁ ତାର ବକ୍ତବ୍ୟ ।

—କେବେ ମୁକ୍ତି ପାଇଲେ ?

କାଲି ସକାଳେ । ତୁମେ ତାହାହେଲେ ସବୁ ଜାଣ ?

—ଜାଣେ । ସମ୍ବାଦ ପତ୍ରରେ ସବୁ ପଢ଼ିଛି, କିନ୍ତୁ ବିଶ୍ୱାସ କରି ପାରିନାହିଁ ।

—ବିଶ୍ୱାସ କରିନାହଁ ?

—ନା ।

—କାହିଁକି ? ସମସ୍ତେ ବିଶ୍ୱାସ କରିଛନ୍ତି ; ଜୁରିମାନେ ବିଶ୍ୱାସ କରି ଜଜ୍‌ଙ୍କ ସହିତ ଏକମତ ହୋଇ ମୋତେ ନଅବର୍ଷ ପାଇଁ କାରାଦଣ୍ଡ ଦେଇଛନ୍ତି ।

—ଜାଣେ । ତେବେ ସୁଦ୍ଧା ମୁଁ ବିଶ୍ୱାସ କରେନା । ଛାଡ଼ନ୍ତୁ ସେସବୁ, ମୁଁ କିନ୍ତୁ ଗୋଟିଏ କଥା ଆପଣଙ୍କୁ କହିବି, ମାଷ୍ଟରବାବୁ !

—କହ କହ ।

—ଦେଖନ୍ତୁ ପାରୁଛନ୍ତି, ଆଜିଯାଏ ମୁଁ ବିବାହ କରିନାହିଁ । ପିତୃବନ୍ଧନରୁ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ଆଜି ଏଡ଼ାଇଛି ।

—କିନ୍ତୁ କାହିଁକି ?

—ଯେହେତୁ ମୁଁ ଆଜି ରଙ୍ଗାଳୟର ପେଶାଦାର ଅଭିନେତ୍ରୀ ।

—ଅଭିନେତ୍ରୀ ?

—ଆପଣ ମଧ୍ୟ ଏହି କଥା ଶୁଣି ଚମକି ଉଠିଲେ, ମହାଶୟ ?

ନା, ନା— ତୁମେ କୁହ ।

—ଆପଣ ତ' ଜାଣିଥିବେ, ପିଲାଦିନରୁ ଅବସ୍ଥା ଭଲ ମୋର ଏ ଥିବ ।

—ଜାଣେ ।

—ଏହି ବଡ଼ଦୁଃଖ ମୋର । ମୋ'ପର ଆଉ କେତେ ଲୋକ ଦୁଃଖ ଅନ୍ଧକାର ମଧ୍ୟ ଏଠାରେ ରହନ୍ତି । ଏହା ଭାବିଲେ ସେମାନେ ଚେଷ୍ଟା କରୁ । ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ କିଛିଥିଲେ, ଆପଣ ମୋତେ ମାନଙ୍କର ଏଠାରୁ ଖୋଜିବେ ନାହିଁ ?

—ନିଶ୍ଚୟ ।

—ହଁ, ଦେଖ । ବିଦ୍ୟାଳୟର ଅନ୍ଧବିଶ୍ୱାସୀ ମୁଁ, ସମାଜ-ଶତ୍ରୁଙ୍କ ଶତ୍ରୁ ମୁଁ ।

ନା, ନେ ! ମୁଁ ତୁମକୁ ଦେଖି ଚକିତ ନାହିଁ । ତୁମର ଭାବ ଦେଖି ମୋ ମନରେ ଏକ ଧାରଣା ଜନ୍ମିଲା ଯେ ସମାଜକୁ ନୂତନର ମାନଦଣ୍ଡ ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରିପାରେ, ଅଥଚ ସମାଜରେ ଯେଉଁ ଲୋକମାନେ ଦୈନ୍ୟ ଜନିତ ମନୋବୃତ୍ତିର ଶିକାର ।

ଜେନେଟଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱ ଭରି ରହିଲା । ସମସ୍ତ ପୂର୍ବାଞ୍ଚଳ ବର୍ଣ୍ଣନାତ୍ମକ ମହାନଗରକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଚେତନା ଜାଗ୍ରତ କରାଇଲେ ।

ମୁରଲୀମୋହନଙ୍କର ଉପର ମହଲରେ ମଧ୍ୟ ଏହି ପ୍ରସନ୍ନ ସୂର୍ଯ୍ୟାଲୋକ ପ୍ରାତ୍ୟହିକ ଅବର୍ତ୍ତନ ପଥ ଦେଇ ଉଙ୍କି ଦେଲା ସବୁ ଦିନ ପରି ।

ଆଜି ପ୍ରତ୍ୟୁଷର ଏହି ଆଲୋକରେ ଯେଉଁ ବିଭତ୍ସ ଦୃଶ୍ୟ ଉଦ୍‌ଘାଟିତ ହେଲା କକ୍ଷଟି ଭିତରେ, ତାହା ଯେପରି କରୁଣ ସେହିପରି ମର୍ମାନ୍ତକ ।

ବିଖ୍ୟାତ ସୁଧାକଣ୍ଠୀ ଗାୟିକା ସୁଜାତାଦେବୀଙ୍କର ନିଷ୍ପ୍ରାଣ ଦେହ ତଳେ ପଡ଼ିଛି—ଧୂଳିପାଖରେ ରକ୍ତର ଢେଉ । ଗାଳିଚା ଉପରେ ରହିଛି ତାର ଅତି ପ୍ରିୟ ବାଦ୍ୟଯନ୍ତ୍ରଟି ।

ଦୁର୍ଘଟଣାର ସମ୍ବାଦ ବ୍ୟାପି ଯାଇଛି ଏହି ଅଳ୍ପ ସମୟ ଭିତରେ । ସୁଜାତାର ନିତ୍ୟା ମନୋରମା ସକାଳ ହେବାମାତ୍ରେ ଶୟନକକ୍ଷରେ ସୁଜାତାକୁ ନ ଦେଖି, ଖୋଜି ଖୋଜି ଏହି ଘରଟିର ଦ୍ୱାର ବନ୍ଧ ଉପରେ ଠିଆ ହୋଇ ଦୃଶ୍ୟଟି ଦେଖିବା ମାତ୍ରେ ଭୟ ଚକିତ ଅର୍ଦ୍ଧସ୍ଫୁଟ ଆର୍ତ୍ତଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ, ଦୌଡ଼ି ଆସିଲେ ଘରର ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ପ୍ରାଣୀ ।

ସମସ୍ତେ ତଟସ୍ଥ, ଏହି ଆକସ୍ମିକ ଘଟଣାରେ ବିବ୍ରତ ସମସ୍ତେ ।

ବାହାରେ ଶୁଣାଗଲା ମୋଟରର ହର୍ଣ୍ଣ, ଲକ୍ଷପତି ମୁରଲୀ ମୋହନ ପ୍ରବେଶ କଲେ ଘରଟି ଭିତରେ ।

ମୁରଲୀମୋହନ କେତେ ଦିନ ହେଲା ଜମିଦାରୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବାହାରକୁ ଯାଇଥିଲେ, ଫେରି ଆସିଲେ ଆଜି ସକାଳେ ନିଜର ବୁଇକ୍‌ଟିରେ ବସି ।

ସତ୍ୟପାଳ ଚୌଧୁରୀ ଗାଡ଼ି ଡ୍ରାଇଭ କରି ଆସିଛନ୍ତି, ଆଖିରେ ମୁହଁରେ ରାତି ଜାଗରଣର କ୍ଲାନ୍ତି ସୁସ୍ପଷ୍ଟ ଦେଖାଯାଏ । ତାଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର ଆହ୍ୱାନ କଲେ ଭୃତ୍ୟକୁ । କୌଣସି ଉତ୍ତର

ସ ନାହିଁ, ପୂଜାର ଭାବରେ ଯୋଗାଡ଼ କରୁ ଥିଲେ-
ଗି କରେ ନାହିଁ ।

ତରଙ୍ଗ ଯୋଗ ଉଠି ଆସିଲେ ଲକ୍ଷ୍ମୀକୁ ଓ ଦେଖିଲେ ମାନେ ଉତ୍ସବ ମୂର୍ତ୍ତିର ଠିକ ହୋଇଗଲା, ତାହାର ମୂର୍ତ୍ତିରେ ନାହିଁ । ମୁରଲୀମୋହନଙ୍କୁ ଦେଖି ଲୁଚିଲେ ଏକଭୁଜରେ ଲଜ୍ଜରେ ହୋତାଙ୍କ ଘର ।

ମୁରଲୀମୋହନ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଦେଖିଲେ ସୁଜାତା ଲଜ୍ଜାରେ ଲ ନତାରେ ଉଠିଲୁ ଗଲେ । ସେହି ସେ ସୁଜାତାକୁ ଦର୍ଶନ କରିଲୁ । ସେ ବୁଝି ବୁଝି ପାରିଲେ ଓ ତାଙ୍କୁ ଆସି ଭଲ ଭଲ ାନ୍ କରିଲେ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କୁ ଥାଆନ୍ତୁ ।

ଘାସୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରେ ।

ସୁଜାତାର ଲଜ୍ଜାନତ ଭାବରେ ଚୈତ୍ର ଯୋଗ ଥାଇ ସେସ୍ତର୍ ଯଥାଶୀଘ୍ର ଓ ମୁରଲୀ ମୋହନ ଚାହାଁଚାହିଁ ହେଉଥିଲେ ।

—ଜଳଦ ସବୁ ଆଜ ସକାଳେ ଫେରୁଛି ମୁଁ । ସୁଜାତାର ତ ଦେହ ଦେଖି ଆସନ୍ତୁ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଫୋନ୍ କରିବ, ହେଉବାକୁ !

—ଏଇଟି ଭଲରେ ତାହୁଡ ଓ ରକ୍ତମିଶା ରୋଗର ଲକ୍ଷଣ ଦେଖାଯାଏ, ମନେହୁଏ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଘାତର ଲକ୍ଷ । ସ୍ୱରରେ କହାଯାଏ, ତାଙ୍କ ଏକ ସମ୍ପର୍କୀ ଭଲରେ ସେହି ଦିନ ଘରକୁ ଆସିଥିବ ଓ ୨୪ ଘଣ୍ଟା । ସେହି ସେ ସୁଜାତାଦେବୀଙ୍କର ଚିଠାରୁ ଏ ଖବରରେ ମୁଁ ଆସୁଛେ । ଆଜି ଫେରନ୍ତୁ ଯ ଲକ୍ଷରେ ସହର ଦାଇଁ ଚଳଯାଏ । ସେଥି ସେହି ସହରଗୁଡ଼ା ଳ ଘରକୁ ଆସିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ସେହି ଦିନ ଆସନ୍ତ ାର ଉତ୍ସାହ ଭାବେଷ ଦେଇ ଘରକୁ ଆସିଲେ । ଲକ୍ଷ

ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ ପଛପାଖ ପାଚେରୀଟି ଏତେ ଉଚ୍ଚ ଓ ତାର ଉପରେ ଭଙ୍ଗା କାଚଗୁଡ଼ିକ ଏପରିଭାବେ ବସିଛି ଯେ କେହି ପାଚେରୀ ଡେଇଁ ଭିତରକୁ ଆସିବା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅସମ୍ଭବ । ଆପଣଙ୍କର ଭୃତ୍ୟମାନଙ୍କର ପଦଚିହ୍ନ ସହିତରେ ମିଳାଇ ଦେଖିଛି, ଯେଉଁ ପଦଚିହ୍ନ କେତୋଟି ପଡ଼ିଛି ସେ ଚିହ୍ନଗୁଡ଼ିକ କୌଣସି ଭୃତ୍ୟଙ୍କ ନୁହେଁ । ତଥାପି କେହି ଯେ କାଲି ଘରଭିତରେ ପଦାର୍ପଣ କରିଥିଲା ଏହା ଅବଧାରିତ । ଏବଂ ସେ ବାହାରର କେହି ।

—ତାହାହେଲେ ବାହାରର କେହି ଯେ ଆସି ସୁନାଗଦେବୀଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରିଛି ଏହା ଆପଣ ବିଶ୍ୱାସ କରୁଛନ୍ତି ?

—ଫରିଦର ଡେଫିନାଇଟ୍ ଏଭିଡେନ୍ସ ମିଳାଇବା ଯାଏ ଏହାହିଁ ମନେ କରିବାକୁ ହେବ ।

—କିନ୍ତୁ କିଏ ଆସିବା ସମ୍ଭବ ?···ଚିନ୍ତିତ ଦେଖାଗଲା ମୁରଲିମୋହନଙ୍କୁ ।

—ବାହାରେ ଭାରି ଜୁତାର ଶବ୍ଦ ଶୁଣାଗଲା । ମହେନ୍ଦ୍ରବାବୁ ଉତ୍କର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ଶୁଣି କହିଲେ—ଡିଟେକ୍ଟିଭ ଇନସ୍ପେକ୍ଟର ବିକାଶ ବାବୁ ଆସିଲେ ବୋଧହୁଏ ।

ପରକ୍ଷଣରୁ ସୁଟପରିହିତ ବିକାଶ ଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରବେଶ କଲେ ଘର ଭିତରେ ।

ମୁଣ୍ଡର ବାଳଗୁଡ଼ିକ ଭଲଭାବେ ବ୍ୟାକ୍‌ବ୍ରସ କରା ହୋଇଛି, ଚେହେରା ଅତିବ ଶ୍ମଶ୍ରୁଶୂନ୍ୟ ଯୌବନ, ତୀକ୍ଷ୍ଣ ବୁଦ୍ଧିଦୀପ୍ତ, ଚକ୍ଷୁଦୁଇଟି ଯେପରି ଲେନ୍ସର ଅନ୍ତରାଳରୁ ମନୁଷ୍ୟର ଅନ୍ତର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭେଦ କରୁଛି ଯେପରି ।

ଧୂସର ବର୍ଣ୍ଣ ଟ୍ରପିକ୍ୟାଲ ସୁଟ୍ ଉପରେ ଅନୁରୂପ ରଙ୍ଗର ଗଳାବନ୍ଧ ଟାଇ ।

—ମୁଁ କେଉଁଠିକୁ ଯେମିତେ ଚୋର ବାବୁ ?

—ହଁ...ଏହି ସହରରେ ଇଷ୍ଟ୍ରୁମାନ ମୁରଲୀମୋହନଙ୍କୁ ଚିହ୍ନି ନାହିଁ ଏମିତି—ଏଡ଼ାକୁଡ଼' ଓଡ଼ିଶାରେ ନାହିଁ, ଲକ୍ଷେ

—ଆଜ୍ଞା ଏ ସବୁ । ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମୁରଲୀମୋହନ ଚୌଧୁରୀ !

—ଆଜ୍ଞା ହଁ ! ଆପଣ ଶାହାଜେବେ ସେହି ଲୋକ ଆସିଛନ୍ତି । ସହରମାନରେ କହିବ ଲୋକେ ମୁରଲୀମୋହନଙ୍କୁ [illegible] ।

ମୁରଲୀମୋହନଙ୍କର ଓଷ୍ଠ ପ୍ରାନ୍ତରରେ ମୃଦୁ ହସ [illegible]ଜନ୍ୟଚାଷ ହସ ।

—ଆପଣଙ୍କ ଘର ଚୁଣ୍ଡୀ ଗିଲ୍ଲୀଙ୍କ ସେହି ମୁହଁର [illegible] !

-ସୁର୍ଯ୍ୟ !—ଗୁଣ୍ଡୁ, ନନ୍ଦିତା ଆପଣଙ୍କର କିଏ ?

—ନନ୍ଦିତା, ମାନେ ସୁଜାତା ?

—ହଁ ।

—ସୁଜାତା ମୋର, ମାନେ ମୋର ଭାଉଜ ।

ଲୋକଙ୍କ ଓଷ୍ଠ ପ୍ରାନ୍ତରରେ ଅଶ୍ରୁ ଚୌକିରେ [illegible] ଲଗିଲା । ପରକ୍ଷଣରେ ନିଜକୁ ସମ୍ଭାଳି ପ୍ରଶ୍ନ କରିଦେଲ [illegible]—ଭାଉଜ ?

—ହଁ ଆଜିକୁ ପାଞ୍ଚବର୍ଷ ହେବ ସେ ଏହି ଘରେ ଥିଲେ ।

—ପାଞ୍ଚବର୍ଷ !

—ହଁ ।

—କାହିଁ ଗଲେ ଏବେ, ସୁଜାତା !

—ସୁଜାତା ନାହିଁ ।

—କେଉଁ ସୁଜାତା ନାହିଁ ଏବେ, ସେହି ଲୋକ ଜାଣିବା ?

—ଠିକ୍ !

ହାଓ ଫନ ! ଗତ ସପ୍ତାହରେ ଇଉଥ୍ କନ୍‌ଫରେନ୍‌ସରେ ଷ୍ଟାଣ୍ଡପୁଚ୍‌ରେ ସୁଜାତାଦେବୀ ଗାଇଥିଲେ ନା ?

— ହଁ ଗାଇଥିଲେ ।

—ସେଦିନ ଶ୍ରୋତାଦଳ ଭିତରେ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଥିଲି—କହୁ କହୁ ଖଣ୍ଡେ ଏ ଚେୟାର ଟାଣିଆଣି ବସି ପଡ଼ି ମୁରାରିମୋହନଙ୍କ ଆଡ଼େ ଦୃଷ୍ଟି କହିଲ—ବସନ୍ତୁ ମିଃ ଚୌଧୁରୀ ।

—ମୃତଦେହ ପରୀକ୍ଷା କରିବେ ନାହିଁ, ପ୍ରକାଶବାବୁ କଥାଟିକୁ ଆଉ ଥରେ ସ୍ମରଣ କରାଇ ଦେଲେ ମହେନ୍ଦ୍ର ବାବୁ !

—ଦେଖିବ କଣ୍ଟୁ ! ମୃତା ଯେତେବେଳେ ତାର ଆଖି ପଲାଇବାର ଉପାୟ ନାହିଁ । ବିଶେଷତଃ, ଗୋଟାଏ ବନ୍ୟା ଶିଳ୍ପୀର ମୃତଦେହ ।—ଲେଟ୍ ମି କଲେକ୍ଟ ମାଇ ନଲେଜ୍ ଫାଷ୍ଟ ।

ତାପରେ ମୁରାରିମୋହନଙ୍କ ଅତି ଦୃଷ୍ଟି ଫେରାଇ କହି

—ଅନେକ କହୁଥିଲେ ମୁରାରିବାବୁ, ସୁଜାତାଦେବୀ ଆପଣଙ୍କ ବାନ୍ଧବୀ, ଗତ ସାତବର୍ଷ ଧରି ସେ ଏହି ଘରେ ଥିଲେ । ଏହା ତ ?

—ହଁ ।

—ବାଉ ଦ ବାଉ ଗୋଟାଏ କଥା, ଏହି ସୁଜାତାଦେବୀ କଣ ବିଖ୍ୟାତ ଗାୟକ ଲଳିତ ପାଠକଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ ଥିଲେ ?

—ହଁ ତାଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ ।

—ଏଣ୍ଡ ଆଜ୍ ଫର ଆଜ୍ ଆଇ ରିମେମ୍ବର; ସେହି କେସ୍‌ଟି ନଅବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ଘଟିଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା, ଲୋକଟି ତାର ସ୍ତ୍ରୀକୁ ହତ୍ୟା କରିବାକୁ ଯାଇ ଧରା ପଡ଼ିଥିଲା ଏବଂ ବିଚାରରେ ତାର ନଅ ବର୍ଷ ଜେଲ ଦଣ୍ଡ ହୋଇଥିଲ ।

ପ୍ରାୟ ଏକ ନିଶ୍ୱାସରେ ସ୍ୱଗତୋକ୍ତି ପରି ମୃଦୁ ସ୍ୱରେ କଥା-ଗୁଡ଼ିକ କହିଗଲେ ପ୍ରକାଶ—କେହି ତାର କଥାର ପ୍ରତ୍ୟୁତ୍ତର ଦେଇ ଦେଇ ପାରିଲେ ନାହିଁ ।

ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ଶ୍ରୀ ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବଙ୍କ ଭିତରେ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ।

ଏଇଟି ଭିତରେ ପୁଣି ସମସ୍ୟା ।

ତଥାପି ପ୍ରେସ ସମ୍ମେଳନୀ ଭିତରେ ପ୍ରଶ୍ନ ।—ବର୍ତ୍ତମାନ ପରିସ୍ଥିତିରେ ମଦନମୋହନ ବାବୁ, ଆପଣ ପ୍ରଧାନ ଓ ମନ୍ତ୍ରୀ ହେବେ କି ?

—ଆପଣ ଠିକ୍ ସମୟ ଦେଖିଛନ୍ତି ।

—ତାହାହେଲେ, ଗଣତନ୍ତ୍ର ପାଇଁ ଦେଶ ତ୍ୟାଗରେ ବା ଅଗ୍ରଗତି ପ୍ରତି ଆପଣଙ୍କ ଆଗ୍ରହରେ ଥିଲେ ।

—ପୂର୍ବରୁ ବର୍ଷ ସେ ଅନ୍ୟ କୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ଥିଲେ, ସେ ଏବେ ବୁଝି ଆସିଛନ୍ତି ।

—ହଁ ।

ପ୍ରଶ୍ନୋତ୍ତର ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲେ ସେଠାରେ ମୂର୍ତ୍ତି ପାଇଁ ।

ନଅ ବର୍ଷର ଅବସ୍ଥା ପ୍ରଶ୍ନ ଘଟଣା ।

ଲେଖିକା ଦେବୀଙ୍କୁ ସମ୍ମେଳନୀରେ ଯୋଗଦେବାକୁ ଦେଖି ଲୁଚିକି ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି କହିଲେ ଏକ୍ସପ୍ରେସ ରାଜ୍ୟ ନେତା, ସାମାନ୍ୟ ଠିକ୍ ନେଇ, ନିଜର ଉପପଦକୁ ଆଗରୁ ଜଣାଇବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅଧିକାରୀ ସମ୍ମେଳନ ଭୋଟରେ ନିର୍ବାଚିତ ହୋଇଥିବା ଭାଷାର ସହିତ ସମ୍ପର୍କ ରଖିଥିଲେ ଆଜି ଆବଶ୍ୟକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ।

ସର୍ଦ୍ଧ ନଅ ବର୍ଷପରେ ମୁକ୍ତ ହେବେ ଧୀରେ ଧୀରେ ଭୂତ ହୁଏ ପୂର୍ବତନ ଅତୀତର କରୁଣ କାହାଣୀ ।

ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ପ୍ରେମିକର ତରୁଣୀର ପ୍ରେମ ନିକଟରେ ଜଣେ ଅଭିଯାନ—ଘଟଣାଚକ୍ରରେ ଅନନ୍ୟୋପାୟ ହୋଇ ହତ୍ୟା ପ୍ରଚେଷ୍ଟା କଲେ ଓ ଅପରାଧୀକୁ ଆଇନର କବ୍ଜାରେ କାରାଦଣ୍ଡାଦେଶ ହତ୍ୟାର ପୂର୍ବସ୍ମୃତିକୁ ଭୁଲି ଯାଏ ଜୀବନର ସନ୍ଧ୍ୟାପଟରେ ।

ମର୍ଡର ଓ ଆଟେମ୍ପ୍ଟ ଅଫ୍ ମର୍ଡର—ହତ୍ୟା କିମ୍ବା ହତ୍ୟାର ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ଦୁହେଁ, କିନ୍ତୁ ଆଇନର ତୁଳାଦଣ୍ଡରେ ସମପର୍ଯ୍ୟାୟର ଅପରାଧ । ସାମାଜିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାନୁଯାୟୀ ସମସ୍ତେ ଦଣ୍ଡନୀୟ ।

ସାଧାରଣ ମଧ୍ୟବିତ୍ତ ପରିବାରର ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ପୁତ୍ର ଲେଖା ପଢ଼ାରେ ମନ ନଦେଇ ସବୁବେଳେ ଦୂର ପାଗଳହୋଇ ଯାଇ ବୁଲେ, ଆତ୍ମୀୟ ସ୍ୱଜନ କିମ୍ବା ବାହାରର କେହି ତାକୁ କ୍ଷମାଚକ୍ଷୁରେ ଦେଖିବେ ନାହିଁ କେବେ ।

ମଧ୍ୟବିତ୍ତ ଘରର ଏକମାତ୍ର ପୁତ୍ର ଶଙ୍କର ପିଲାଦିନରୁ ଶାରି ଓ ଚାକ୍‌ଶବକୁ ନେଇ ସବୁବେଳେ ବ୍ୟସ୍ତଥିବା ଦେଖି ପିତା ମାତ ତଥା ଆତ୍ମୀୟସ୍ୱଜନ କେହି କ୍ଷମାକଲେ ନାହିଁ ତାକୁ—ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ସେ ଭୁଲ ପଥରେ ।

ତଥାପି ଶଙ୍କର ବୁଝିପାରି ନାହିଁ ତାହା କଥା ।

ଦୁଃଖ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଓ ଅଭାବଅନଟନ ମଧ୍ୟ ଦେଇ ସୁଖରୁ ବାଟ ଭୁଲିଯାଏ ।

ଏହି ସମୟରେ ଘଟିଲା ପିତାର ମୃତ୍ୟୁ, ସଂସାରର ସବୁ ବୋଝ ଆସି ପଡ଼ିଲା ମାଳତୀ ଉପରେ ।

ବାଇଶି ବର୍ଷ ବୟସ ମାତ୍ର, ତଥାପି ଜୀବନ, ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଛାତ୍ରୀ ଥିଲି । ମା' ଆସି ଅନୁରୋଧ କଲେ ମାଳତୀକୁ ସ୍କୁଲର ଛାଡ଼ ଦେବେ ।

ହଁ, ସ୍କୁଲ ଛାଡ଼ି ପଢ଼ିବାକୁ ହେବ । ନହେଲେ ସେ ଅନାହାର ରହିବାରେ । କିନ୍ତୁ ମା—ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଛାତ୍ରୀ ଥିଲି !

ହେଡ଼ମିଷ୍ଟ୍ରେସ ବୃଦ୍ଧା ସେ ଅନେକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଯୋଗାଡ଼ କରି ଦେଲେ ନାହିଁ । ଅବଶେଷରେ ମାଳତୀ ଆସିଲା ସଙ୍ଗୀତ ଗୁରୁ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ପାଖକୁ । ସବୁ ଶୁଣି ଶିକ୍ଷକ କହିଲେ—ମୁଁ ତୁମକୁ ଦୁଇ-ତିନୋଟି ଟିଉସନ ଯୋଗାଡ଼ କରି ଦେଉଛି, ତୁମେ ସେମାନଙ୍କୁ ସଙ୍ଗୀତ ଶିଖାଇଲେ ନିଜର ପ୍ରୟୋଜନାନୁଯାୟୀ ଅର୍ଥ ଉପାର୍ଜନ କରି ପାରିବ ।

ଟିଉସନ ତିନୋଟି ମଧ୍ୟ ଯୋଗାଡ଼ ହୋଇଗଲା ।

ସୁଜାତା ସେହି ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ । ଧନୀ ପିତାର ଏକମାତ୍ର କନ୍ୟା । ଅତୁଳ ସୁନ୍ଦରୀ, କଣ୍ଠସ୍ୱର ଓ ସୁନ୍ଦର ରୂପର ଅଧିକାରିଣୀ ତଥାପି ସୁଜାତାର କଣ୍ଠ ସଙ୍ଗୀତ ଶୁଣି ମୁଗ୍ଧ ହୁଏ ମୋହିତ ହୋଇପଡ଼ନ୍ତି ମାଳତୀ ।

ଗୁରୁ ପାଇଲେ ମାଳତୀ ସୁଜାତା ଭଳି ସୁର ଜ୍ଞାନ ଶିଷ୍ୟା ଗୁରୁ ଓ ଶିଷ୍ୟା ।

ନିଜର ସମସ୍ତ ଅଧ୍ୟବସାୟ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଓ ଶକ୍ତି ପ୍ରୟୋଗ କରି ସୁଜାତାକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣଭାବେ ଗଢ଼ିଉଠିବାକୁ ସାହାଯ୍ୟ କଲେ ସେ । ଆଉ ସୁଜାତା ମଧ୍ୟ ଆଜୀବନ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଦେଇ ମାଳତୀଙ୍କୁ ଶିଷ୍ୟା ହୋଇ ରହିଲା ।

ଜନମନରେ ମନ ଏବଂ ସୁରର ସଙ୍ଗ-ସଙ୍ଗିଣୀ ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ ଭିତରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ଯେ ଗୋଟିଏ ଜଣେଙ୍କ ପ୍ରାଣ, ଗୋଟିଏ ତରୁଣର ଏତେ ନିକଟରେ ଆସି ଉପସ୍ଥିତ ଯାଇଛି, ସଙ୍ଗିଣୀର ସ୍ୱର ଭିତରେ ଦୁଇଟି ହୃଦୟ ଉନ୍ମୁକ୍ତ ହୋଇ ଉଠିଛି ତାହା ଉଭୟେ ବୁଝି ପାରିଲେ ନାହିଁ ।

ବୁଝି ପାରିଲେ, ଯେଉଁ ଦିନ ସୁଜାତାର ଟେଲା ନିଜର ସ୍ତ୍ରୀ ପାଖରେ ସୁଜାତାର ବିବାହ ଲାଗି ସବୁ କରୁଛି ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରି ସାରିଛନ୍ତି ଓ ଜନମ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଏକଥା ଶୁଣିଲା ସୁଜାତା ।

ସୁଜାତା ଚମକିତ ହେଲା ବିବାହ କଥା ଶୁଣି ।

ଏବଂ ଶଯ୍ୟାଟିରେ ଚଣ୍ଡ ସ୍ୱରରେ ସୁଜାତା ଭାବିବାକୁ ଲାଗିଲା ଏ ସବୁ ଅନ୍ୟାୟ ଓ ଜବରଦସ୍ତି । ଅତ୍ୟାଚାର ! ଅଧିକାରର ବ୍ୟଭିଚାର । ସେହି ଗର୍ଜନ ସ୍ୱରରେ ଏକାକ ଶଯ୍ୟାରେ ଆଜ ଅତ୍ୟାଚାର ଜବରଦସ୍ତି ଓ ବ୍ୟଭିଚାରର କାରଣ ଖୋଜ ଖୋଜ ସେ ଘଟଣାର ପଛାନ ଅନ୍ଧକାର ଭଳି ଏଥିର । ସତ୍ୟଟି ଆଜ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହୃଦୟ, ଗୋଟିଏ ତରୁଣର ଶାନ୍ତ ସୁନ୍ଦର ମୂର୍ତ୍ତି । ସେହି ମୂର୍ତ୍ତିଟି ଯେପରି ଶାନ୍ତ ଦୃଷ୍ଟି ମେଲାଇ ତାର ଆଡ଼କୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱମେଲବରେ ସ୍ମୃତି କରୁଛି ।

ଲଜ୍ଜାରେ ଆରକ୍ତ ହୋଇ ଉଠିଲା ସୁଜାତା ।

ଅରବିନ୍ଦ ଘରକୁ ଆସିବା ମାତ୍ରେ, ଉଚ୍ଚ ସ୍ୱରରେ ଜନମ ତାଙ୍କୁ ଶୁଣିଥିବା କଥା ସ୍ମରଣ କରୁ କରୁ ଦୁଇଜଣ ପ୍ରାଣର କଥା ଆଉ କରମ ହୋଇ ଆସିଲା ତେଣେ ଦୁଇଟିକୁ ଭାବ ।

—ଏମ ତେବେ ହୋଇଗଲେଣି, ମାନୁରବାବୁ—ମନ୍ତେବେ ବୁଝେ ।

ଘରାକୁ ଗଲୁ ଓ । ତଥା ସେ କଥାର କେବ ।

ସୁଜାତା ଉଷ୍ଣ କଣ୍ଠରେ ପୁଣି ଝଙ୍କାରିଲା—ଶଙ୍କର ବୋଷ ଆପଣଙ୍କ ପାଇଁକି ମାଷ୍ଟର ବାବୁ ।

—ସୁଜାତା— । କଣ କହିବାକୁ ଯାଇ ଅଟକାଇଦ୍ୱ ଗଲାର ସ୍ୱର ଅଟକ ଗଲା ।

—ଏତେ ଲାଜୁ ଆପଣ ?

—ଲାଜୁ ?

—ନୁହେଁ ? ସତକଥା କହିବାକୁ ଏତେ ଭୟ କରୁଛନ୍ତି ?

—ଭୟ ନୁହେଁ, ସୁଜାତା ।

—ନିଶ୍ଚୟ ଭୟ କରୁଛନ୍ତି । ତା' ନହେଲେ ନାରୀ ହୋଇ ଯାହା କହିବାକୁ ଲଜ୍ଜାବୋଧ କରିନାହିଁ, ପୁରୁଷ ହୋଇ ଆପଣ ସେହିକଥା କହିବାରେ—

ସେ କଥା ନୁହେଁ ସୁଜାତା । ତୁମେ ଯାହା କହୁଛ ତାହା ସେ ମୋର ସ୍ୱପ୍ନାତୀତ ।

ସେଥିପାଇଁ ତ କହୁଛି, ଆପଣ ଲାଜୁ, କାପୁରୁଷ···କହୁ କହୁ ଝରକାର ଭିତରକୁ ଚାଲିଗଲା ସୁଜାତା ।

ଶଙ୍କର ସୁଜାତାର ଡାନପ୍ରସ୍ତି ଉପରେ ହାତ ରଖି ମୁହଁଖାନ ତଳ କରି ରହିଲା ।

ସତ୍ୟରେ ସେ'-ଦିନ ସୁଜାତାର ସୁନ୍ଦର କଣ୍ଠ ଶୁଣି ବିମୋହିତ ହୋଇ ମନେ ମନେ ଭଲ ପାଇଥିଲା ତାକୁ । କେତେ ଦିନ ମନରେ ଗୋଟିଏ ମଧୁର ସ୍ୱପ୍ନ । କିନ୍ତୁ ତା ବୋଲି ସେ-ତ କେବେ ସ୍ୱପ୍ନକୁ ବାସ୍ତବରେ ପରିଣତ କରିବା କଥା ଚିନ୍ତା କରିନାହିଁ । କେଉଁଠି କେଉଁ ତୁମର ଭାବନା ହୋଇଛି ଗୋଟିଏ ଘର ସବୁର ସୁନ୍ଦର ତାହାକୁ ସେ ଭାବେ ନାହିଁ ସେ କଥା ।

ଆଜ ଏ କଣ କଲ ସୁଜାତା ।

କ୍ଷେଣୀ ଅନ୍ତରକୁ ତାର କାହିଁକି ସେ ଝଙ୍କାର ଆଘାତରେ ଉଚ୍ଚକିତ କରି ଦେଉଥିଲା । ଏସବୁ କଣ କଲ ସୁଜାତା—କଣ କଲ ତୁମେ?

ଶଶାଙ୍କର ଆଖି ଦୁଇଟିରୁ ଟୋପା ଟୋପା ଅଶ୍ରୁ ନିଃଶବ୍ଦରେ ଝରିପଡ଼ିଲା ଗୀତାପୁସ୍ତକ ଉପରେ ।

ପରଦିନ ପ୍ରଭାତର ବେଳେ ସ୍ନେହ ଅପରିସୀମ ଗଳ୍ପଭରରେ ଏକା ଝର୍କା ନିଜ କୁଟୀର-ତଳେ ବସି ଗୀତାପୁସ୍ତକ ଧରି ଶଶାଙ୍କ ସ୍ୱର ସାଧନା କରୁଥିଲା, ହେଲେ ସାଧନାର ଶବ୍ଦରେ ସାମନାକୁ ଚାହିଁ ଦେଖିଲା ସୁଜାତାକୁ ।

ଶଶାଙ୍କ ଚମକି ଉଠିଲା ସୁଜାତାକୁ ଦେଖି ।

—କିନ୍ତୁ ସେ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ପାଇଁ କଣ୍ଠ ଦେଶରେ ସ୍ୱରର ସଞ୍ଚାର ହେଲା ନାହିଁ ତାର ।

—ସୁଜାତା, ତୁମେ ?

—ହଁ ମୁଁ ସୁଜାତା । କାଲି ମୋ' କଥାର ଉତ୍ତର ନ ଦେଇ ଚାଲି ଆସିଲେ କାହିଁକି ?

—ବସ ସୁଜାତା !

—ନା, ବସିବି ନାହିଁ । ଶେଷଥର ପାଇଁ ମୁଁ ପଚାରିବାକୁ ଆସିଛି, ସାମାନ୍ୟ ଗୋଟିଏ ଝିଅକୁ ଜୀବନରେ ସ୍ଥାନ ଦେବାପାଇଁ କଣ ତୁମର ଶକ୍ତି ନାହିଁ ।

—ଶୁଣ ସୁଜାତା, ମୋର ମନର ଅବସ୍ଥା କେବେ ବୁଝି ପାରୁନାହିଁ । ମୋର ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥା କଥା ତ' ତୁମେ ଜାଣ । ଉପରନ୍ତୁ ଦୁଃଖ ଓ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ରହିବା ତୁମେ—

—ମଣିଷ ଜୀବନରେ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ପରମ ଓ ଶେଷକଥା ନୁହେଁ ଶଶାଙ୍କ ବାବୁ ।

ତୃତୀ ଜୁର୍ଦ୍ଦ । କଳ୍ପନା ଓ ବାସ୍ତବ ଜଗତରେ
ଏଠେ ଜହ୍ନେଇ ଭାବା ଯାଉ ଭୂମେ ଭୂଷଣ ସୁଜାତା ।

ଦଶବର୍ଷ ପୂର୍ବର ସେହି କାହାଣୀ ଠାରୁ ପ୍ରବଚନ, ତଥାପି ତାର ଅନ୍ତର କେଉଁଟିଏ ତରୁଣ ଓ ଗୋଟିଏ ତରୁଣୀଙ୍କ ପ୍ରେମପୂର୍ଣ୍ଣ କାହାଣୀ ତାଙ୍କର ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମନେ ଅଛି ।

ଦୋହଁ ବାହାରର ପ୍ରେସ୍ ଗୋଟିଏ ଗାର୍ଡେନ ଦେଇ ସରୁଟି ପରେ କସ୍ କରୁଣ ଏଣ୍ଡ୍ ଲେବେଲ୍ ଭଞ୍ଜନ ନେହରୁ ପାର୍କରୁ ଶୁଣିଥିବା ସେହି ଅତୀତ କାହାଣୀ ।

ଶୁଣିବାକୁ ବେଶ୍ ଭଲ ଲାଗୁଥିବ ସେତେବେଳେ ।

ଦେଖନ ସେମ କିଛି ଶୁଣିଛୁ.

ଅପୂର୍ବ ଏହି ସୁଜାତା ! ଜାଭେଦ୍‌କୁ ସେପରି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଗ୍ରାସ କରିଛି, ଶୁଣିଛୁ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ଜଗତରେ ଏକ ପ୍ରକାରର ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକ ଅଛନ୍ତି, ସେମାନେ ପୁରୁଷ-ଲୋକ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଅଧିକାର କରି ତୃପ୍ତି ଲାଭ କରନ୍ତି । ସୁଜାତା ବୋଧହୁଏ ସେହିପରି ଗ୍ରାସ କରିଥିଲା ଜାଭେଦ୍‌କୁ ।

ପୁରୁଣା ଘରର ଦେଖାଦେଖି ସାମାନ୍ୟ କଥା ଅନ୍ଧକାର ଓ ଲଜ୍ଜାଶୀଳ ନେଇ ଜାଭେଦ୍ ଓ ସୁଜାତା ଉଭୟେ ଘର ଛାଡ଼ି ଥିଲେ ।

ଜାଭେଦ୍‌ର ସେତେବେଳେ ବୟସ ବର୍ଷ ଆଉ ସୁଜାତା ସେତେ ଅନେକ ଦିନ ଘରରେ ରହିଥିଲୁ ।

ସୁଜାତାର ପିତା ଶଶୀଭୂଷଣଙ୍କର ଅଭିଯୋଗ ଉପରେ ପୁଲିଶ ସେମାନଙ୍କର ସନ୍ଧାନ ଚଳାଇଲେ ।

ମାଳାବ୍ରିର ଜନନୀ ମଧ୍ୟ ସବୁକଥା ଶୁଣି ସ୍ତମ୍ଭିତା ହେଲେ । ପୁଲିଶ ଅଗତ୍ୟା ଜଣାଇଲେ—ମାଳାବ୍ରି ତାର କେହି ନୁହେଁ, ଯଦି କେବେ ତାର ସନ୍ଧାନ ମିଳେ, ମା' ସମ୍ଭବତ ସେ ଯେପରି ଆଉ କୌଣସି ଦିନ ଦେଖା ନକରେ ଏହି ଆଦେଶ ଦିଆଯିବ ।

ଦୀର୍ଘ ଦେଢ଼ବର୍ଷପରେ ଧରା ପଡ଼ିଲେ ଉଭୟେ ।

ଅଦାଲତରେ ମୋକଦ୍ଦମା ଚାଲିଲା ।

ସୁଜାତା କୋର୍ଟରେ କହିଥିଲା—ମାଳାବ୍ରି ତାକୁ ଜୋର କରି ବନ୍ଧୁ ଆଣିନାହିଁ, ସେ ସ୍ୱଇଚ୍ଛାରେ ମାଳାବ୍ରି ଗଳାରେ ମାଳାଦେଇ ପିତୃଗୃହ ତ୍ୟାଗ କରି ଆସିଛି । ହିନ୍ଦୁ ବିବାହ ଆଇନାନୁଯାଇ ମାଳାବ୍ରି ତାର ସ୍ୱାମୀ । ସେ ମାଳାବ୍ରିର ଧର୍ମପତ୍ନୀ । ଆଇନତଃ ସେମାନେ ସ୍ୱାମୀ-ସ୍ତ୍ରୀ ।

ସୁଜାତା ସେତେବେଳେ ଷଷ୍ଠମାସର ଅନ୍ତଃସତ୍ତ୍ୱା ।

ଜଜ୍‌ସାହେବ ତଥାପି ମାଳାବ୍ରିକୁ ଛଅ'ମାସ କାରାଦଣ୍ଡ ଦେଲେ । କାରଣ ସୁଜାତା ଯେତେବେଳେ ପିତୃଗୃହ ତ୍ୟାଗ କରି-ଥିଲା, ଆଇନର ଦୃଷ୍ଟିରେ ସେତେବେଳେ ନାବାଳିକା ।

ମାଳାବ୍ରି କାରାଗାରକୁ ପ୍ରେରିତ ହେଲା ଆଉ ସୁଜାତା ମାଳାବ୍ରିର ମୁକ୍ତି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରହିବ ଗୋଟିଏ ସରକାରୀ ନାରୀ ଆଶ୍ରମରେ ବୋଲି ବିଧାନଦେଲେ ।

ମୁକ୍ତି ପାଇ ମାଳାବ୍ରି ସୁଜାତାକୁ ନେଇ ଗଢ଼ିଲା ନୂତନ ସଂସାର ।

ଦୁଇବର୍ଷପରେ ଜନ୍ମ ହେଲା ସମିତା ।

[illegible], ମାତ୍ର ମାଳାବ୍ରି [illegible] ।

ତେବେ ଦୁଃଖ ଏବେ ଦୂର ହୋଇ ନାହିଁ, ଅନେକ ଓ ମେଧାବୀ ହେତୁ ଶିକ୍ଷା ହେଉ ନାହାନ୍ତି ଅଶାନ୍ତ । ଅନେକ ବନ୍ଧୁ ସମାନେ ପ୍ରିୟ ଭାବେ ଗୋଟିଏ ମିଳିତ୍ ସ୍କୁଲ ଖୋଲିବେ, ତାହା-ହେଲେ ଅର୍ଥୀଗଣର ସୁଯୋଗ ଆସିପାରେ ।

କିନ୍ତୁ ସ୍କୁଲଟି ଖୋଲିବାକୁ ହେଲେ ପ୍ରାଥମିକ ଖର୍ଚ୍ଚର ପ୍ରୟୋଜନ, ସେଇ ଅର୍ଥ ବା ଆସିବ କେଉଁଠୁ ?

ହଠାତ୍ ଦିନେ ଲକ୍ଷ୍ମୀମାର୍କେଟରେ ଦେଖା ହେଲା ମୁରଲୀମୋହନ ସହିତ ଲାଇବ୍ରେରୀର । ଲାଇବ୍ରେରୀର ବନ୍ଧୁ ଧନୀବନ୍ଧୁ ମୁରଲୀ-ମୋହନ । ତଥା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଲାଇବ୍ରେରୀ ପ୍ରକାଶ କଲେ ନିଜର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ଦୃଢ଼ ସମର୍ଥନ କରି ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ସାହାଯ୍ୟ କରିବେ ବୋଲି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଲେ ମୁରଲୀମୋହନ ।

ମୁରଲୀମୋହନଙ୍କର କଥା ବସ୍ତା ଉପରେ ଖଣ୍ଡିଏ ପ୍ରକାଣ୍ଡ ବଡ଼ ଖାଲି ବୋର୍ଡ଼ଥିଲା, ସେଇଠାରେ ଆରମ୍ଭ ହେଲା "ଲଳିତ କଳା-ମନ୍ଦିର" । ଭାଡ଼ା ପଇସା ଯାହା ଆବଶ୍ୟକ ସବୁକିଛି ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିଦେଲେ ମୁରଲୀମୋହନ ।

ଏଣୀକି ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର୍ ମୁରଲୀମୋହନ, ପ୍ରଧାନଶିକ୍ଷକ ସୁଭାଷ ଓ ସୁରଥ, ଲାଇବ୍ରେରୀ ମିଳି ସ୍କୁଲଟିକୁ ଚଳାଇବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ଦେଖୁ ଦେଖୁ ଛଅଟା ମାସଭିତରେ "ଲଳିତ କଳା ମନ୍ଦିର"ର ସୁନାମ ପ୍ରଚାର ପାଇଲା ଓ ଅର୍ଥୀଗଣର ସଂଖ୍ୟା ପ୍ରଚୁର ହୋଇ ଉଠିଲା ।

ସହରର ଗୋଟିଏ କୋଣେ ସୁଭାଷ ଥାଏ, ଅନ୍ୟ କୋଣେ ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ଘର ବାହୁଡ଼ିଲେ ଲାଇବ୍ରେରୀ ସ୍କୁଲସାଧନା କରୁଥାଏ ଅନେକ ଦିନ ଏକାଠି ।

ଏଠିକି ସ୍କୁଲ ଛୁଟି ହେଲେ ସୁଭାଷ ମନରେ ଭାବନା ଜାଗିଲା ଯାହାକୁ କହିବେ କିପରି ।

ସ୍ୱରପରେ ସ୍ୱର ସୁଜାତାର କଣ୍ଠଯାଏ ଜନଦ୍ୱାରେ, ଉପରକୁ ଆସେନା ସଲାଭ୍ର । ସୁରଗାଗଲ ସଲାଭ୍ରକୁ ବୁଝିନପାରି ଅନ୍ୟ-ମାନଙ୍କରେ ମନ ତା'ର ଉଷାକ୍ତ ହୋଇ ଆସିଲା ହଳୁଦନ ।

ଆଜ ଠିକ୍ ସେହି ସମୟରେ; ସ୍ୱାମୀ ସ୍ତ୍ରୀର ଏହି ବିଚ୍ଛେଦ ବେଳରେ ମୁରଲୀମୋହନର ଉପସ୍ଥିତି ସୁଜାତାର ନିଃସଙ୍ଗ ଏକାକୀତ୍ୱକୁ ପ୍ରବଳ ଭାବେ ଆନ୍ଦୋଳିତ କଲା । ମୁରଲୀମୋହନର ଘନିଷ୍ଠତା ଧୀରେ ଧୀରେ ଆକର୍ଷଣ କଲା ସୁଜାତାକୁ ।

ଆଲୋକ ଶିକ୍ଷାବ୍ରତୀ ମୁରଲୀମୋହନଙ୍କ ପାଖ ସୁଜାତା ପରେ କ୍ରମେ କ୍ରମେ ମୁଗ୍ଧ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ସଲାଭ୍ରର ଜନ୍ମ ଚୌଣସି ଅଭେଦ ଶିଖାଇ ନାହିଁ, କଣ୍ଠ ନିଜେ ସେ ସୁରସାଧନା କରିବାକୁ ଲାଗିଛି ।

ମୁରଲୀମୋହନ ସୁଜାତାର କଣ୍ଠ [illegible] ଗଢ଼ିଥିବା ଗୋଟିଏ କଣ୍ଠରେ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାବେ ବିକାଶ ଆରମ୍ଭ କରିବାକୁ ଲାଗିଲା ଏବଂ ସଙ୍ଗୀତ-କଳା ମଧ୍ୟର [illegible] ସୁଜାତାର ଭରସା କଥା ସେଦିନ ସେ ମୁରଲୀମୋହନଙ୍କର ସାହଚର୍ଯ୍ୟରେ ରହିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ସେମାନଙ୍କର ଘନିଷ୍ଠତା କ୍ରମେ ବାହାର ଲୋକେ ଜାଣି-ପାରିଲେ, ସଲାଭ୍ରର କାନକୁ ମଧ୍ୟ କଥା ଗଲା, ତଥାପି ସଲାଭ ପୂର୍ବପରି ଜାଣିଶୁଣି ନିର୍ବିକାର ଭାବେ ସୁରସାଧନା କରି ଚାଲିଛି ।

ସଲାଭ୍ରର ଅନ୍ୟତମ ଘନିଷ୍ଠ ବନ୍ଧୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବେ ଦିନେ ଆସି ଦୂରରୁ ଦେଖିଥିବା କେତେକଥା ଶୁଣାଇ ଦେଲା ସଲାଭ୍ରକୁ, ସଲାଭ ସେଦିନ କହିଲା — ସୁଜାତାକୁ ମୁଁ ଭଲକରି ଜାଣେ, ମୁରଲୀମୋହନ ମଧ୍ୟ ମୋର ଘନିଷ୍ଠ ବନ୍ଧୁ, ସନ୍ଦେହ କରିବାର କିଛି ନାହିଁ ।

ତକୁ ଚାହିଁ ରହିଛି ସବୁଜ ଗାଲିଚା ମଜାହ୍ନୁର ମନରେ ସେତୁବନ୍ଧ ଠାକୁ ।

ସୁନ୍ଦରତ କଂସାପ୍ରଭାରେ ଏକ ସନ୍ତେଜର ସାଜ ସ୍ୱପ୍ନିଳ ଦେବାକୁ ଲାଗିଲା ମଜାହ୍ନୁର ଶିରରେ ଶିରରେ ।

ଶକ୍ତି ମନରେଲ ଆଉ ସୁରସାଧନା ହୋଇ ପାରେନା ।

ସେଦିନ ତୁଟି ଭୂତଳରେ ଭାରତ-ତାଳମଣ୍ଡଳର ଦ୍ୱାର ବନ୍ଦ ଥାଏ ।

ଚାନପୁର୍ଣ୍ଣିଟିକୁ ସପନ୍ନରେ ଉଷିତେଇ ମଜାହ୍ନୁ ଆସିଲା ଘରକୁ । ଅଲ୍ପ ତ କେବେ ଗୁରୁ ପ୍ରକାଣ୍ଡ ଅଛନ୍ତି, ତାହାର ଦେଲେ ସ୍ମରଣ ନାହିଁ ।

ସୁଜାତା ଜମ୍ମା ମୁକୁନ୍ଦମୋହନ ତାହାର ଦେଖାନାହିଁ । କେଉଁଆଡ଼େ ଗଲେ ସେମାନେ ! ଆଉ ଖାଇବାକୁ ବସିଲା ବେଳେ ସୁଜାତା କହୁଥିଲା ତାର ଶରୀର ଅସୁସ୍ଥ—ମୁଣ୍ଡର ଭୀଷଣ ଯନ୍ତ୍ରଣା । ତେବେ ଶୋଇ ସେ ଶୋଇଛି ।

ଏଠାକୁ ଆସିବାଠାରୁ ସେ ତ ସୁଜାତା ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଦେଇନାହିଁ କେବେ । ସାଧନା ନେଇ ବ୍ୟସ୍ତ ସେ ରହୁଥିଲେ, ଅବହେଳା କରିଆସୁଛି ସେ ନିଜର ଧର୍ମପତ୍ନୀକୁ ।

ଗୋଟାଏ ସନ୍ତାପପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବର ଛାୟା ତାହାର ଆସିଲା ମଜାହ୍ନୁର ଅନ୍ତରର ଗଭୀର ପ୍ରଦେଶକୁ ।

ତକୁ ସ୍ମିତା । ତାର ଆଦରଣୀ କନ୍ୟା ସ୍ମିତା, ସେ ଶୋଇ ରହିଛି ।

ମଜାହ୍ନୁ ତୁଳିଖୋଳର ତକୁ ତକୁ ଦେଖି ପାରେନା ଗୋଟ ଗୋଟ କରିବାର ଦେବତା ଧନ ସ୍ମିତା ଶୋଇଛି । ମଜାହ୍ନୁ ପାଖି ପିଲା ଜାଗି ସ୍ମିତା ସ୍ନେହରେ ।

—ସୁମିତା !

—ବାବା ! ଖେଳ ଦେଖିବ, ବସ ।

—ତୁ ଆଜ ଶୋଇନାହୁଁ ମା ?

—ମା' ଆଜ ମୋ ତେ ଶୁଆଇ ଦେଇ ନାହାନ୍ତି ବାବା ।

—କାହିଁକି !

ଜଣ ଜଣ ଅଛୁ ବୋଲି କହୁ—ମା' ଦାଦାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ବାହାରକୁ ବୁଲିଗଲେ ।

—ଦାଦାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ? କେତେବେଳେ ?

—ଅନେକ ବେଳୁ ।

ସୁମିତା କୋଳରେ ମନେହେଲା—ଆକାଶ ଆନ୍ଧ ବୃଷ୍ଟିବାର ଭାଷ ଅବସର ନାହିଁ । ଧୀରେ ଧୀରେ ଆକାଶ କଷଟି ଘରକୁ ଆସିଲ । ଶୂନ୍ୟ କକ୍ଷ—ସୁଜାତା ନାହିଁ ।

ସେ ହିଁ ଏ କଠିନ ସୁକୋମଳ ସେଯରେ ଝୁଣ୍ଟୁ ଉପରେ ଭର ଦେଇ ରହିଛି ତାର ।

ସମୁଖର ଭାଙ୍ଗରେ ଝରା ହୋଇଛି ସୁଜାତାର ଏବଂ ପଣ୍ଟାହି—ସୁଜାତା ଯେପରି ତାର ଅନ୍ତକୁ ବୁଝି ମୃଦୁ ମୃଦୁ ହସୁଛି ।

ଆକାଶ ବୁଝିଆସିଲ ନେତ୍ର ।

ଉପନ୍ତୁ ଅମି ଆକାଶ ଜେଜେ ଜଣ ଉଠଠାକୁ ଲେଟେ । ଉଠୁଉଠୁ ଉଠ ଉଠିଲ ତାକୁ । ଯେତେବେଳେ ଝରକାରେ ଦେଖିପାରିଲ ସୁନ୍ଦର ବସନ୍ତ ଆକାଶ । ମୁକ୍ତର ପତ୍ରଣା ଏ ଅର୍ଦ୍ଧ ଉନ୍ମାଦିନୀ ନେଉନ ତୁଟିଆରେ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିଲା । ଘଣ୍ଟା ବାଜେ ; ସାଉଛି । ସୁଧାର ତାଡ଼ନାରେ ଆଉ ସେ ବସି ନପାରି ଉଠେ ଆସିଲ ଉପରକୁ ।

ଉପର ଶେଷପାହାଚରେ ଗୋଡ଼ ଦେବାମାତ୍ରେ ସେ ଶୁଣି ପାରିଲେ ପୁରୁଷ ଓ ନାରୀ କଣ୍ଠର ମିଳିତ ହାସ୍ୟଧ୍ୱନି ।

ମଲାଦ୍ ବୁଝି ପାରିଲା ଓଉଦ୍‌ମାନେ ହସୁଛନ୍ତି । ସୁଜାତା ଓ ମୁରଲୀମୋହନ । ଅନ୍ଧକାର ବାରଣ୍ଡାଟିରେ ଗୋଡ଼ଦେବାମାତ୍ରେ ମଲାଦ୍ ଦେଖିପାରିଲା ସୁମିତା ଶୋଇ ପଡ଼ିଛି ସେଇଠାରେ ବସି ସେ ଖେଳୁଥିଲା । କ୍ଷଣକରେ ଆଗେଇ ଆସି ଭୁଲୁଣ୍ଠିତା କବିତା କନ୍ୟାକୁ କୋଳରେ ଧରି ଶୟନକକ୍ଷ ଅଗ୍ରେ ଆସିଲା ।

ସେଇ ମିଳିତ ହାସ୍ୟଧ୍ୱନି ଶୁଣାଗଲା ଏଥର ମଧ୍ୟ ଦ୍ୱାରପାଖରେ ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ଅପେକ୍ଷା ମଲାଦ୍ କଣ ଭାବିଲା—ତାପରେ ପ୍ରବେଶ କଲା ଶୟନ କକ୍ଷରେ ।

ଗୋଟିଏ ଆରାମ ଚେୟାରରେ ବସି ମୁରଲୀ ମୋହନ ସିଗାରେଟ୍‌ଟି ଧରିଛି, ହସି ହସି କଣ କହୁଛି ସୁଜାତାକୁ । ମଲାଦ୍‌ର ଆଗମନ ବୋଧହୁଏ ସେମାନେ ଭ୍ରୂକ୍ଷେପ କରିନଥିଲେ ହଠାତ୍ ଅନ୍ୟର୍ଥ ଦେଖି ସେମାନେ ଚମକି ଉଠିଲେ ।

ମୁରଲୀମୋହନ ନିଜକୁ କେତେ ଦୂର ସେ ଧରିଲା ।

—ପିଲାଟି ବାହାରେ ଶୋଇଛି ମନେନାହିଁ ବୋଧହୁଏ ।

କହିଲେ ସୁଜାତା ଓ ମୁରଲୀମୋହନ ।

କନ୍ୟାକୁ ଶଯ୍ୟାପରେ ଶୁଆଇ ଦେଇ କ୍ଷଣକରେ ଦୃଷ୍ଟିପାତ କଲା ମଲାଦ୍—ସୁଜାତା ଓ ମୁରଲୀମୋହନ ଦୁହିଁଙ୍କ ମୁହଁ ଉପରେ ରହିଲେ ଯେତେବେଳେ !

ଯେତେ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ମଧ୍ୟ ସାଧନାରେ ମନଦେଇ ପାରିଲେନାହିଁ ମନୋଜ । ବତୀଟିକୁ ଲିଭାଇ ଦେଇ ଶଯ୍ୟାଉପରେ ପଡ଼ି ରହିବାକୁ ଚାହିଁଲେ — ସୁଜାତା । ପ୍ରକୃତରେ କଣ ସୁଜାତା… ପରକ୍ଷଣରେ ଚିନ୍ତାର ସ୍ରୋତଟାକୁ ଅନ୍ୟରାସ୍ତାରେ ପ୍ରବାହିତ କରାଇ ମନୋଜ ଭାବିବାକୁ ଲାଗିଲା — ଛି, ଛି, ଏସବୁ କଣ ସେ ଭାବୁଛି । ସୁଜାତା ତାର ସ୍ତ୍ରୀ । ମୁରଲୀମୋହନ ତାର ଶୁଭାନୁଧ୍ୟାୟୀ ବନ୍ଧୁ । ସତ ମନ ତାର, ସେଥିପାଇଁ ଏତେ କୁଚିନ୍ତା ସେ ଭାବୁଛି । ହୁଏତ ସେମାନେ କୌଣସି କଥା ନେଇ ହସ-ଗଳ୍ପ କରୁଥିବେ । ଦୀର୍ଘଦିନ ସମ୍ପୃକ୍ତତା ଯୋଗୁଁ ସେମାନେ ଅନ୍ତରଙ୍ଗତା ଦେଖାଇ ପାରନ୍ତି, ଏଥି କଣ । ପ୍ରୀତି ଓ ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟର ସମ୍ପର୍କ ବ୍ୟତୀତ ଆଉ ତ କିଛି ହୋଇ ପାରେନା ।

ସୁଜାତା ତାର ସହଧର୍ମିଣୀ । କେବେ ସେ ମନୋଜକୁ ଭଲ ପାଇ ପିତୃ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ତ୍ୟାଗ କରି ହସି ହସି କେତେ ଦୁଃଖର ଦିନ ଓ ସଙ୍କଟର ଅବସ୍ଥା ଅତିକ୍ରମ କରି ଆସିଛି । ମନୋଜଠାରେ ଯାହା ଥାଉନା କାହିଁକି, ଅସତ୍ୟ ମିଥ୍ୟାଚରଣ କଦାପି ଛଳନା ଏସବୁ ତାର ଅନ୍ତରରେ ନାହିଁ ।

ମୂର୍ଖ ସେ । ପ୍ରଥମ ସାକ୍ଷାତ ଦିନରୁ ସେ ଭଲପାଇ ଆସିଛି ସୁଜାତାକୁ । ତେବେ ଆଜି କେଉଁ ସାହସରେ ସେ ସୁଜାତା ଉପରେ ସନ୍ଦେହ କରିବାକୁ ସାହସ କରୁଛି ।

ଦୁଃଖ ତାର ଦୂରୀଭୂତ ହୋଇ ଆସିଲା ଏବେ ।

ରାତି ସେତେବେଳେ କେତେ ହେବ କେଜାଣି, ଭିତରକୁ ଆସିଲା ମାଳାଦ୍ । ଘର ଭିତରେ ସୋଡ଼ିୟମ ଅମଳ ଠିଆ ହୋଇ ଯେ । ଖୋଲା ଜବାଷର ସବୁ ଖରେ ଠେଲିହୋଇ ବାହାର ଆଲୋ ଶୋଇଛି ସୁଜାତା, କବରୀ କେଶଗୁଚ୍ଛି ପିଠି ଉପରେ ଆସି ପଡ଼ିଛି ।

ମୁହୂର୍ତ୍ତେମାତ୍ର ଅପେକ୍ଷା କରି ମାଳାଦ୍ ଡାକିଲା—ସୁଜାତା !

ଘୁମିର ଭାବରେ ଫେରି ଚାହିଁଲା ସୁଜାତା, ଧୀରେ ଧୀରେ ଆଗେଇ ଆସିଲା ମାଳାଦ୍ ଆଡ଼େ ।

—କେଉଁଠି ଥିଲ ଏତେବେଳଯାଏ···ସୁଜାତା ପଚାରିଲା ।

—ଚଳେ ଥିଲି ।

—କିଛି ଖାଇନ ନାହିଁ ।

—ନା, ଭୋକ ନାହିଁ ।

କଥା କେତୋଟି କହି ମାଳାଦ୍ ଶୋଇଲା ଖଟିଆଟି ଆଡ଼େ । ଖଟିଆରେ ଶୋଇଛି ସୁମିତା । ମାଳାଦ୍ ଆସି ବସିଲା ଖଟିଆଟି ଉପରେ ।

—ମୋଟାଏ ଲୁଗାଟି ଲୋଡ଼ୁଛ, ସୁ—

—କଣ ?

—ଲୋଡ଼ୁ ସୁମିତାକୁ ନେଇ ଜୌଷେଧ ସ୍ୱର-ବୋର୍ଡ଼ରେ ରଖିଦେଇ ।

—ଏତେ ଷ୍ଟେଟପିଷ୍ଟୁ । ସେ କଣ ଆମକୁ ଭୁଲ ଭଲପାଇବ ।

—ପାଇବ ?—ଖାଇଁଲେ ପାଇବ ନାହିଁ, କଣ୍ଟୁ ପାଇବ ।

—ତଥୁ—

—ଧୂଆଁଳ ସବୁବେଳେ ଚାହିଁରହୁ । ଭାବିଲୁ ଜଣାଇବା । ଚାହାଣୀରେ, ଅତୋଳୁ ଚାକୁ ଭଲରେ ନଇଁଲେ—

— ଭେଟ୍, ସେଲ୍ୟୁ କର ।

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ !

ସେଣ୍ଟ ଜନତାରୁ ସରହି ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଖେଳ ବୁଲିଲା ।

ଘଳାଡ଼ି ଦୂରରୁ ବେଶି ଉପରକୁ ଆସୁ ନଥିଲା, ଏହି ସଙ୍କୋଚି ଓରେ ଯାହାକୁ ଅସ୍ପୃଷ୍ଟ ପ୍ରାୟ ଏକବାରେ ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା ।

ସୁମିତ୍ରାକୁ ନିରଞ୍ଜନ ଦୂର ବୋଡ଼ିଂକୁ ନିଆଗଲା, ସୁମିତାର ଅପେକ୍ଷ୍ୟ ନୟନ ଦେଖି ସୁଖା ସୁଜାତା ପ୍ରସ୍ତର ମୂର୍ତ୍ତିପରି ଛିଡ଼ାହୋଇ ଦେଖୁଥିଲା କେବଳ ।

ମନମୋହନ ମଧ୍ୟ ଗମ୍ଭୀର, କେଣି କଥାବାର୍ତ୍ତା କରେ ନାହିଁ ସେ ଅଲ୍ପ ଘଳାଡ଼ି ସଜ୍ଜିତ ।

ଦୁଇଟା ଦିନ ଘଳାଡ଼ି ଉପରକୁ ଆସି ନାହିଁ ।

ସେଦିନ ଉପରକୁ ଆସିବାମାତ୍ରେ ସୁଜାତା ଉତ୍ତେଜିତ ହୋଇ କହିଲା — କଣ ହୋଇଛି ତୁମର ଦେହକୁ ?

— କଣ ହୋଇଛି ?

— ନାହାକେବେ ରକ୍ତ ହୋଇନାହିଁ ବୋଲି ଭାବୁଛ ?

— ହିଁ ।

— ମୁଁ ଶ୍ଲେଟ ପିଲାଟି ନୁହେଁ ଯେ, ମୋତେ ତୁମେ ଭୁଲାଇବ

— ତୁମେ ଶ୍ଲେଟ ନୁହଁ ମୁଁ ଜାଣେ ।

— କଣ ତତ ଉଦ୍ଭଟ ଭୂତ, ମୋ ଆଗରେ ଏପରି ବାଜେବାଜ କରୁଛ କାହିଁକି ?

ଶଯ୍ୟା ଉପରେ ପଡ଼ି ତୁମ୍ଭ ଅନ୍ୟମନସ୍କ ଭଙ୍ଗିରେ ମଞ୍ଜୁଙ୍କୁ ଡାକିଲ — ରାତ ଅନେକ ହୋଇଗଲା, ମୁଁ ଟିକିଏ ଶୋଇବି ।

— ନା ପ୍ରଶ୍ନଟାକୁ ଏଡ଼ାଇ ଦେବାକୁ ଦେବି ନାହିଁ, ତୁମକୁ ଉତ୍ତର ଦେବାକୁ ହେବ ।

— କହୁଛି ତ ମୁଁ ଜାଣେ, ଟିକିଏ ଶୋଇବି ।

— ନା, ଆଗେ ଉତ୍ତର ଦିଅ । କେତେ ଦେଖି କଣ ଭାବୁଛ ।

ସେଦିନ ମୁରଲିବାବୁ କହୁଥିଲେ —

କହୁଥିଲେ ?

— କହିବେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ଭିତରେ କିଏ କଣ କହିବେ ।

ସ୍ୱାମୀ-ସ୍ତ୍ରୀ କଥା ନେଇ ତାଙ୍କର ସେ ପ୍ରଶ୍ନ କରିବେ ।

— ତୁମ୍ ଜାଣ ମୁଁ, ସେ ଆଉ ଘରେ ଶୋଇଛି, ଶୁଣି କଣ ମନେ କରିବ । କହ ସେ —

— କହ !

— ଶୁଣ ପାଗଳୀ, ତାର ଦୟାରେ ଆମେ ଏ ଘରେ ରହୁଛୁ

— ଦୟା ! ଦୟା କରିବା କାରଣଟା ମୁଁ ବୁଝି ପାରୁନା, ନା, ? କହ — ଦୟା —

— ଅକାରଣରେ ମୁଣ୍ଡ ଗରମ କରନାହିଁ । ସେ [illegible] ଉପରେ ରହିଥିବା ଘରେ ଏସବୁ ଗୋଳମାଳ ଶୁଣିଲେ କେତେ କଣ ଭାବିବେ ।

— ଭଦ୍ରଲୋକର ଘର — ଭଦ୍ରଲୋକ କଣ ଶୁଣେ ? ତାହାରି ଲୋକ ସବୁ ଜାଣି ପାରନ୍ତି · · ଗୋଳମାଳ ଶୁଣି ମୁରଲି ମୋହନ ମଧ୍ୟ ଆଉଟକୁ ଚାହିଁ ରହିଥିବ, — କଣ ହେଉଛି ମଞ୍ଜୁର ତାଙ୍କର ସବୁ ଗୋଳମାଳ କଥାରେ ।

ମଞ୍ଜୁ ନୀରବ ! ଧୀରେ ଧୀରେ ସେ ବସୁ ତାହାର ଆସିଲା ।

ଝିଅର ଶେଷ ପାହାଚରେ ରୋକ୍ତ ଦେବାମାତ୍ରେ ସେ ଶୁଣି ପାରନ୍ତି ସୁଜାତା ଡାକୁଛ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି କହୁଛି···ଅଭୟ, ଆଇଡ୍ରେଲ ।

ମୁରଲୀମୋହନ ଠିଆ ହୋଇଛି ସୁଜାତାର ପାଖରେ ।

ଏଥର ସ୍ୱେକେଟ୍ ରଞ୍ଜନ ସେନ କଥା ବନ୍ଦ କରି ସିଗାରେଟ୍ ଧରାଇଲେ । ସିଗାରେଟ୍‌ରେ ମୃଦୁ ଟାଣ ଦେଇ କହିଲେ — ସାଲୋନ୍ ଡା'ଙ୍କରେ କଣ କହିଥିଲେ ଜାଣ, ସୁଜାଣ ?

— କଣ ?

— କହିଥିଲେ···ଓଃ ଦୁଃସହ ଜ୍ୱର ଜ୍ୱାଳାରେ ସମସ୍ତ ଶରୀର ମୋର ଯେପରି ଜଳିବାକୁ ଲାଗିଛି ସେତେବେଳେ । ଗୋଟାଏ ଅସହାୟ ବେଦନା ଯେପରି ମୋର ସମସ୍ତ ସତ୍ତ୍ୱାକୁ ଦହନ କରି ଦେଉଥାଏ । ମୁହୂର୍ତ୍ତମାନ ପରି ଧୀରେ ଧୀରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା ମୋର ସେହି ଅନ୍ଧକାର ଘଡ଼ିଆଳିଟିରେ ।

ଅନ୍ଧକାର — ନିଶ୍ଚିତ ସେହି ଅନ୍ଧକାର ଭିତରେ ଯେପରି ଗୋଟାଏ ଅସହାୟ ମୃତ-ସ୍ୱପନରେ ଭରି ରହିଛି, ଆଉ ତା'ର ବେଷ୍ଟନ ମଧ୍ୟରେ ବସି ରହିଛି ମୁଁ ପ୍ରସ୍ତର ମୂର୍ତ୍ତିପରି । ମୁହୂର୍ତ୍ତ ପରେ ମୁହୂର୍ତ୍ତ, ଘଣ୍ଟାରେ ପରେ ଘଣ୍ଟାର ଜମେଇ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଭୋଗି କେବଳ ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ସ୍ପନ୍ଦନ [illegible] ମୋର କାନ ପାଖରେ ଦୁଇଟି ମାତ୍ର କଥା ଶୁଣାଉଥିଲା, ଅଭୟ, ଆଇଡ୍ରେଲ, ଅଭୟ, ଆଇଡ୍ରେଲ ।

ଠିକ୍ ସେହି [illegible] ପାଇ [illegible] ଗୋଟିଏ [illegible] ସେହି ଅନ୍ଧକାର ଭିତରେ [illegible] ଜଣ [illegible] । ତାପରେ [illegible] । [illegible] ଶେଷରେ [illegible]

କଡ଼ାଇ ଗୋଲାପଗଛଟିକୁ ତୋଳସାଖକୁ ଆଣିଲି । ଏତେବେଳେ ମୁଁ ପାଇଲି ମୁଁ, ସୃଷ୍ଟିର ଅନ୍ତିମ ନିଶ୍ୱାସ ପ୍ରଭୃ ଗୋଲାପଗଛଟିର ବୁକୁ ଉପରେ ଅଙ୍କନ କେତେଟା ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ଜଳ—ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣାକ୍ଷର ଦେବ ଗୋଲାପଗଛଟି ।

ଚାଲିଛି ଏତେବେଳେ ମୁଁ ଦୁଃଖ ଓ ଦୁଃସହ କଥାର ସାନ୍ତ୍ୱନାକୁ । ଜଣଙ୍କରେ ଦୁଇଟି ଧାର ଆଖିର ଲୁହ ଦୁଇ କୋଣରୁ ଗଡ଼ିଆସି ବନ୍ଦ ବନ୍ଦ ମୁକ୍ତାର ଶିଶିର ବିନ୍ଦୁ ଭଳି ଗୋଲ ଉପରେ ଧରିଥିବା ଗୋଲାପଗଛଟି ଉପରେ ଗଡ଼ି ପଡ଼ି ଥିଲା । ଆଲୋ, ଆଲୋ ସୁଜାତା—ଆଜି ମୋର ଦୁଃଖ ନାହିଁ, ମୋର କୌଣସି କଷ୍ଟ ନାହିଁ ।

ରହିବେ ସବୁ !

ଗବାକ୍ଷ ପଥ ଦେଇ ଅନ୍ଧକାର ରାତିର କମିଲ ସ୍ରୋତ ପାରିହୋଇ ଆସୁଛି ଆଲୋକର ଗୋଟିଏ ଜ୍ୟୋତିର୍ମୟ ଶିଖା ।

ସେଥି ସକଠାରୁ କେତେ ଦିନ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦେଖାଗଲା ।

ସୁଜାତା ଓ ମୁରଲୀମୋହନ ଉଭୟ ଇଚ୍ଛାନୁଯାୟୀ ବାହାରକୁ ଗଲେ, ଆସିଲେ । ସମାଜର ସାମ୍ନା ଦେଇ ଜନ୍ମସୂତ୍ରେ ସେମାନେ ସାନ୍ତରେ ଚାଲ କରନ୍ତି, ଆଉ କେତେ ଦିନରେ ତାହା ସହ ସମାଜ ଜାଣେ ।

ସେଦିନ ଘରରେ ସମାଜ ବସିଛି ଗୋଲାପଗଛଟି ନେଇ, ସୁଜାତା ଖଣ୍ଡିଏ ଚେୟାରରେ ବସିଲେ ବାହାରକୁ ଏବଂ ସୁଜାତାର ପିତାର କୁଳର ଘରେ ମୁରଲୀମୋହନ ଉଠେ ଆସି ଉଭୟଙ୍କ ସମାଜର ଦଣ୍ଡିଲେ ।

—ମୁଁ ଉତ୍ସବ ପାଇଁ ବାହାରକୁ ଯାଉଛି ମାଳାଦ୍ ! ଏହି ଘର ମଧ୍ୟ ଅଛି ରହିଲା. ସୁଜାତା ମଧ୍ୟ ନାହିଁ, ତୁମେ ସବୁ ଦେଖା-ଦେଖି କରିବ ।

ମାଳାଦ୍ କୌଣସି ଉତ୍ତର ଦେଲା ନାହିଁ ।

ଟିଭିସେଟ୍ ଓ ଫ୍ରିଜ୍ ଇତ୍ୟାଦି ଘରେ ପ୍ରକାଣ୍ଡ ଘଣ୍ଟା କବର-ଖାନାର ମୃତ୍ୟୁଶୀତଳ ସ୍ତବ୍ଧତାରେ ଭରିଯାଏ, ଅଶରୀରୀ ଆତ୍ମାର ଲୌକିକ ନୂଆ ପୋଷାକ ପରି ଭିତରେ ବୁଲୁଛି ବୋଲି ମନେ ହୁଏ ।

କେତେଦିନ ଏମିତି କଟିଯାଏ ଏହିପରି ସ୍ତବ୍ଧ ଶୀତଳତାରେ । ମାଳାଦ୍ ବସିଛି ପୋଷ୍ଟମ୍ୟାନ ଖଣ୍ଡିଏ ଚିଠି ଆଣିଦେଲା । ଅପରି-ଚିତ ହସ୍ତାକ୍ଷର ଦେଖି ଆଗ୍ରହ ହୋଇ ଚିଠିଟିକୁ ଖୋଲିଲା ମାଳାଦ୍ ।

ଲେଖାଥିଲା—

ପ୍ରିୟ, ମାଳାଦ୍ !

ଅନେକଙ୍କୁ ତୁମେ ଭୁଲି ଯାଇଛ । ଏକାସାଙ୍ଗରେ ଯେଉଁ-ଦିନେ ଦୁହେଁ ଘୋଡ଼ାଚଢ଼ି କରୁଥିଲୁ, ଆମମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କେତେ ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟ ଥିଲା ତାହା ନିଶ୍ଚୟ ମନେଥିବ ତୁମର । ଏଠାରେ ଖଣ୍ଡିଏ ଦୁଃଖ ଯୋଗାଡ଼ କରି କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଚଳି ଯାଉଛି । ତୁମକୁ କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଭୁଲିନାହିଁ, ତୁମର ସବୁ ସମ୍ବାଦ ମୁଁ ରଖିଛି । ଯୌବନର ସେହି ସଙ୍ଗୀତ-ଝଙ୍କାର ଆଜିଯାଏ ମୁଁ ଭୁଲି ନାହିଁ । କେଉଁଠି ଜଳସା ହେଲେ ଯାଇ ଯୋଗଦିଏ । ଉତ୍ସବ ଉପଲକ୍ଷେ ମୋଟିଏ ଜଳସାରେ ଯାଇ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲି ।

ସେଠାରେ ସୁପୁତ୍ର ଓ ସୁପୁତ୍ରୀ ଚୌଧୁରୀଙ୍କର ସେତାର-ବାଦ୍ୟ ଓ ଉଚ୍ଚ ସଙ୍ଗୀତ ଶୁଣି ମୁଗ୍ଧ ହୋଇଛୁ । ଶ୍ରୀମତୀ ଉଚ୍ଚସଙ୍ଗୀତର ସାଧିକାରିଣୀ ସୁଜାତାଦେବୀଙ୍କୁ ତୁମେ ଜାଣ

କରନ୍ତୁ । ତଥାପି ସତ୍ୟ ନା ରଚନା ତାହା ଜାଣିବାକୁ ତୁମକୁ ଲେଖିଲି ।

ଆଶାକରେ ମୋତେ ଜଣାଇ ସୁଖୀ କରିବ ।

ତୁମର ବନ୍ଧୁ, ଅରବିନ୍ଦ ।

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଓ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତା ମୃଣ୍ମୟମୋହନ ଚୌଧୁରୀ !

କପାଳର ରକ୍ତବିନ୍ଦୁ ଅଦୃଶ୍ୟ ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ଡଗ୍ ଡଗ୍ କରିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଅକର୍ମଣ୍ୟ ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ଅଶ୍ରୁବିନ୍ଦୁ ଟୋପେଟୋପେ ତାହାରକୁ ତାହାର ଅମିଳ ଯୋଗରୁ ।

ହାତରେ ଧରିଥିବା ଚିଠିଟିକୁ ବନ୍ଧୁ ର ଲେଖା ଭାବନାରେ ଚାଞ୍ଚଲ୍ୟରେ ଚଳଚଳ ଭାବଗତିକୁ ଗର୍ଭ କରିଦେବ ଗଲାଚ୍ଛୁ ।

ପୃଥିବୀର ବୃତ୍ତାନ୍ତ ଅନେକର ଦେଖିଛନ୍ତି ବହୁ ଦୂରର ଯାଉଛି ସେତେବେଳେ । ଧୂସର ଅନ୍ଧକାରର ଦେଶ ସ୍ୱପ୍ନରେ ଭରି ଉଠୁଛି ।

ତାହାରକୁ ଗିହାଙ୍କ ଛାତିମଧ୍ୟେ ଅନ୍ଧକାରରେ ଶୋକ-ବାଣ ଝନ୍ ଝନ୍ ଶବ୍ଦ କରି ବାଜୁଛି ଜଳେ ଜଳେ ।—

ଜୀବନକୁ ଅତି ଦେଖିବ ବହୁ ଅନ୍ଧକାର ପୂର୍ଣ୍ଣ । ବାହାରିବାର ସୁବର୍ଣ୍ଣଟିକୁ ଟିପିବ ଗଲାଚ୍ଛୁ, ଭୂତର ଅନେକରେ ଉଦୟର କର୍ଣ୍ଣ

ତାହୁରେ ଟଳେ ହୋଇଛୁ ପୂଜାଭାବ ଏକ୍‌ଷର୍ଷ ଘଟେ ।

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଓ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତା ମୃଣ୍ମୟମୋହନ ଚୌଧୁରୀ ।

ସୂର୍ଯ୍ୟ ଶ୍ରାବଣ ରଙ୍ଗ ସ୍ୱପ୍ନରେ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲେ ।—

ହଠାତ୍ ଦେଖିପାରିଲି କାନ୍ଥରେ ଟଙ୍ଗା ହୋଇଛି, ଦାର୍ଜିଲିଂରୁ ଆଣିଥିବା ଚମଡ଼ା କେସ୍ ଭିତରେ ଭୋଜାଲିଟିକୁ । କେସ୍ ଭିତରୁ କେସ୍ କଭରଥିଆ ଭୋଜାଲିଟିକୁ ଖୋଲି ବାହାର କରି ପରିଧେୟ ବସ୍ତ୍ରର ପ୍ରାନ୍ତ ସାହାଯ୍ୟରେ ଭୋଜାଲିର ଭେସ୍‌ଲିନ୍ ପ୍ରଲେପଟିକୁ ପୋଛି ଦେଲି—ଘରର ଅତ୍ୟୁଜ୍ଜ୍ୱଳ ଆଲୋକରେ ଝଲମଲ୍ କରି ଉଠିଲା ରୌପ୍ୟଶୁଭ୍ର ଭୋଜାଲିର ମସୃଣ ଶରୀରଟି ।

ଅଙ୍ଗୁଳିର ଅଗ୍ରଭାଗ ଦେଇ ଅସତର୍କଭାବେ ଭୋଜାଲିର ଧାର ପରୀକ୍ଷା କରୁ କରୁ ଅଙ୍ଗୁଳିଟି କଟିଯାଇ ବାହାରି ଆସିଲା ତାଜା ଲାଲରକ୍ତ ।

ମୃତ୍ୟୁକ୍ଷୁଧାରେ ଲୋଲୁପ ରସନା ଭୋଜାଲିଟି ।

କଣ୍ଠର କୋଷମାନେ ଏକ ଅସ୍ଫୁଟ ନାଦକୁ ସମ୍ବୋଧନ କରୁଛି ଯେପରି ।

[illegible] ମୁରଲୀମୋହନ [illegible] !

ହତ୍ୟାର ସେତାର-ଛନ୍ଦ !

ସୁଧାକଣ୍ଠୀ !

ଆଜି ଏକ୍ସପ୍ରେସ ମର୍ଦ୍ଦିତ ପଲ୍ଲଣାରେ ଯେପରି ହଠାତ୍ ଠିଆ କରି ଦେଇଛି । ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀ କାମରାଟିରେ ବସିଛି ମୁରଲୀଧର, ଏକାକୀ । ବାହାରେ ଆକାଶରେ ଅମାବାସ୍ୟା ନୈଶାନ୍ଧ୍ୟ ।

ବୃଷ୍ଟିଧାରାରେ ଅଶାନ୍ତରେ ରହିଛି ଭୋଜାଲିଟି ।

ରାତ ରାତ ରେଳ୍ ଡବା ବାହାରେ ମୁରଲୀମୋହନର ଜୀବନ ଶେଷ ହେବ ଆଜି—ଏହି ରାତିରେ । ସେହିଠାରେ ସେମାନେ ଶେଷ ହେବେ । ଶତ୍ରୁ ଓ ଶତ୍ରୁତା ଚୌଧୁରୀ ।

ହତ୍ୟାର ଅଙ୍ଗୀକାର ସହେ ସହେ ବୃଦ୍ଧି ଅଙ୍ଗୀକାରୁ ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ଅଙ୍ଗୀକାର ଓ ବୃଦ୍ଧି—ଅଙ୍ଗୀକାରର ଲକ୍ଷ୍ୟ ।

ଲୁଚି ଲୁଚି ଲଇ କଟେଜର ଗୋଟିଏ ଗବାକ୍ଷ ପାଖରେ ଆସି ଠିଆ ହେଲା ମଲାଦ୍ । କଷ୍ଟରୁ କ୍ଷୀଣ ହେଉଥିବା ଲ୍ୟାମ୍ପ ଆଲୋକରେ ସେ ଦେଖି ପାରିଲା ଗୋଟିଏ ଶଯ୍ୟା ଉପରେ ଶୋଇଛନ୍ତି ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଓ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତା ମୁରାରିମୋହନ ଚୌଧୁରୀ !

ମୁଣ୍ଡ ତା'ର ଚକ୍କାରେ ଘୂରୁଛି ସେତେବେଳେ ।

ମଲାଦ୍, ନୁହେଁ—ଆଦମ ଗୁହାବାସୀ ରକ୍ତ ଲୋଲୁପ ମଲାଦ୍, ଗବାକ୍ଷର କାଚ ଉପରେ ସଜୋରରେ ରିଭଲଭର ଅଗ୍ରଭାଗ ଆଘାତ କରିବା ମାତ୍ରେ ଝଂକରି ଶବ୍ଦ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମୁରାରିମୋହନର ନିଦ୍ରା ଭାଙ୍ଗିଗଲା, ଉଠି ବସିଲା ଶଯ୍ୟା ଉପରେ ।

ପାଶବିକ ଉଦ୍ଦାମତାରେ ଅନ୍ଧ ହୋଇ ଗବାକ୍ଷ ବାଟ ଦେଇ ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ କଲା ମଲାଦ୍ ।

—କିଏ ? କିଏ ?—ସୁଜାତା ! ସୁଜାତା !···ଚିତ୍କାର କରି ଭୟାର୍ତ୍ତ କଣ୍ଠରେ ଡାକିଲେ ସୁଜାତାକୁ ମୁରାରିମୋହନ ।

ରିଭଲଭର ହାତରେ ଧରି ମଲାଦ୍ ସେତେବେଳେ ସୁଜାତାର ମୁଣ୍ଡ ପାଖରେ ।

ମାତ୍ର ଅନ୍ଧକାରରେ ସୁଜାତାକୁ ଆଘାତ କରିବାକୁ ଯାଇ ମଲାଦ୍, କିନ୍ତୁ ଲକ୍ଷ୍ୟଭ୍ରଷ୍ଟ ହେଲା । ରିଭଲଭର ଅଗ୍ରଭାଗ ସୁଜାତାର ବାହୁମୂଳ ଚୂର୍ଣ୍ଣ କରି ଚଉକି ଉପରେ ଖସିପଡ଼ିଲା, ତତ୍‌କ୍ଷଣ ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲା ସୁଜାତା ।

ଇତିମଧ୍ୟରେ ମୁରାରିମୋହନ ଦୃଢ଼ଭାବେ ମଲାଦ୍‌କୁ ଜାବୋଡ଼ି ଧରିଛନ୍ତି ।

ଲୋକମାନେ ଶୁଣି କୁଲିମାନେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ । ମଲାଦ୍‌କୁ ଜଣେ ଚୌକିଦାର ଜିମା ପୁଲିସକୁ ଫୋନ୍ କଲେ ମୁରାରିମୋହନ ।

ଅଧଘଣ୍ଟା ଭିତରେ ପୁଲିସ ଅଫିସର ମି ଗୁପ୍ତେ ସଦଳ-ବଳରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ ବଙ୍ଗଳା ଭିତରେ । ମଲାଦ୍‌କୁ ଧରି

ଜଜ୍—ମି: ଚୌଧୁରୀ ଯାହା କହୁଛନ୍ତି ସେ ସବୁ ସତ ?

—ହଁ ।

—ଆପଣ ସୁଜାତା ଦେବୀଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରିବାକୁ ଆସିଥିଲେ ?

—ହଁ, କିନ୍ତୁ ପାରିଲି ନାହିଁ । ଆଘାତ ମୋର ମିସ୍ ହୋଇ-ଗଲା । ତେବେ ସୁଦ୍ଧା ମୁଁ ତାକୁ ମୁକ୍ତି ଦେବି ନାହିଁ । ଆଜିକାଲି, ବର୍ଷକ ପରେ କିମ୍ବା ଦଶ ପନ୍ଦର ବର୍ଷପରେ କେବେ ଯଦି ସୁଯୋଗ ପାଏ ନିଶ୍ଚୟ ମୁଁ ତାକୁ ଖୁନ୍ କରିବି । ଆଇ-ମଷ୍ଟ, ଆଇ-ମଷ୍ଟ । ପାଗଳ ପରି ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲେ ନିଳାଦ୍ରି ।

ପୋଲିସ ଗ୍ରେପ୍ତାର କରି ନେଇଗଲେ ନିଳାଦ୍ରିଙ୍କୁ ।

ବିଚାରରେ ନିଳାଦ୍ରି ପ୍ରତି ନଅବର୍ଷ ଲାଗି ସଶ୍ରମ କାରା-ଦଣ୍ଡର ଆଦେଶ ହେଲା ।

ବିଚାରକ ଓ ଜୁରିମାନେ ଏକମତ ହୋଇ ନିଳାଦ୍ରିଙ୍କୁ ଦୋଷୀ ବୋଲି ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିଥିଲେ ।

ଆଟେମ୍ପ୍ଟ ଅଫ୍ ମର୍ଡର ଭଳି ଗୁରୁ ଅପରାଧର ଦଣ୍ଡ ନିଳାଦ୍ରି ସେହିଦିନ ନତମସ୍ତକରେ ସ୍ୱୀକାର କରି ନେଲେ ।

ଏତେ ଶେଷ ସବୁ ମନେ ଅଛି ଆଜ । ଚେୟାରଟିରେ ବସି ଉଦାସୀନ ଦୃଷ୍ଟିରେ ମୁରଲୀମୋହନଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲି—ତ' ହେଲେ ସୁଜାତା ଦେବୀ ଆପଣଙ୍କର ବାନ୍ଧବୀ, ଯଶୋଦା ପାଣି ଥିଲେ, ଯିଏ ହତ୍ୟା ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ଅପରାଧରେ କାରାଦଣ୍ଡରେ ଦଣ୍ଡିତ ନିଳାଦ୍ରି ସାହୁଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ । କିନ୍ତୁ ସୁଜାତାଦେବୀ ଓ ତାଙ୍କର ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ଭିତରେ ସ୍ୱାମୀ ସ୍ତ୍ରୀ ସମ୍ପର୍କ କେଣେ ଅଭଙ୍ଗା ଛିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇ-ଥିଲା ମି: ଚୌଧୁରୀ ?

—ନା ।

—ତାହାହେଲେ ଆଜ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ଆସାମୀର ସ୍ତ୍ରୀ ଥିଲେ ।

—ହଁ ।

କଛୁକ୍ଷଣ ମଉନ ରହି ବିକାଶ ପୁନର୍ବାର ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ—ଆପଣ କାଲି ଏହିଠାରେ ଥିଲେ ନିଶ୍ଚୟ ?

—ନା । ଜମିଦାରୀ ସମ୍ବନ୍ଧ ନେଇ ମୁଁ ଦୁଇଦିନ ହେଲା ବାହାରେ ଥିଲି । କାଲି ରାତିରେ ଗାଡ଼ି ଡ୍ରାଇଭ୍ କରି ଆଜି ସକାଳ ୫ଟାରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଛି ଏଠାରେ ।

—ସୁଜାତାଦେବୀଙ୍କର କୌଣସି ଝିଅ ଥିଲା ନା ?

—ହଁ ।

ଝିଅଟିର ନାମ…

ସୁମିତା ।

—ସେ ବର୍ତ୍ତମାନ କେଉଁଠି ?

—ଗୋପାଳପୁରରେ ଅଛି ।

—ଆଇ-ସି । ତାଙ୍କୁ ବର୍ତ୍ତମାନ କେତେ ବୟସ ?

—୧୪ କିମ୍ବା ୧୫ ହେବ ।

—ସେହି ଝିଅଟି ଏଠାକୁ କେବେ ଆସେ ।

—ନା, ସୁଜାତାଦେବୀ ମଝିରେ ମଝିରେ ତା' ପାଖକୁ ଯାଆନ୍ତି ।

—ଗୋପାଳପୁରରେ ତାହାଙ୍କ [illegible] ସୁମିତା ଥାଏ ଆଉ ସହିତ ସୁଜାତାଦେବୀଙ୍କର କୌଣସି ସମ୍ପର୍କ ଥିଲା ?

—ନା ସାମାନ୍ୟ ଅବସ୍ଥା ପାଇ ଥିଲା । ସୁଜାତା ଦେବୀ [illegible] ମରଣରେ ସୁମିତାର ଭାର [illegible] ନେବେ ବୋଲି [illegible] ଥିଲେ ।

—ଝିଅଟି ଆପଣଙ୍କୁ ଚିହ୍ନେ ?

ନା, ମୁଁ କେବେ ସେଠାକୁ ଯାଇ ନାହିଁ ।

ଝିଅଟିର ବର୍ତ୍ତମାନ ବୟସ ୧୪।୧୫ ହେଲେ ତାର ପିତାର କାରାଦଣ୍ଡ ବେଳକୁ ୩।୪ ବର୍ଷ ବୟସ ହୋଇଥିବ ନିଶ୍ଚୟ ?

—ହଁ ।

—ଝିଅଟି ବାପର କାରାଦଣ୍ଡ କଥା ଜାଣେ ?

—ସେ କଥା ମୁଁ ଜାଣେନା ।

—ଆଚ୍ଛା, ଆପଣ ଯାଆନ୍ତୁ ମୁରଲୀମୋହନ ବାବୁ ! ମୁଁ ମୃତ ଦେହଟି ପରୀକ୍ଷା କରି ଆସେ ।

ବୁଢ଼ୀର ଘରଟିରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ ରମାଣ । ଆଉଜା ହୋଇଥିବା କବାଟିକୁ ଠେଲି ପ୍ରଥମେ ମହେନ୍ଦ୍ର ଅଧିକାରୀ ଓ ପଛେ ପଛେ ରମାଣ ଘରଟି ଭିତରେ ପଶିଗଲେ । ଦ୍ୱାରପାର୍ଶ୍ୱରେ ଜଣେ ବନ୍ଧୁକଧାରୀ ପୁଲିସ ପହରା ରହିଥିଲା, ସେମାନଙ୍କୁ ଦେଖି ହାତ ଯୋଡ଼ି ଦେଲା ।

ଘର ଭିତରେ ଥିବା ଏକମାତ୍ର ଗବାକ୍ଷ ଖୋଲାଥିଲା ଓ ପ୍ରଚୁର ପରିମାଣରେ ଆସୁଥିଲା ବାହାରର ଆଲୋକ ଓ ପବନ ।

ଭିତରର ଦ୍ୱାରକଣ ଉପରେ ଗୋଡ଼ ରଖି କଣ ଭାବି ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ତାକୁ ଠିଆହେଲେ ରମାଣ । ଏବଂ ଠିଆହୋଇ ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଚାରିପାଖେ ଆଖି ବୁଲାଇ ଆଣିଲେ । ମହେନ୍ଦ୍ର ଅଧିକାରୀ ବାହାରେ ରହିଲେ ।

ଦ୍ୱାରଦେଶର ଠିକ୍ ସମ୍ମୁଖରେ ପଡ଼ିଛି ଆଉ ମୁଣ୍ଡ ଓ ଦେହର ଆଗ ଗୋଡ଼ ଦୁଇଟି ଦ୍ୱାରାର ଭିତ୍ତି କେବଳ ଭିତରେ ପଡ଼ିଥିଲେ ।

ମୃତ ଦେହ ପାଖରେ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଉତ୍ତେଜିତ ଦର୍ଶକ ମନୁଷ୍ୟର ଛତଛନ୍ଦ ।

ଧୀରେ ଧୀରେ ମୃତଦେହ ଆଡ଼କୁ ଆଗେଇ ଆସିଲ ଜଣେ । ମର୍ତ୍ତମାନ୍ଦ ମୃତଦେହଟି ପଡ଼ିଛି ଚଲେ । ଛଉଧେର୍ଯ୍ୟ ଶାଢ଼ୀର ମଝିପାଖେ ରକ୍ତର ଦାଗ । ଛଟସାଜେ ଜଣାଗଲା, ବାମପାଖ ପୃଷ୍ଠଦେଶ ଦେଇ ବୁଲେଟ୍ ଦେହ ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ କରିଛି ।

ଇନ୍ସପେକ୍ଟର ଗୁଳିଟି ପୃଷ୍ଠଦେଶରୁ ହୃତ୍ପିଣ୍ଡକୁ ଭେଦକରି ପ୍ରବେଶର ଚିହ୍ନକୁ ଚିହ୍ନିତ କରୁଛି ।

ମୃତଦେହଟିକୁ କଣେଇ ଧରିଲ ଜଣେ । ସେଇଠାରେ ମଇଁଷି ମୃତଦେହରେ ସେଣ୍ଟ୍ରେଡ୍ କରିଥିବା ଦେଖି ଅଳ୍ପ ସମୟ ଭିତରେ ମୃତଦେହଟି ଶକ୍ତ ବୋଧ ହେଉଛି । କିନ୍ତୁ ଶରୀରର ସମ୍ମୁଖ ଭାଗ ଦେଇ ବୁଲେଟ୍ ବାହାରକୁ ବାହାରି ଆସିବା ଜଣା ପଡ଼େନା, ଅର୍ଥାତ୍ ବୁଲେଟ୍‌ଟି ଶରୀର ଭିତରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ।

ମୃତ୍ୟୁର ପୂର୍ବ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ମୁଖ ଯେଉଁଠି ଜଳୁଥ ଦେଖା ଯାଉଥିଲ, ଶ୍ରେଣୀରେ ଶ୍ରେଣୀରେ ସେହି ଜଳୁଥ ଭାବ ଏ ଚର୍ଚ୍ଚିତ ଦେଖାଯାଏ ।

ମୃତଦେହ ଉପରେ ଠେଲା ହୋଇ ଜଣେ ଉପରେ ଘରଟିର ଦ୍ୱାରପାଖେ ଉଷ୍ଣ ଜୁଆଳ ଦେଲ ।

ଘରଭିତରେ ପ୍ରବେଶର ଦୁଇଟି ଦ୍ୱାର । ପଶ୍ଚିମ, ଉତ୍ତର ଓ ଦକ୍ଷିଣ ମୁଖୀ । ପୂର୍ବ-ମୁଖୀ କୌଣସି ଦ୍ୱାର ନାହିଁ । କେବଳ ଦୁଇଟି ଜଣାଶ ।

ଘରର ଉତ୍ତର ପାଖରୁ ଉପରେ ଗୋଟିଏ କୋଣରେ ଅନ୍ଧାର ଜାଗାଟିଏ । ଉତ୍ତର-ପଶ୍ଚିମ କୋଣରେ ଗୋଟିଏ ଲମ୍ବା ଚୌକି ଉପରେ ବାଡ଼ି-ଦଉଡ଼ି, ଗାଲମୋହର୍ ଇତ୍ୟାଦି । ଅଳ୍ପ ଘରେ ଦ୍ୱାରପାଖେ ଦୃଷ୍ଟି ଜୁଆଳ ଦେଖିବାକୁ ଯାଇଲ ଜଣେ ।

ଅଳ୍ପ କ୍ଷଣରେ ରକ୍ତ-ମୁଖୀ ସେଇ ଦ୍ୱାରଟି ବନ୍ଦଥିଲା ତାହା ଖୋଲିବା ମାତ୍ରେ ଦେଖାଗଲା ଅର୍ଦ୍ଧଚନ୍ଦ୍ରାକୃତି ଗୋଟିଏ ବାଲକନି ।

କ୍ଷଣକରେ ବାଲକନିରେ ଅସି ଠିଆ ହେଲା ପ୍ରକାଶ । ବାଲକନିର ତଳେ ଗୋଟିଏ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଉଦ୍ୟାନ । ପ୍ରାଚୀର-ସୀମା ଆର ପଟରେ ଗୋଟିଏ ପକ୍କା ରାସ୍ତା ।

ପ୍ରକାଶ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ଆତୁର ଦେଖିପାରିଲା, ଶ୍ରେଷ୍ଠ କୋଲାପ୍-ସିବାଲ୍ ଗାଡ଼ିକ ୨ତଲ ଘରର ଭିତରବାଟେ ନଆସି ତାହାର ପଟର ବାରଣ୍ଡା ଦେଇ ବ୍ୟାଲକନୀକୁ ଆସିବାର ରାସ୍ତା ଅଛି, ତା' ଉପରେ ସବୁଠି ଭିତରକୁ ।

ଦ୍ୱାରଟି ଅବଶ୍ୟ ବନ୍ଦଥିଲା ସେତେବେଳେ, ତାଲା ପଡ଼ିଥିଲା ଭୋଲଟେଯିବଲ୍ ଲେଟ୍ଟିରେ ।

ବାଲକନିର ରେଲିଂ ଉପରେ ଗୋଟିଏ ଲତାଗଛ ମାଡ଼ି ଯାଇଛି । ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପତ୍ର ସବୁଜ ଓ ପତ୍ରଗୁଡ଼ିକର ଦେହରେ ଧଳା ଧଳା ଛୋଟଛୋଟି ଫୁଲ ।

ସେଇ ଛୋଟିଆ ପତ୍ର ଓ ଫୁଲ ଉପରେ ପ୍ରକାଶର ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷିତ ହେଲା । ଭୌତିକ ଦୃଷ୍ଟି ଦେଇ ତାକୁ ସେଇ ଛୁଆ ପତ୍ର ଓ ଫୁଲ ନେଇ ପରୀକ୍ଷା କଲାକ୍ଷଣି ପ୍ରକାଶ ବୁଝିପାରିଲା ଯେ ସେଗୁଡ଼ିକ ବ ଲକନୀସ୍ଥ ଲତାଟିର ପତ୍ରଫୁଲ ।

କେବଳ ସେତିକି ନୁହେଁ, ବାଲକନୀରେ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଅଶ୍ୱ ଖୋଜର ଚିହ୍ନ ମଧ୍ୟ ଦେଖାଗଲା ।

ରକ୍ତ-ମୋଲ୍ଡ ଘୋଡାର ଚିହ୍ନ ।

ଲଲନ୍ଦରେ ଓ ଦୁଆ ଓ ଲକ୍ଷ୍ମୀପିଲ୍ଲ ଖୋଜର ଚିହ୍ନ ଓ ବାଲକନୀରେ ଘୋଡାର ଦାଗ । ତେବେ କଣ ଉତ ସ୍ଥଳରେ କେହି ଘୋଡା ଖୋଜରେ ଦେଇ, ପରେ ଘୋଡା ଛୋଟି ଆଣି

ଗୋଡ଼ରେ ଘରଭିତରେ ପ୍ରବେଶ କରିଥିବ ? ତା ନ ହୋଇ ଥିଲେ ଘରଭିତରେ ଗୋଡ଼ ଚିହ୍ନରେ କାଦୁଅ ଓ ରକ୍ତ ଆସିବ କପରି ? ନିଶ୍ଚୟ ଏ ଚିହ୍ନ ଗୁଡ଼ିକ ଦୁଇ ଜଣଙ୍କ ଲୋକର । ଜଣକର ଖାଲି ଗୋଡ଼ର ଚିହ୍ନ ଘରଟି ଭିତରେ ଓ ଅନ୍ୟ ଜଣେ ଯୋତା ପିନ୍ଧି ଆସିଥିଲା ବାଲିକଣାକୁ ।

ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ମଧ୍ୟ ଏସବୁ କଥା ଭାବି ଜଗାଣ ଗୋଟିଏ ଫ୍ଲୋଟ ଫୋଲ୍ଡିଂ-ଷ୍ଟୁଲ ବାହାର କରି ବାଲିକଣା ଉପରେ ଯୋତାର ଯେଉଁ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଦାଗ ଗୁଡ଼ିକ ହୋଇଥିଲା ସେଗୁଡ଼ିକ ମାପି ନେଇ ଘର ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ କଲା ।

ଘର ଭିତରେ ଖାଲି ଗୋଡ଼ରେ ଲାଗିଥିବା ରକ୍ତ ଓ କାଦୁଅ ଗୁଡ଼ିକ ସେତେବେଳେ ଶୁଖି ଯାଇଛି । ଷ୍ଟୁଲ ସାହାଯ୍ୟରେ ସେ ଗୁଡ଼ିକର ମାପ ନେଲା ଜଗାଣ ।

ତା'ପରେ ଭୃତ୍ୟାଦିଙ୍କର ଜବାନବନ୍ଦୀ ନିଆଗଲା । କେହି ପିସ୍ତଲର ଶବ୍ଦ ଶୁଣି ନାହାନ୍ତି ବୋଲି କହିଲେ ଓ ତାହାଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଘରେ ଆସିବାର ଦେଖି ନାହାନ୍ତି ସେମାନେ ।

ଜବାନବନ୍ଦୀ ଶେଷପରେ ମୃତ ଦେହଟିକୁ ପୋଷ୍ଟମର୍ଟମ୍ ପାଇଁ ପଠାଇଲେ ମହେନ୍ଦ୍ର ଅଧିକାରୀ ।

ମହେନ୍ଦ୍ର ଅଧିକାରୀଙ୍କ ବିଦାୟରେ ଜଗାଣ ଜଣେ ଭଲ ଯୁବତୀର ଘରଟି ଭିତରକୁ ଆସିବ । ଶେଷରେ ଗାଁ ଘରଟି ଭିତରେ ବୁଲିବା ମାତ୍ରେ ତାର ଦୃଷ୍ଟି ଆକୃଷ୍ଟ ହୋଇ ଗଲା, ଉତ୍ତର-ପଶ୍ଚିମ କୋଣରେ ସୁନ୍ଦର କାରୁକାର୍ଯ୍ୟ-କରା ଗୋଟିଏ ଟେବୁଲ୍ ଉପରେ ।

ଅନେକ ଜିନିଷ ଥିଲା । ସୁନ୍ଦର ଉପରେ ରଖିଛି ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ-ଖଚିତ-ମୋଡ଼ା ଗୋଟିଏ ସୁନ୍ଦର ଜାଗା । ଦେଶୀ ଓ ପଣ ଭଲର କଥା—ଏଥି ଦୁଇଟିରେ ଦୁଇଟି ରକ୍ତ ଚିହ୍ନ ।

ଅଦ୍ଭୁତ ଗଠନ କୌଶଳ ନାଗ-ରାଜାଟିର ।

କିନ୍ତୁ ଏଭଳି ସ୍ଥଳରେ ଏହି ମୂଲ୍ୟବାନ ବସ୍ତୁଟି ଖୋଲା ଅରକ୍ଷିତ ଅବସ୍ଥାରେ ପଡ଼ିରହିବାର କାରଣ କଣ ?

ଚମତ୍କାର କଳା କାର୍ଣ୍ଣିଶଦିଆ ଗୋଲାକାର ଷ୍ଟାଣ୍ଡ ଉପରେ ସରୀସୃପଟି ସ୍ଥାପିତ ।

ମୁଗ୍ଧ ସପ୍ରଶଂସ ଦୃଷ୍ଟିରେ ନାଗଟିକୁ ଦେଖା ଦେଖୁ ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷିତ ହେଲା ଅଦ୍ଭୁତ ଚକ୍ଷୁଦୁଇଟି ଉପରେ । ରକ୍ତ ଚୂନୀର ଚକ୍ଷୁ ଦୁଇଟି ଯେପରି ନାଗଟିର ଶରୀରର ଅନୁପାତରେ ଯଥେଷ୍ଟ ବଡ଼ ! ଅସତର୍କ ଭାବେ ମୃଦୁ ସ୍ପର୍ଶ କଲେ ଗୋଟିଏ ଚକ୍ଷୁ ଉପରେ ଓ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଜଳିଉଠିଲା ଅଙ୍ଗସ୍ଥିତ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବତୀଟି । ଆଉ ଚକ୍ଷୁଟି ଉପରେ ସ୍ପର୍ଶ କରିବା ମାତ୍ରେ ତାହାରେ ଗୁମ୍ଫିତ କଲିଂ ବେଲ୍ଟି ଟିଂ-ଟିଂ ଶବ୍ଦ କରି ଉଠିଲା ।

ଏଥର ଦୃଷ୍ଟି ପଡ଼ିଲା ନାଗଟିର ମସ୍ତକ ଉପରେ ଥିବା ଅତ୍ୟୁଜ୍ଜ୍ୱଳ ହୀରା ଖଣ୍ଡ ଏ ନିଖୁଣ କାରଚଣ୍ଡ ଉପରେ । ନାଗରାଜାର ମସ୍ତକ ମଣି – ନାଗମଣି । ଶୋଭା ବର୍ଦ୍ଧନ କରୁଛି ନାଗଟିର ଏହି ମଥା ମଣିଟି । ଅଦ୍ଭୁତ କାରିଗରି, ଶିଳ୍ପ ନୈପୁଣ୍ୟର ପ୍ରକଟ ଦେଖାଇ ପାରିଛି ଶିଳ୍ପୀ ଏହି ନାଗଟିକୁ ଗଠନ କରି ।

କୌତୂହଳୀ ହୋଇ ଡାହାଣ ହାତରେ ଅଙ୍ଗୁଳିଟିର ଅଗ୍ରଭାଗ ଦେଇ ସ୍ପର୍ଶ କଲି ମଣିଟିକୁ । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଲିଭିଗଲା ବିଦ୍ୟୁତ ବତୀଟି । ଏବେ ବୁଝା ପଡ଼ିଲା ବତୀଟି ଜଳାଇବା ଓ ଲିଭାଇବାର କୌଶଳ ।

ଅପଲକ ଦୃଷ୍ଟିଦେଇ ସତୃଷ୍ଣ ନୟନରେ ଦେଖୁଛି ନାଗଟିକୁ, ମୁରଲୀମୋହନଙ୍କ ଡାକରେ ଫେରି ଆସିଲି ଏଥର ।

—କଣ ଦେଖୁଛନ୍ତି, ଡାକ୍ତର ବାବୁ ?

—ମିଃ ଚୌଧୁରୀ, ଏହି ମୂଲ୍ୟବାନ୍ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ନାଗଟି ବୋଧହୁଏ

ଆପଣଙ୍କର । ତେବେ ତାଙ୍କୁ ଏଠାର ପୃଥକ ଅବସ୍ଥାରେ ରଖିଛନ୍ତି କାହିଁକି ?

—ନା, ପ୍ରକାଶବାବୁ —ନାଗଟି ସୁନାର ନୁହେଁ ।

—ତେବେ, ମୁଁ ତ' ସୁନା ବୋଲି ଭାବୁଛି ।

—୧୫ କ୍ୟାରେଟ୍ ସୁନାପତର ଦେଇ ମୋଡ଼ା ହୋଇଛି, ଭିତରେ ଜଳ ଭର୍ତ୍ତି ।

—ଦେଖିବାକୁ କେଡ଼େ ଚମତ୍କାର ଜନ୍ତୁ ।

—ନେଟିଭ ଷ୍ଟେଟ୍‌ର ଜଣେ ରାଜା ଦୁଇବର୍ଷ ତଳେ ସୁଜାତାର ଗୀତରେ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ ନାଗଟିକୁ ପ୍ରେଜେଣ୍ଟ କରିଥିଲେ ।

—କେତେ ପ୍ରେଜେଣ୍ଟେସନ୍ !

—ସେମାନଙ୍କର ନାଗ ଶେଷ । ସେଥିପାଇଁ ତାହାଙ୍କୁ ପ୍ରେଜେଣ୍ଟ ଦେବାକୁ ହେଲେ ସେମାନେ କ୍ୟାରେଟ୍ ଗୋଲ୍ଡ ଜମ୍ବୁ ରୈପ୍ୟପତ୍ର ମୋଡ଼ା ନାଗ ପାଉଡ଼ୋରଣି ବା ପ୍ରେଜେଣ୍ଟେସନ୍ ଦାମ୍ଭ ତାରତମ୍ୟ ଅନୁସାରେ ।

ପ୍ରକାଶ ଚକ୍ଷି ଚକ୍ଷି କଥାକୁ ଅଟି ଗାଲରେ ସ୍ତବ୍ଧ ହେଲା ।

କୋଇଲପୁରାର ଅଟି ରେଷ୍ଟକ ପ୍ରକାଶ । ସୁଜାତାର ପଦ୍ମ ସୁମିତାର ତେଲେଇଟି ସେ ପାଇବ ଭଲରେ ମୁଖମୋଡ଼ନଙ୍କ ପାଇଁ ।

ନର୍ତ୍ତକୀ ବସିବାର ଦାମ ପାଇଁରେ ଗଞ୍ଜୁ ନଦ୍ ଭଲ ହୋଇ ।

ବସ୍ତୁ ପ୍ରକାଶ ତେତାଇ କଲ ହେବ ଉଠି । ତାଙ୍କର ରୂପ ବାଇ ସ୍ଥାନେ ସ୍ଥାନେ ଜଟି ଅଛି । ସାଗର ଦୋହଟି ଖଣ୍ଡ

ବୃଦ୍ଧ ଆକାରରେ ଶୀର୍ଣ୍ଣ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶକ୍ତ ଅଛି ବୋଲି ମନେହୁଏ ।

ଦୁଇ ତିନିଥର ନକ୍ କରିବାପରେ ଚର୍ବିବହୁଳ ବୃଦ୍ଧକାୟ ଜଣେ ପ୍ରୌଢ଼ ଦ୍ୱାର ଖୋଲି ରୁକ୍ଷ କର୍କଶ କଣ୍ଠରେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲା—କଣ ଚାହିଁ ?

—ଆପଣ କଣ ଘରର ମାଲିକ ସଦାନନ୍ଦ ଦାସ ।

—ହଁ । ଆପଣଙ୍କର ପ୍ରୟୋଜନଟା କଣ ଶୁଣେ । ଯାହା କହିବାର ଅଛି ଶୀଘ୍ର କହନ୍ତୁ, ମୋର ଅନେକ କାମ ଅଛି ।

—ମୋର ନାମ ପ୍ରକାଶ ଚୌଧୁରୀ ।

ମୁଁ ତ ଆପଣଙ୍କୁ ଚିହ୍ନେନା ।

—ତା' ଜାଣେ । ପୁଲିଶ ହେଡ୍କ୍ୱାଟରରୁ ମୁଁ ଆସିଛି... ଜାମାର ପକେଟ୍ରୁ ଏକ ଡିଟେକ୍ଟିଭ ପକେଟଟୁ ଖାଉ ଦେଖାଇବା ମାତ୍ରେ ବୃଦ୍ଧଲୋକଟିର ଅଶିଷ୍ଟ ମୁହଁର ଭାବ ବଦଳି ଗଲା ହଠାତ୍ ।

—ଆସନ୍ତୁ, ଆସନ୍ତୁ—...କହୁ କହୁ ନିଜର ଚର୍ବିଳ ବପୁଟିକୁ ଅନେକ କଷ୍ଟ ଘୁଞ୍ଚାଇ ନେଲା । ଭିତରକୁ ପ୍ରବେଶ ଲାଗି ଏବେ ଭଦ୍ରଲୋକଟିକୁ ଅନୁସରଣ କରି ଘର ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ କଲା ପ୍ରକାଶ ।

ବୈଠକ ଘରେ ଅଛି ଗର୍ଦ୍ଦି ଦିଏ ଚୌକି ଉପରେ ଅତୋଽଧିକ ଗର୍ଦ୍ଦି ଦିଏ ମସିଣା, ସେଥିରେ ବସିବାଲାଗି ଅନୁରୋଧ କଲା ସଦାନନ୍ଦ ।

—ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ ସୁମିତା ନାମ ଦେଇ ଗୋଟିଏ ଝିଅ ଥାଏ କି ?

ପ୍ରକାଶର ମୁହଁରୁ ସୁମିତାର ନାମଟି ଉଚ୍ଚାରଣ ହେବା ପରେ ସଦାନନ୍ଦର ଅଶିଷ୍ଟ ମୁହଁ ଅସ୍ୱସ୍ତି ଅନୁଭବ କରି ଉଠିଲା ।

…ର ନାମ କହିଲେ ?

—ସୁମିତା ପାଟ ବୋଲି ଯେଉଁ ଝିଅଟି ଏଠାରେ ଅଛି, ତା' ସମ୍ବନ୍ଧରେ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ପ୍ରଶ୍ନ ଆପଣଙ୍କୁ ପଚାରିବାର ଅଛି ।

--କଣ କହନ୍ତୁ ?

—ସେ ଏଠାରେ କେତେଦିନହେବ ଅଛି ?

ପ୍ରାୟ ଆଠବର୍ଷ ହେବ ।

—କିଏ ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ ଝିଅଟିକୁ ଛାଡ଼ିଦେଇ ଯାଇଥିଲା ?

—କିନ୍ତୁ କଥା କଣ ସାର୍ ! କିଛି ଗୋଳମାଳ—

—ବ୍ୟସ୍ତ ହେବେ ନାହିଁ, ମୋର ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦିଅନ୍ତୁ । ଝିଅଟିକୁ କିଏ ଏଠାରେ ରଖି ଯାଇଥିଲେ ।

—କେନ୍ଦ୍ର ରକ୍ଷିଣୀ ନାହାନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଜଣେ ଅମ୍ଭୀପ୍ସାର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ଆଠବର୍ଷ ତଳେ ମୁଁ ଗୋଟିଏ ମିଶନାରୀ ହୋଷ୍ଟେଲରୁ ତାଙ୍କୁ ନେଇ ଆସିଛି ।

—ଉଭୟଙ୍କର କଣ ସମ୍ବନ୍ଧ ଥିଲା ତାଙ୍କ ?

—କେବଳହେଲେ ସେ ମୋ' ପ୍ରଶ୍ନର ଦେଇ ନାହାନ୍ତି । ତେବେ ମୋର ମନେହୁଏ, ଝିଅଟିର କୌଣସି ଆତ୍ମୀୟ ହେବେ ସେ ।

—କୌଣସି ଆତ୍ମୀୟ ବୋଲି ଆପଣ ଭାବିଲେ କିପରି ?

—ତା' ନହେଲେ ଏତେ ଦୂର ଦୂରରୁ କଣ ପଠାନ୍ତେ । ଏଥିରେ ନିଶ୍ଚୟ କିଛି ଗୋଳମାଳ ଅଛି ବୋଲି ମନେ ହୁଏ ।

—ସେହି ଭଦ୍ରଲୋକଟିର ନାମ ନିଶ୍ଚୟ ଜାଣିଥିବେ ଆପଣ ?

—ଜାଣେ, ସୁଷମା ବୋଷ୍ଟମ ।

—ସୁଷମା ବୋଷ୍ଟମ ?

—ଆଜ୍ଞା ହଁ ।

ବିକାଶ ମୁହୂର୍ତ୍ତେକାଳ କଣ ଭାବିଲା । ତାପରେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲା —ଭଦ୍ରମହିଳାଟି ଦେଖିବାକୁ କେମିତି ? କେତେ ବୟସ, ନିଶ୍ଚୟ ଆପଣ ଶରୀରର ବର୍ଣ୍ଣନା ଦେଇ ପାରିବେ ।

ସଂକ୍ଷେପରେ ସଦାନନ୍ଦ ଯାହା ସବୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଗଲେ, ବିକାଶର ବୁଝିବାକୁ ବାକି ରହିଲା ନାହିଁ ଯେ, ଭଦ୍ରମହିଳାଟି ସୁଜାତା ଛାଡ଼ ବ୍ୟକ୍ତି ଅନ୍ୟ କେହି ନୁହେଁ ।

ସୁଜାତା ଛଦ୍ମନାମ ନେଇ ଏସବୁ କରୁଛି ।

—ଆପଣ କଣ ପୂର୍ବରୁ କେବେ ସୁଷମା ଚୌଧୁରୀଙ୍କୁ ଦେଖିଥିଲେ ସଦାନନ୍ଦ ବାବୁ ?

—ନା, ଆଗରୁ କେବେ ନୁହେଁ । ମୋ' ସାଙ୍ଗରେ ପରିଚୟ କରାଇ ଦେଇଥିଲେ ଏହି ଘରଟିର ମାଲିକ ମୁରଲୀମୋହନ ଚୌଧୁରୀ । ସେ ନିଜେ ରାତିରେ ଲୁଚିକରି ମୋ ପାଖକୁ ଆସିଲେ । ମୁରଲୀମୋହନ ବାବୁ କହିଲେ ଏହି ଭଦ୍ରମହିଳାଟି ତାଙ୍କର ଜଣେ ଅନ୍ତରଙ୍ଗର ଝିଅଟିକୁ ପାଖରେ ରଖି ବଡ଼ ମୁସ୍କିଲରେ ପଡ଼ିଛନ୍ତି । ଝିଅଟିକୁ ମୁଁ ଯଦି ପାଖରେ ରଖେ—

—ଆପଣ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରସ୍ତାବରେ ରାଜି ହେଲେ ?

—ଘରେ ଆମେ କେବଳ ଦୁଇଜଣ, ମୁଁ ଓ ମୋର ସ୍ତ୍ରୀ । ସେତେବେଳେ ମୋର ଛୁଆଟେ ବାଳଟେ ନଥିଲା—ଅତଏବ ସମ୍ମତି ଦେଲି ।

— ବୁଝିଲି ।

—ତା' ନହେଲେ ଏଏ କାହିଁକି ବାହାରର କେହି ଜଣେ ଘରକୁ ଆଣିବ । ମୁରଲୀବାବୁ କହିଲେ ଆପଣଙ୍କର ଉପକାର ହେବ । ସେତେବେଳେ ଏଏ ଝିଅଟି ମୋ ହାତରେ ଥିବ ରଖିବା ଦେବାକୁ ହେବ ନାହିଁ, ଆଉ ତା' ଦ୍ୱାରା ଝିଅଟିର

ଖୋରାକ ପୋଷାକ ବାବଦ ପ୍ରତିମାସରେ ଶହେ ଟଙ୍କା ସେ ନେବେ । ଗରିବ ମୁଁ, ରାଜି ନ ହୋଇ ମୋର ଆଉ ଉପାୟ କଣ !

—ତାଙ୍କ କଥାରେ ରାଜି ହୋଇ ଆପଣ ମିଶନାରୀ ବୋର୍ଡିଂରୁ ଝିଅଟିକୁ ନେଇ ଆସିଲେ ।

—ହଁ ।

—ସୁମିତାର ଏଇ ଆତ୍ମୀୟାଟି କଣ ମଝିରେ ମଝିରେ କେବେ ଏଠାକୁ ଆସନ୍ତି ?

—ମାସେ ଦୁଇମାସ ଅନ୍ତରରେ ଆସନ୍ତି, ଝିଅଟି ସାଙ୍ଗରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରନ୍ତି—କିନ୍ତୁ ଝିଅଟି ଯେପରି ତାଙ୍କୁ ଅବହେଳା କଲାପରି ମନେ ହୁଏ ।

—କାହିଁକି ?

—ତା' କେମିତି କହିବି । ମୁଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଛି, ସେ ଆସିଲେ ସୁମିତା ଯେପରି ଅନିଚ୍ଛା କି ବିରକ୍ତ ହୋଇ ଦେଖାଯାଏ ।

[illegible] ?

—ନା, ସେ ସେତେବେଳେଠାରୁ ଆଉ ଆସି ନାହାନ୍ତି ।

—ସୁମିତାକୁ ଟିକିଏ ଡାକ ତେବେ । ତାକୁ କିଛି ପଚାରି-ବାର ଅଛି ।

—ସେ'ତ ବାହାରର ଲୋକମାନଙ୍କରେ ଦେଖା କରେ ନାହିଁ ।

—ଆପଣ ଡାକିଲେ ସେ ଆସିବ ।

—ଆଚ୍ଛା, ଆପଣ ବସନ୍ତୁ, ମୁଁ ଡାକେ ।

ସଦାନନ୍ଦ ଉତ୍ତରକୁ ବୁଝିଲେ ।

ଆନନ୍ଦ ପରମହଂସ ସନ୍ଧ୍ୟାସନ୍ଧ୍ୟା ଘରଟିଭିତରେ ଗାର୍ଣ୍ଣ ଷଡ଼ିଂଶ ଉପରେ ବସି ଚକାଶ ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ ଲାଗିଲ। ବାହାର ପଟ ଘରର ଅନ୍ଧକାର ମଧ୍ୟ ଗାଢ଼। କଣ୍ଟୁରୁ ତୃଣ ବାଲି ଓସ୍ଥି କେବଳ ଭଙ୍ଗା ଦୁଆର ବାହାରୁ ଦେଖାଯାଉଛି। କାନ୍ଥର ସେଠିଏ କୋଣରେ ନିଶ୍ଚଳ ... କୃଷ୍ଣ ଭସ୍ମ-ଦାଗ ପଡ଼ିଥିବା ମଧ୍ୟ ... ଦେଖାଯାଉଛି। ଘରଭିତରେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଆସବାବ ନାହିଁ।

ଘାଣ୍ଟୁ ପରେ ... ମିନିଟ୍ ପରେ ସତର ବର୍ଷର କୃଶ ତରୁଣୀ କେହି ଜଣେ ... ଘରଭିତରେ ପ୍ରବେଶ କଲା ଅଚାନକ।

ଚକାଶର ଇଙ୍ଗିତରେ ପଡ଼ନ୍ତ ଓଳ ଦୁଇ ଗୁଣ୍ଡ —
ଖରଟି ଭିତରେ କେବଳ ଦୁଇଟା ଓ ଚକାଶ।

... ଚକାଶ ଦୂମିତାକୁ ଅଳସରେ ଦେଖିଲେ। କୃଶ ଓ ଦୁର୍ବଳ, ଦେହର ରଙ୍ଗ ଗୌର। ମୁହଁଟିକୁ ଦେଖିଲେ ମନେ ପଡ଼େ, ଶ୍ମଶାନରେ ... ଦଗ୍ଧ ମୃତଦେହ ସେ ମୁହଁ ... ଠିକ୍ ... ମୁହଁଟି ସେପରି ... ଏହି ତରୁଣୀ ... ଜଣେ ସେପରି ଅନ୍ୟ ... ଲୁହ !

ସେହିପରି ଦୁଇଟି ... — ... ।

... କେବଳ ... ହାତ ଦୁଇଟିରେ ... ।

ମୁଣ୍ଡରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ କେଶଗୁଚ୍ଛ କିନ୍ତୁ ଚକ୍ଷୁରେ ଗଭୀର ଭାବନା
ଅନୁଭୂତିର ଦୃଷ୍ଟିରେ ଅପାର ତୃଷ୍ଣା ।

—ସୁମିତ ପରା ତୁମର ନାମ ?

—ହଁ ।

—ଏ ଘରେ ତୁମେ କେତେଦିନ ହେଲା ଅଛ ।

—ଅନେକ ଦିନ ହେଲା ଅଛି ।

—ଆଗେ କେଉଁଠି ଥିଲ ?

—ସେଠି କିଏ ଜାଣେ ନାହିଁ ।

—କେବଳ ଏତିକି ଜାଣିଥିଲ ବୋଧହୁଏ ?

—ହଁ ।

—ବର୍ତ୍ତମାନ ଜେଲ୍‌ରୁ ଆସିଛ ?

—ନା ।

—ତୁମର ବାପାଙ୍କ ନାମ ?

—ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଗଙ୍ଗାଧର ଦାସ ।

—ତୁମେ ତୁମର ବାପାଙ୍କୁ କେତେଦିନ ହେଲା ଦେଖି ନାହଁ ।

—ସେହି ଘରକୁ ଆସିବା ପରେ ମୁଁ ଏଠାରେ ଲୋକଙ୍କ ପାଖରେ ଖୋଜିଥିଲି କେଉଁଠାରେ, ଡାକ୍ତର ଆମ୍ଭ ବାପ୍ପା ଦେଇଛନ୍ତି । ଆପଣ ଜାଣନ୍ତି ସେ ବର୍ତ୍ତମାନ କେଉଁଠି ?

—ବାପାଙ୍କୁ ଖୋଜୁଛ ?

—ବାପାଙ୍କ ଠିକଣା ପାଇବା ପାଇଁ ମୁଁ ଅନେକ ଚେଷ୍ଟା କରିଛି । ମୋର ଏକୁ ଦଶ ଦିନର ଏହି ଚେଷ୍ଟା ଶେଷରେ ଏଠି ପହଞ୍ଚିଛି ।

—କେବେ ଫେରିବ ?

—ସେ ଆସିବେ ବୋଲି ଏହି ପାଗଳ......ଆପଣ ତ ଜାଣନ୍ତି ସେ ବର୍ତ୍ତମାନ କେଉଁଠି ?

—ତୁମେ କଣ ତୁମର ବାବାଙ୍କର କିଛି ଖବର ଜାଣନା ?

—ଲୋକେ କିଛି ବିଶ୍ୱାସ କରେନା ।

—କଣ ଜାଣ ?

—ଶୁଣିଥିଲି ବାବା ଜେଲ୍‌ରେ । କାହିଁକି, ବାବା କାହିଁକି ଜେଲରେ ରହିବେ, ସେ କଣ ଚୋର ନା ଦସ୍ୟୁ !

—ଅଚ୍ଛା ସୁମିତା, ତୁମେ କାହାକୁ ବେଶି ଭଲ ପାଅ ? ବାବାଙ୍କୁ ନା, ମା'ଙ୍କୁ ?

ବାବାଙ୍କୁ ?

—ମା'ଙ୍କୁ କାହିଁକି ଭଲ ପାଅନା ।

ସୁମିତା କୌଣସି ଉତ୍ତର ଦେଲା ନାହିଁ, ମୁହଁ ତଳକୁ କରି ଚୁପ ହେଲା ।

—ମା' କଣ ତୁମକୁ ଦେଖିବାକୁ ଆସନ୍ତି ?

—ହଁ ଆସନ୍ତି । ମୁଁ କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ଆଶୀର୍ବାଦ ବାରଣ କରେ, [illegible] ନାହିଁ ।

—କାହିଁକି ତୁମେ ବାରଣ କର । ମୁଁ ତ ଶୁଣିଛି, ମା ତୁମକୁ ଖୁବ୍ ଭଲ ପାଆନ୍ତି ।

ମୁଁ ଜାଣିଛି ।

ତଥାପି [illegible] ସୁମିତା ସୁଜାତାର ସମ୍ପର୍କରେ ଅନେକ କଥା ଜାଣିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ । ଏଣୁ ସାମାନ୍ୟ [illegible] କାହିଁକି ହେଲାଣି ଏଣୁ ତିନୋଟି ଜୀବ ମଧ୍ୟରେ [illegible] ।

—ସୁମିତା, ତୁମେ ମୋତେ ଆଉ ଥରେ ଦୁଇଥର ଆସିବାକୁ ହେବ । ତୁମେ ଦେଖା କରିବତ ?

—କିନ୍ତୁ ସଦାନନ୍ଦବାବୁ ବୋଧହୁଏ ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେବେ । ତାଙ୍କର ଭଣଜା ଅଜୟବାବୁ ଯେବେ ଯେବେ ଆସିଲେ ମୁଁ ତାଙ୍କ

ଆଖିରୁ ପଢ଼ାପଢ଼ି ବୁଝିନିଏ । ସଦାନନ୍ଦବାବୁ ଟିକୁ ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ ତାଙ୍କୁ ଆସିବାକୁ ବାରଣ କରି ଦେଇଛନ୍ତି ।

—ଆଚ୍ଛା ତୁମେ ଯାଅ, ସଦାନନ୍ଦବାବୁଙ୍କୁ ଟିକିଏ ଡାକ ଦିଅ ।

ସୁମିତା ଯିବା ପରେ ପରେ ସଦାନନ୍ଦ ପ୍ରବେଶ କଲେ ।

— ମୋତେ ଡାକିଲେ, ସାର୍ ?

ସୁମିତାର ପଢ଼ାପଢ଼ିର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ଆପଣ କରିଦେବେ ।

— କିନ୍ତୁ —

— ମୁଁ ବୁଝିଛି । ପ୍ରତି ମାସରେ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଟଙ୍କା ଦେଉଛି । ସେହି ଟଙ୍କାରେ ଆପଣ ସୁମିତାକୁ ପଢ଼ାଇବେ ।

— ନିଶ୍ଚୟ, ସାର୍ ।

— ଅନ୍ୟ ଗୋଟାଏ କଥା ।

— କହନ୍ତୁ ସାର୍ !

[illegible] ଦେଇ ଯାଉଥିଲେ ଓ ତୁମେ ଘରେ ସୁମିତାର ଜନ୍ମ ପାଇଁ ଟଙ୍କା ଦେଉଥିଲେ, ସେହି ସୁଷମା ଦେବୀଙ୍କର କୌଣସି ସମ୍ବାଦ କେଉଁଠୁ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ ।

— ନା, ସାର୍ — କିଛି ଜାଣେ ନା ।

— ସେହି ଭଦ୍ରମହିଳା ଜାଣ ସ୍ୱରରେ ଅଦୃଶ୍ୟ ଆକସ୍ମିକ ଭାବରେ ନିଖୋଜ ହୋଇଛନ୍ତି !

— ଏକଣ କହୁଛନ୍ତି — ଅସ୍ଫୁଟ ଆର୍ତ୍ତସ୍ୱରରେ ଏ କେତୋଟି ଉଚ୍ଚାରଣ କଲେ ସଦାନନ୍ଦ ।

ଆପଣଙ୍କର ସବୁ ଜାଣିବାର କଥା ନାହିଁ । ସୁମିତାର ଜନ୍ମ-ଦାତା ନ ହେଲେ ବା [illegible] ଆପଣ ସୁମିତାକୁ —

— କଣ କହୁଛନ୍ତି ସାର୍ ! ସୁମିତାର ଜନ୍ମଦାତା ?—

—ହଁ । ଯେତେଦୂର ସମ୍ଭବ, ସେ ଗାଡ଼ିରେ ଅଛନ୍ତି, କଟକରୁ ସେ ଏବେ ନା ଆସିଲେ ଆପଣଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସିବେ । ଯେତେବେଳେ ସେ ନ ଆସିଛନ୍ତି, ପୁଲିସକୁ ଅପଣା କେଉଁଆଡ଼େ ଲୁଚେଇବେ ନାହିଁ ।

—କିନ୍ତୁ......

—ମୋର ବ୍ୟବସ୍ଥା ମୁଁ କରିବି, ଆପଣ କୌଣସି ଚିନ୍ତା କରିବେ ନାହିଁ ।

—ବେଶ, ଚେଷ୍ଟା କରିବି ।

—ଆଉ କଣ ?

—ସିନ୍ଧୁ !—ଅଭିମୁ ମୋର ଭଉଣୀ ।

—କିଏ କହିଲା ସେ ? କେଉଁଠାରେ ସେ ?

—ଯିବ ଜାଣୁ ନାହିଁ ? ଏଇଟିକି ଆସେ, କିନ୍ତୁ ଏବେ ଘର ଯାଉଛି । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ଉପରେ ନଜର ଏ ଥାନା ପୁଲିସ ରଖିଛି ?

—ସିନ୍ଧୁ ମାଇଁ ଠିକ ଦେବେ ।

—ନା, ତୁମେ କେବେ କହିବ ? ଭଲେ ଖବ ଟ୍ରେନଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଦିଲ୍ଲୀ ଯିବା ସେଇଠାରେ ଅଛି ।

—ଆଉ କଣ କହିବ ସେ ?

—ଏଇ ଏ ଛୋଟକୁ । ନେଉ କହିବେ ଦୁଃଖ ମନ ତାର ।

—ତାଙ୍କୁ କହିବ, ପଟ୍ଟନାୟକ ମହାରେ ଆଜି ପୁଲିସକୁ ୫୦୦ ଟଙ୍କା ପଠାଇବା ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ।

—ବେଶ ଯାଅ ।

ଫୋନ ରଖିଲା ।

ଆଜିର ସ୍ତୁଦ୍ଧ ପୁଲିସ ଦେଶଭକ୍ତଙ୍କୁ ଜାଣି ପାରିଲା, ଯାହାକୁ ଅନେକ ଦେଶବାସୀ ଖୋଜୁଥିବା, ତାଙ୍କ ସେ ଜେଲରୁ ମୁକ୍ତ କଲେ ।

ସଙ୍ଗୀତ ତାହାପରେ ମୁକ୍ତ ଆକାଶରୁ ଉଡ଼ିଗଲା ପ୍ରଭାତ-
ହେଲା ।

ରମାର ଓଠରେ ଗଭୀର ହସ ଫୁଟିଉଠିଲା ।

—ଏ ଜନ୍ମ ମନ୍ଦିରକୁ ବାବୁ, ଆଜି ତୁମ ଭକ୍ତ ହୋଇ ଦେଖା-
ଦେଇଛି । ଏ ଆଜ୍ଞା, ମୁଁ ଆଜି ତୋର ଜେବ ପୂ'-ଜନ୍ମର ଆଶା
କରିଛି ଆବର ।

—କିନ୍ତୁ ରମା— ।

—କଣ ?

—ତୁମେ ତ ତୁମର ସବୁକଥା ଆଜି ମୋତେ କହି ଦେଲ
ତୋଳେ ସ୍ଥାନ ଦେଲ, କିନ୍ତୁ ମୁଁ ତ ଏତେବେଳ ଯାଏ ମୋର
କୌଣସି କଥା ତୁମକୁ କହି ନାହିଁ ।

—କେଶବ, ପରେ କହିବେ । ଆଜି ତାଙ୍କ ମୂର୍ତ୍ତି ମୋର
ପୂ'-ଜନ୍ମର ଫଳ କହିବୁ ।

—ରମା—

— କହୁ ପରେ, ଆଗେ ଆଜି ସତେ ।

—ତୁମେ ଗୁରୁ ଜାଣେ ରମା, ମୁଁ ମୋର ଜୀବନ ତୋର
ଭକ୍ତକୁ କହିଛି ଏହି ଅନ୍ଧକାରରେ ପର୍ବତ ଗେଲ୍, ଏହି
ମାତ୍ର ଭାବ ପ୍ରଭାତେ ଦେଖିଲୁ ମୁକ୍ତ ଆକାଶ ।

—ସେ ସବୁ ପରେ କହିବ ।

—କେବ୍, ଦେଖ, ଆମେନ୍ ଯେ ସର୍ବତ ଭକ-
ଷେ ରହେ ଅନ୍ଧକାର ଆସିଲା—

—ମୁଁ ସବୁ ଜାଣେ, ମାଷ୍ଟରବାବୁ ! ଆପଣ ଉଠିଲେ—

—ଅନ୍ଧାର ମଧ୍ୟ ଅନେକ କଥା ଅଛି ରମା ।

—ଜାଣିଛି, ସବୁ ଶୁଣିଛି । ଆପଣ ଏଥର ଉଠନ୍ତୁ ।

ରମା ଯୋର କରି ମାଳାଧରଙ୍କୁ ବାଥ୍‌ରୁମ୍ ଆଡ଼କୁ ଠେଲି ଦେଲା ।

ପାଖ ଘର ଓ ଛାତ କେବଳ ଶୋଇ ଶୋଇ ମାଳାଧରଙ୍କ ସମସ୍ତ କହିଗଲା । ପରଦିନ ସକାଳେ ନିଜ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ମୁହଁବାଜ ହୋଇ ସେ ମୁଁ ଜନ୍ମିଥିବା ମୁହଁ ପାଖକୁ ନେଇଛୁ, ସେ ଘରର କୋଣରେ ବର୍ଷକାଳ ପାଇଁ ଧନ ପ୍ରବେଶ କଲା ରମା ।

ସବୁ ଘଟଣା ମାଳାଧର ମାଷ୍ଟରଙ୍କ ସହିତ ରମା କହିଲା —ମୁଁ ପ୍ରଥମେ ଜାଣିଲି, ମାଷ୍ଟରବାବୁ ! ଆଜି ରାତି ଏ ଘରୁ ବାହାରିବା ଅସମ୍ଭବ ହେବ । ଆପଣ କଣ ବାହାରିକୁ ଯିବେ ?

—ନା ।

—ତାହାହେଲେ ଆପଣ ଥା'ନ୍ତୁ, ମୁଁ ଆସେ ।

ହଁ, ଯାଅ । ଆଜି ମୁଁ ତୁମକୁ ଚୋରଣି ବୋଲି ଭାବୁଛି ।

—ମୁଁ ଆସେ, ଉପରକୁ ଚାଲି ଯିବେ ।

ରମା ଚାଲିଗଲା ।

ସ୍ନାନ ଘର ଭିତରେ ମାଳାଧର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଘଣ୍ଟେ ଖୋଲି ଚାହିଁବାକୁ ଲାଗିଲେ । ସେହି ଦୃଶ୍ୟ ଆଗରେ ଦେଖା ଦେଇଛି ଏକ ଉପରେ ।

ସ୍ଥାନଶ୍ରୀ ଶାସ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରଭାତଦେବ ଅଦୃଶ୍ୟ ଅଲଙ୍କାରୀ ହସ୍ତରେ ଲଭ ।

ଆଜି ଓ କାଲିକେଳ ସ୍ୱଭାବ ଶେଷରେ ପ୍ରକାଶିତ ସମ୍ଭାବନାକୁ ଦେଖିବାକୁ ଲାଗିଲ ମାଳାଧର—

ମୁରାରିମୋହନ ଚୌଧୁରୀଙ୍କର ପ୍ରକାଣ୍ଡ ଅଟ୍ଟାଳିକାରେ ସୁନାମ ଧନ୍ୟା ସୁଧାକଣ୍ଠୀ ଗାୟିକା ସୁଜାତାଦେବୀ ଆଜକୁ କେତେବର୍ଷ ହେଲା ବାସ କରି ଆସୁଥିଲେ । ଗତକାଲି ସକାଳେ ଦୋତାଲାରୁ ଗୋଟିଏ କକ୍ଷରେ ସେହି ସୁଜାତାଦେବୀଙ୍କୁ ମୃତକ ରକ୍ତାକ୍ତ ଅବସ୍ଥାରେ ପଡ଼ିଥିବାର ଦେଖାଗଲା । ମୁରାରିମୋହନ ଚୌଧୁରୀ ବିଖ୍ୟାତ ସେତାରବାଦ୍ । ସୁଜାତାଦେବୀ ତାଙ୍କର ଆଶ୍ରୟରେ ଅନେକ ଦିନରୁ ଥିଲେ । ନଅ ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ସୁଜାତା ଦେବୀଙ୍କର ସ୍ୱାମୀ ସର୍ବେଶ ସାହୁ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ରରେ ସ୍ତ୍ରୀକୁ ହତ୍ୟା କରିବାକୁ ଯାଇ ଧରାପଡ଼ି ନଅ ବର୍ଷ ଲାଗି ସଶ୍ରମ କାରାଦଣ୍ଡାଦେଶ ପାଇଥିଲେ । ଦୁଇଦିନ ତଳେ ସେ କାରାଗାରରୁ ମୁକ୍ତ ହୋଇଛନ୍ତି । ଯେଉଁ ଘରଟିରୁ ସୁଜାତାଦେବୀଙ୍କର ମୃତଦେହ ଆବିଷ୍କୃତ ହୋଇଛି ସେହି ଘରଟି ଭିତରେ ଜନୈକ ଓ ରହସ୍ୟମୟ ମନୁଷ୍ୟର ପଦଚିହ୍ନ ମଧ୍ୟ ପଡ଼ିଥିଲା । ପୁଲିଶର ଧାରଣା ଏହି ଘଟଣାରେ ସ୍ୱାମୀ ହତ୍ୟା-କାରୀର । ପୁଲିଶ ହତ୍ୟାକାରୀ ଓ ଅନ୍ୟ ରହସ୍ୟମୟ ବ୍ୟକ୍ତି, ଉଭୟଙ୍କୁ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରୁଛନ୍ତି ।

ତେବେ କଣ—ତେବେ କଣ ସେ ନିଜେ ହତ୍ୟା କଲେ ସୁଜାତାଙ୍କୁ !

ଅସମ୍ଭବ ସେ— ! ଅସମ୍ଭବ ନୁହଁ !

ଦୁଃଖରେ ସୁଜାତା ଯେ କେବେହେଲେ ତ' ସେ ଆଉ ଦୁନିଆ ଭିତରେ ଦେଖିନାହିଁ ।

ଉଦ୍ବେଗ ଓ ଉତ୍କଣ୍ଠାରେ ସେ ଘରଟି ଭିତରେ ପଦଚାରଣା କରିବାକୁ ଲାଗିଲା । ମୃତ୍ୟୁ ଭିତରେ ଉତ୍ତେଜନା ଆଉ ଭାବନାର ସ୍ରୋତରୁ ହେଉଥିଲେ ।

ନଜର ତଳୁ ଉଣ୍ଡି ଦେଲା କେବଳ ତାର ଦୁଇଟାକୁ ସେଥିର ଦେଖିଲା ସେଠାରୁ । ହଁ, ଏହି ସେହି,—ଏହି ସେହି ଘୋଡ଼ା

ସୁଜାତାକୁ ହତ୍ୟା କରିବାକୁ ଆସିଥିଲା ସେଦିନ । ସାମାନ୍ୟ ଅସାବଧାନତା ହେତୁ ସୁଜାତା ରକ୍ଷା ପାଇଥିଲା ।

ଦୀର୍ଘଦିନ ଜେଲ୍ ଭିତରେ ଥାଇ ସେ କେତେ ମନେମନେ କଳ୍ପନା କରନ୍ତି, ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରନ୍ତି ଯେ ମୁକ୍ତ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସର୍ବାଗ୍ରେ ସୁଜାତାକୁ ହତ୍ୟାକରି ପରେ ଅନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟରେ ହାତ ଦେବ !

ଏପରିକି ଦୀର୍ଘ କାରାବାସର ଦୀର୍ଘ ପ୍ରଲମ୍ବିତ ମୁହୂର୍ତ୍ତ, ଦିନ ଓ ରାତ ସୁଜାତାର ହତ୍ୟା ଚିନ୍ତାରେ ଏପରିଭାବେ ଅତିବାହିତ ହୋଇଛି, ଯେ ତାର ଆଦରଣୀ ଏକମାତ୍ର କନ୍ୟା ସୁମିତାର କଥା ସେ ଆଦୌ ଭାବି ପାରନ୍ତି ।

ସୁଜାତା— ! ସୁଜାତା—ତାର ଦୀର୍ଘ ଦିନର ଶନିଗ୍ରହ, ତାର ସବୁ ଦୁଃଖ, ଲଜ୍ଜା ଓ ଅପମାନର କାରଣ, ସୈରିଣୀ-ସୁଜାତାକୁ ହତ୍ୟା ନ କରିବା ଯାଏ ତାର ଆତ୍ମାର ମୁକ୍ତି ନାହିଁ । ସୁଜାତାର ରକ୍ତରେ ତାର ସବୁ ପାପର ମୁକ୍ତି-ସ୍ନାନ ।

ସୁଜାତାକୁ ସେ ହତ୍ୟା କରିବ, କରିବ—କରିବ ।

ସେଇଥିପାଇଁ ଜେଲରୁ ବାହାରି ପାଗଳ ଦନ୍ତା ସେ ଜଣେ ଚର, ଜାଣିଲା ସୁଜାତା ଓ ମୁକ୍ତିସେନା ଦଳର ସବୁ ଗୁପ୍ତ ସନ୍ଧାନ କରି, ସବୁ ଦୁର୍ଯୋଗ ସଙ୍କଟକୁ ଉପେକ୍ଷା କରି ଚୋରଙ୍କ ଭଳି ଭବନର ପାଚେରୀ ଡେଇଁ ଘର ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ କରିଥିଲା ।

ନଅ ବର୍ଷର ସଞ୍ଚିତ ଜ୍ୱାଳା, ଅପମାନ ଓ ଲଜ୍ଜା ଯେପରି ତାକୁ ଉନ୍ମାଦ କରି ଦେଇଥିଲା । ସେ କୌଣସି କାରଣ ସୁଜାତାର ଜୀବନ ଭେଟ କରିବାକୁ ଯେବେ ଏହି ପ୍ରାଣ ଭୟ ନିଶ୍ଚିତ ଗୋଧୂଳି ଲଗନରେ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇଥିଲା ।

ଜାଣିଥିଲା ସେ, ଏହି ଦୁର୍ଯୋଗ ରାତିରେ ସୁଜାତା ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ମନରେ ତାର ପ୍ରେମିକର କୋଳରେ ହୋଇ ଆନନ୍ଦରେ ଶୋଇଥିବ,

ମସ୍ତିଷ୍କରେ ଆଗେଇ ଆସି ସେ ଟିପି ଧରିବ ସୁଜାତାର ନରମ ଗ୍ରୀବାକୁ ।

ଏବଂ ସେତେବେଳଯାଏ ଶେଷ-ନିଶ୍ୱାସର ପ୍ରାଣାନ୍ତକର ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ବୁକୁର ପଞ୍ଜରତଳେ ସ୍ଥିର ହୋଇ ନଯାଇଛି ଥରଥରକରି ସେତେବେଳଯାଏ—ସେତେବେଳଯାଏ ସେ ତାର ପେଷଣ ଶିଥିଳ କରିବ ନାହିଁ କେବେ ।

ହଁ, ସେ—ଦୁଇହାତ ତଳେ ସେ ହତ୍ୟାକରିବ ଅସତୀ ସୁଜାତାକୁ ।

ପାଗଳପରି ହସି ଉଠେ ମଳୟ—ହାଃ-ହାଃ-ହାଃ-

କପଟ ହୋଇଛୁ ସୁଜାତାଦେବୀ, ଏଥର ତୁମେ ମରିବ । କେହି, କେହି ତୁମକୁ ରକ୍ଷାକରି ପାରିବେନାହିଁ ଆଜି ମୋଠୁ । ଆଃ—କେତେ ରକ୍ତ ! ଲାଗିଛି ଏଥର ପୂର ତୃଷା ।

ପର୍ବ ନଷ୍ଟ ବର୍ଷର ଅଗ୍ନି ଆଜି ଲିଭିଛି ।

କିନ୍ତୁ ଏଣେ କାନ୍ଦୁଛି ମୁରଲି ?—ତାର ତାର ମୃତ୍ୟୁଘୋଷଣା !

ନିଷ୍ଠୁର ବାଜୁଛି ସେ ତାର ହୃଦ୍‌ପିଣ୍ଡର ଏକ ବେଦନାର ଶବ୍ଦ କରି ଧ୍ୱନି ।

ତନେ ମୁଁ ଏଥି ଏକ୍ଷଣରେ ଚାଲିଗଲି—ଆଜି ତୁମର ଆଶା, ତୁମେ ଏଥର ଚାଲ ମୃତ୍ୟୁସମ୍ପାଦନ—ଚାଲ ! ଚାଲ !

ମଳୟ, ଅଧ୍ୟାୟ ଅନେକ ଥରେ କହି ସୁଜାତା ଶେଷର ଫ୍ଲୋରକୁ ଲେଟୁଥିଲ ।

ତରେ ଲଂଗଡ଼ୀ ତାର ଆଖିରେ ଦୈନ୍ୟ ହୋଇ ରହୁଛି ତଳ ।

—କଣ୍ଟା ହେ ?

—ଏକ୍‌ଠୋ ଆଦ୍‌ମୀ ଆପ୍‌କା ସାଥ୍‌ ମୁଲାକାତ୍‌ ମାଙ୍ଗ୍‌ତା ହେ, ସାବ୍‌ ।

—ଭେଜ୍‌ ଦୋ...ମହେନ୍ଦ୍ର ଅଧିକାରୀ ରିପୋର୍ଟଟିକୁ ଧ୍ୟାନପର ଦେଖିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଟିକଏ ପରେ ପଦଶବ୍ଦ ଶୁଣି ବାହାରକୁ ଚାହିଁଲେ ସେ । ଘର ଭିତରେ ଜଣେ ଅପରିଚିତ ଆଗନ୍ତୁକ ।

—କଣ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ?

—ମୁଁ ନିଜେ ଧରା ଦେଉଛି...ଆଗନ୍ତୁକ ଶାନ୍ତ ଦୃଢ଼ କଣ୍ଠରେ କହିଲା ।

—ନିଜେ ଧରା ଦେଉଛନ୍ତି ?

—ହଁ ! ପୂଜାରୀଦେବାଙ୍କର ହତ୍ୟାକାରୀ ମୁଁ ।

ବୋକାଙ୍କ ପରି ଚାହିଁଲେ ମହେନ୍ଦ୍ର ଅଧିକାରୀ ଆଗନ୍ତୁକକୁ ।

ବୃଦ୍ଧ ଦାଢ଼ି ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ମୁଖମଣ୍ଡଳ, ଚକ୍‌ଚକ ମୁଣ୍ଡର ବାଳଗୁଡ଼ିକ । ରକ୍ତବର୍ଣ୍ଣ ଦୁଇଟି ଚକ୍ଷୁ ।

—କଣ ଦେଖୁଛନ୍ତି ? ଆରେଷ୍ଟ କରନ୍ତୁ ! କାହିଁକି ମୋ କଥା ବୁଝିପାରୁ ନାହାନ୍ତି ! ମୁଁ ଜାଣେ, ସାର ! ଅଦ୍ଭୁତ ହେଲା ଆପଣମାନେ ମୋତେ ଜେଲ୍‌ରୁ ମୁକ୍ତ କରିଦେଲେ । ମୁକ୍ତ ପାଇ ସେଦିନ ରାତିରେ ମୁଁ ପୂଜାରୀଦେବଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରି ଆସିଛି ।

—ଆପଣ ହତ୍ୟା କରିଛନ୍ତି ?...ଚମକିଉଠି କଥା ଗୁଡ଼ିକ ଉଚ୍ଚାରଣ କଲେ ମହେନ୍ଦ୍ର ଅଧିକାରୀ । ତାଙ୍କ ଅନୁସନ୍ଧାନ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଲୋକ ଦାଢ଼ି ଆଖି ବାରେ ବୁଲାଇ ଆଣିଲେ ।

—ତୁମ ଆଖି ଏତେ ଲାଲ୍‌ ଦିଶୁଛି କାହିଁକି ? ରାତି ନାହିଁ, ମୁଁ ଶୋଇପାରି ନାହିଁ । ନୋଟ ଉପର ଅପରାଧୀ ଥିଲେ ନିଜେ ଆସି ଧରା ଦେବେ କାହିଁକି ? ଆରେଷ୍ଟ କରନ୍ତୁ ।

—ଆପଣ ଜାଣନ୍ତି ପାର ?

—ହଁ। ଘର ଭିତରେ ରକ୍ତ ଓ ଭଙ୍ଗମାଡ଼ ଗୋଡ଼ର ଚିହ୍ନ ବି ପାଇଥିବେ।

—ହଁ, ପାଇଛୁ—

—ତେବେ ? ସେ ସବୁ ମୋର ଗୋଡ଼ର ଚିହ୍ନ। ପାଣ୍ଡେଙ୍କ ସେଠିଁ ଘର ଭିତରକୁ ଯିବାବେଳେ ପାଣ୍ଡେଙ୍କର ଚାରପଟର ଉପରେ ଗୋଡ଼ ଲାଗି କରି ଯାଇଥିଲି। ସେଥିରୁ ଏବେ ଭଲ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଘା ଅଛି।

ଡାହାଣ ଗୋଡ଼ଟି ଦେଖାଇଲେ ଗଜାଦ୍ରୁ। ମହେନ୍ଦ୍ର ଅଧିକାରୀ ଦେଖିଲେ ଗୋଡ଼ରେ ପଡ଼ିଥିବା ଚିହ୍ନ ବର୍ତ୍ତମାନ, ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶୁଖି ନାହିଁ।

ଘଣ୍ଟାଏ ପରେ—ଥାନାର ଅଫିସ ଘରେ।

ଦାରୋଗା ଓ ମହେନ୍ଦ୍ର ଅଧିକାରୀ—ସାମ୍ନାରେ ମୋଟିଏ ଚେୟାରରେ ବସିଛନ୍ତି ଗଜାଦ୍ରୁ।

ପ୍ରଥମେ ଦାରୋଗା ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ—ଏଣୁ କାହିଁ ଆପଣ ଆପଣଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀକୁ ହତ୍ୟା କଲେ ?

—ସ୍ତ୍ରୀ ! ସ୍ତ୍ରୀ ମୋର ସେ ? ସୁଜାତା, ସେହି ସୈରିଣୀ ? ମୁକୁନ୍ଦମୋହନର ରକ୍ଷିତା ! ନା, ନା—ସେ ମୋର କେହି ନୁହେଁ। ହଁ କଣ ପଚାରୁଛନ୍ତି ? ସୁଜାତାକୁ ମୁଁ ହତ୍ୟା କରିଛି କାହିଁକି ? ଶୁଣନ୍ତୁ, କାରଣ ମୁଁ ଅନେକ ଦିନରୁ ତାକୁ ହତ୍ୟା କରିବାକୁ ସୁଯୋଗ ଖୋଜୁଥିଲି। ବୁଝିଲେ ମୋର, ସେଦିନ ମୋର ସେହି ସୁଯୋଗ ମୁଁ ହାସଲ କରିଥିଲି। ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ ହତ୍ୟା

କରିଥିଲି, ପୁଣି ଯଦି ସୁଯୋଗ ଆସେ ନିଶ୍ଚୟ ମୁଁ ତାକୁ ହତ୍ୟା କରିବି । ଜେଲ ଘରରେ ବସି ଏଇ ନଅଟି ବର୍ଷର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ମୁଁ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରିଛି, ତାକୁ ମୁଁ ହତ୍ୟା କରିବି, କରିବି —କ-ରି-ବି । ଏବଂ ଈଶ୍ୱରଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ—ଅବଶେଷରେ ମୋର ଜୟ ହୋଇଛି । ମୁଁ ତାକୁ ହତ୍ୟା କରିଛି—ସେ ଆଜି ଜଳ ନରକରେ ଦାଣ୍ଡି—ଦାଣ୍ଡି—ଦାଣ୍ଡି—

ଏକା ନିଃଶ୍ୱାସରେ କଥା ଗୁଡ଼ିକ କହୁ କହୁ ମାଲାଡ୍ ହଠାତ୍ କଥା ବନ୍ଦ କରି ଦେଲା । ତା'ପରେ ଜୋରରେ ନିଃଶ୍ୱାସ ନେଇ ପୁନର୍ବାର ଆରମ୍ଭ କଲା—ମୁଁ ମୋର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କରିଛି । ଏଥର ଆପଣ ଆପଣଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କରନ୍ତୁ ଅଫିସର । ଏଥର—ଫାଶି ମୁଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ !

ଅପଲକ ଦୃଷ୍ଟିରେ କିଛିକ୍ଷଣ ଯାଏ ମାଲାଡ୍‌କୁ ଦୃଷ୍ଟି ପକାଇ କହିଲେ—କିନ୍ତୁ ଆପଣ ରିଭଲଭର ପାଇଲେ କେଉଁଠୁ ?

—ରିଭଲ୍‌ଭର !

—ହଁ । କାରଣ ସୁଜାତା ଦେବୀଙ୍କୁ ଗୁଳିକରି ହତ୍ୟା କରା ହୋଇଛି ।

—ରିଭଲ୍‌ଭର ! ତାହିଁ ସେ କଥାତ ମନେ ପଡ଼ୁନାହିଁ । ମୋର ମଧ୍ୟ ମନେ ପଡ଼ୁଛି, ଗୁଳିର ଶବ୍ଦ ଯେପରି ମୁଁ ଶୁଣିଛି । କିନ୍ତୁ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ସବୁଟା ଅନ୍ଧାର ହୋଇଗଲା । କିଛି ଆଉ ଅଧିକୁ ଦେଖା ଗଲା ନାହିଁ । ଆପଣ କହୁଛନ୍ତି ରିଭଲ୍‌ଭର । ସତେତ; ମୁଁ ତାହା କେଉଁଠୁ ପାଇଲି । ପାଇଥିଲି ନିଶ୍ଚୟ—କିନ୍ତୁ କେଉଁଠାରୁ...... ମାଲାଡ୍ ମନେ ମନେ ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ସେଇଥି ପାଇଁ ତ ପଚାରୁଛି ଆପଣ ରିଭଲ୍‌ଭର କେଉଁଠାରୁ ପାଇଲେ ।

—ପାଇଥିଲି ନିଶ୍ଚୟ । କିନ୍ତୁ କେଉଁଠୁ ପାଇଲି—

—ସେ କଥା ତ ଆପଣ କହିବେ । କାରଣ ଆପଣ ସୂତ୍ର ଧରିଛନ୍ତି ।

—ହଁ, ହଁ, ମୁଁ ସ୍ୱୀକାର କରୁଛି ! କିନ୍ତୁ ଭାବି, କହୁ.ଚ' ମନେ ପଡୁନାହିଁ ।

ଏଥର ମହେନ୍ଦ୍ର ଅଧିକାରୀ କହିଲେ—ମୁରାରିବାବୁଙ୍କର ଗୋଟିଏ ରିଭଲଭର୍ ଓ ଗୋଟିଏ ବନ୍ଦୁକ ଲାଇସେନ୍ସ ଅଛି । ବନ୍ଦୁକଟାକୁ ସେ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ଶିକାରୀ ଆଜେ ଯାଇଥିଲେ । ରିଭଲଭରଟି ରାତି ସାରା ତାଙ୍କ ଆଲମାରୀରେ ଥିଲା । ସେହି ଘରଠାରୁ ତାଙ୍କର ରିଭଲଭରଟି ମିଳିଲା ! ଆପଣ ତାଙ୍କ ଆଲମାରୀରୁ ସେହି ରିଭଲଭରଟିକୁ ନେଇଥିଲେ ?

—ଖୁବ୍ ସମ୍ଭବ । ମୁରାରିବାବୁ ନ ଥିବା ବେଳେ ମୁଁ ହୁଏତ ସେହି ଘରଟିକୁ ଯାଇଥିଲି ବୋଧହୁଏ । ବୋଧହୁଏ ସେଇ ରିଭଲଭର୍ ହାତ—ମନୋଜ ଭୁଲ ଭଲ ବୁଝାଇଲେ କହିବ ।

—ଆଉ ଭଲ ଚିତ୍ର ! କହିଥିବେ ଭଦ୍ରଲୋକ ଜଣକୁ ମନୋଜ ବାବୁ !...ମହେନ୍ଦ୍ର ଅଧିକାରୀ ପୁନର୍ବାର କହିଲେ ।

—ଠିକ୍ ଭୁଲ ପାରୁ ନାହିଁ । ତେବେ ଏହା ଜଣା ଯାଇ କଣ ହୋଇପାରେ !

—ରିଭଲଭରଟିକୁ କେଉଁଠି ରଖିଲ..... ତୋର ପଚାରିଲ ।

—ଠିକ୍ ମନେ ନାହିଁ ମୋର ।

ମୁରାରିବାବୁ ମୃତଦେହ ଦେଖିଲେ ଉତ୍ତରଦିଗ ଓ ଦକ୍ଷିଣ ଦିଗ ତେବେ ଚଉକିଦାର ଭୂତଳ ପଡ଼ିଥିଲ, ସେହି ଚଉକିଦାର ମନୋଜଙ୍କ ବୋଲି ପ୍ରମାଣିତ ହେଲା । ଆଉ ମଧ୍ୟ ମନୋଜଙ୍କ ସ୍ୱୀକାରୋକ୍ତି—

ଅଦାଲତରେ କେସ୍‌ଟି ନ ଉଠିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସାଲାଡ୍ରିକୁ ପୋଲିସ କଷ୍ଟଡ଼ିରେ ରଖାଗଲା ।

ମହେନ୍ଦ୍ର ଅଧିକାଂଶ ସାଲାଡ୍ରିର ସ୍ୱୀକାରୋକ୍ତିକୁ ଅବଧାରିତ ସତ୍ୟ ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ କରିଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କର ଧାରଣା, ସୁଜାତାକୁ ସାଲାଡ୍ରି ହତ୍ୟା କରିଛି ଡେଫିନିଟ୍ ମୋଟିଭ୍ ନେଇ ଓ ହତ୍ୟା କରିବାପରେ ବିବେକର ତାଡ଼ନାରେ ନିଜେ ଆସି ଧରା ଦେଇଛି କିନ୍ତୁ ପ୍ରକାଶ ଶେଷମୀମାଂସାରେ ପହୁଞ୍ଚିପାରି ନ ଥିଲା ।

ସାଲାଡ୍ରି ପାଖର ସ୍ୱୀକାରୋକ୍ତି ଅସଂଲଗ୍ନ । ହତ୍ୟାର ଆଗେ କିମ୍ବା ପରେ ସେ ସେ ଘଟଣାସ୍ଥଳରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲା ଏହା ସତ୍ୟ ତା' ବୋଲି ସେ ଯେ ହତ୍ୟାକରିଛି ଏ ବିଷୟରେ ନିର୍ଭର ଯୋଗ୍ୟ ପ୍ରମାଣ କାହିଁ ?

ତା'ପରେ ରିଭଲ୍‌ଭର୍‌ଟି—ରିଭଲ୍‌ଭର୍‌ଟି କେଉଁଠି ?

ହତ୍ୟା ପରେ ସାଲାଡ୍ରି ହୁଏ ତ ଭାଟେଁୟାର ଘରୁ ସାରିଛି ଘର କେଉଁଆଡ଼େ ଫିଙ୍ଗାଇ ଦେଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ହତ୍ୟାର ପ୍ରମାଣସ୍ୱରୂପ ସେଇ ରିଭଲଭରଟି ଫିଙ୍ଗାଇ ଦେଇଛି କି ନାହିଁ ତାହା ମନେ ନ ପଡ଼ିବାଟା ଯୁକ୍ତି ସଙ୍ଗତ କାରଣ ନୁହେଁ ।

ସୁଜାତାର ମୃତ୍ୟୁପରେ ସେହି ରିଭଲ୍‌ଭର୍‌ଟିକୁ ଯେ କୌଣସି ଉପାୟରେ ଖୋଜି ବାହାର କରିବାକୁ ହେବ ।

ସେହିଦିନ ଦି'ପହର ବେଳେ ପ୍ରକାଶ ସୁଜାତାର ବୈଠକ ଭବନରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ । ଘରଟି ଓ ଘରର ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗ ଅଞ୍ଚଳରେ ଭଲଭାବେ ତଲାସ କରିବାକୁ ହେବ । ସେଖାଠାରୁ ସୁଜାତାର

ଦୈତ୍ୟ-ଉଦ୍ୟାନ ସହିତ ଜଗତର ଆଉ କୌଣସି ସ୍ଥାନର ତୁଳନା ହୋଇପାରେ କି ନା ?

ଚୌଧୁରୀ ଭବନରେ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରବେଶ ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଥିଲେ, ତତେବ ଭୃତ୍ୟମାନେ ମଧ୍ୟ ଥିଲେ ତାଙ୍କୁ ମୁଗ୍ଧବିମୋହନ ସେବକମାନଙ୍କୁ ସେମାନେ ଆଉ ଦେଖି ନାହାନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଚେହେରା ଦେଖି ସେ ଯାଇ ରହିଛନ୍ତି ସେହି ବନଠାରୁ ।

ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଥମେ ପଶ୍ଚାତଦିଗରୁ ଉଦ୍ୟାନଟିରେ ପ୍ରବେଶ କଲା ।

ନାନା ଶ୍ରେଣୀର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଫଳ ଫୁଲ ଗଛ ଉଦ୍ୟାନର ଶୋଭା ବର୍ଦ୍ଧନ କରୁଅଛନ୍ତି । ଉଦ୍ୟାନର ଗୋଟିଏ କୋଣରେ ଲାଗିଛି ଗୋଟିଏ ତଳେ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ସବୁଜ ଲତା ।

ଦେଶୀ [illegible] ଓ ଫଳ ବିଦେଶୀ ଫୁଲ ଓ ଫଳ ବହୁଳ ଗଛ ଉଦ୍ୟାନଟିରେ ଭରି ରହିଛି ।

ପ୍ରକାଶ ବୁଲି ବୁଲି ସବୁ ଦେଖିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ଉଦ୍ୟାନର ଚାରିପଟେ ପାଚେରି ହେବ—ପ୍ରାୟ ଦୁଇଶହ ଫୁଟ । ପ୍ରାଚୀରର ଉପରେ ଭଙ୍ଗା କାଚଗୁଡ଼ିକ ବସିଛି ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ ।

କିନ୍ତୁ ପ୍ରକାଶ ଏହି ଦେଖି ପାଚେରି ଡେଇଁ ପଳାଇ ଆସିବ କିପରି ? ଯଦି ସେ ଆସିଥାଏ ତାହାହେଲେ ଏଥିରେ ସାହସ ଅତି ଅଦ୍ଭୁତ ।

ତଳେ ଥିବା ଦେଖି ପ୍ରକାଶଙ୍କ ସେ ଗଛ ଉପରେ [illegible] ଦୁଇଟାର ଦୈତ୍ୟାକାର ହୋଇଥାଏ, ଦୈତ୍ୟର ମୋଟେଇ ଆ ପେଟରେ ପୁଷ୍ଟିକର ଲଗାଇଛି । ଏବେ ସେ ଦୈତ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ଆଉ ଥରେ ଏକ ପର୍ବତର ଭାଗଟଏ ଦେଖ ଦେଖୁଛି । ତେବେ ମୁଁ ଆଉ ସେ ଦଣ୍ଡୀ ସ୍ତ୍ରୀକୁ ଦୈତ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ଯିବା ତାକୁ ଦେଖ ଲୁଚି । ଏହି କୌଣସି ପ୍ରାଣୀ ଭଳିଆ ଦେଖା ହେବ ।

କଥା ହେଉଛି, ହତ୍ୟାକାରୀ ରିଭଲଭରଟିକୁ ହତ୍ୟାର ଅସ୍ତ୍ରରୂପେ ବ୍ୟବହାର କରିଥିଲା । ମଲ୍ଲିକା ଯଦି ସ୍ତ୍ରୀର ହତ୍ୟାକାରୀ ହୋଇଥାଏ ତେବେ ଏତେ ଅଳ୍ପ ସମୟ ଭିତରେ ସେ ରିଭଲଭର ପାଇଲା କେଉଁଠୁ ?

ରିଭଲଭର ସେ କିଣି ପାରେନା କେବେ । କାରଣ ଜେଲ୍-ମୁକ୍ତପରେ ରିଭଲଭର କିଣିବା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ପରିମାଣ ଅର୍ଥ ପାଇବ କେଉଁଠୁ ?

ହୁଏତ ସେ ତା'ର କୌଣସି ବନ୍ଧୁ ପାଖରୁ ଆଣି ପାଇପାରେ । ତଥାପି ବିଶ୍ୱାସ ହୁଏନା ଯେ କୌଣସି ବନ୍ଧୁ ଅବିବେଚକପରି ମାରାତ୍ମକ ଆଗ୍ନେୟାସ୍ତ୍ରଟି ତା' ହାତକୁ ବଢ଼ାଇ ଦେଇଥିଲା ।

ଏଭିଡେନ୍ସରୁ ଜଣାଯାଏ ଜେଲରୁ ମୁକ୍ତପାଇ ସେ ସୁଧୀର ବୋଲି ତା'ର ଜଣେ ବନ୍ଧୁ ସହିତ ଦେଖାକରି ମୁରଲୀମୋହନ ଓ ସୁଜାତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଗତ କେତେବର୍ଷର ସମସ୍ତ ଇତିହାସ ଶୁଣି ସେମାନଙ୍କର ଠିକଣା ସଂଗ୍ରହ କରିଥିଲା । ଶିଳ୍ପୀ ମହଲରେ ମଧ୍ୟ ଜଗନ୍ନାଥର ସମ୍ବନ୍ଧ ସମସ୍ତେ ଜାଣିପାରିଥିଲେ, ଏବଂ କେହିହେଲେ ସେମାନଙ୍କୁ ସମାଜରେ ଦେଖି ନଥିଲେ କେବେ । ନିଶ୍ଚିତ ଶାନ୍ତ ପ୍ରକୃତିର ଶିଳ୍ପୀ ମଲ୍ଲିକା ସମସ୍ତଙ୍କର ଅତି ପ୍ରିୟ ଥିଲା ।

ସୁଧୀର ସହିତ ଦେଖାକରି ଜଣେ ଜାଣିପାରିଛୁ, ମଲ୍ଲିକା ସୁଧୀରର ଘରର ହତ୍ୟା ରାତି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜଣ ଓ ଜଣ ସ୍ତ୍ରୀର ସମ୍ବାଦ ସଂଗ୍ରହ କରୁଥିଲା ସୁଧୀର ପାଖରୁ । ଏହାପରେ ସୁଧୀର ଜାର୍ଯ୍ୟୋପ-ଲବ୍ଧ ବାହାରକୁ ଯାଇ ଯେଉଁଠା ହେଲେ ସେହିଆଡ଼େ ଲୁଚିଗଲା ଖୁସିପାଇବ ମଲ୍ଲିକା ତାହାଙ୍କୁ କହୁ ନଥିବ ବାହାରକୁ ଯାଉଛୁ ।

ତା'ହେଲେ ସେହିଦିନ ମଲ୍ଲିକା ମଞ୍ଚରେ ଯୋଗଦାଏ ରିଭଲଭର ସଙ୍ଗରେ କରିବା ସମ୍ଭବ ହୁଏ, ଯଦି ସେ ମୁରଲୀମୋହନଙ୍କୁ କରୁ ରିଭଲଭରଟିକୁ ନେଇ ବ୍ୟବହାର ନ କରେ । ସେଇଁ କେଉଁ

ଦୁଇଜାତାକୁ ଜଡ଼ତାବସ୍ଥାରେ ଦେଖା ଯାଉଛି ସେହି ବଡ଼ର ଯାଗାର ଆଲମାରୀରେ ମୁରଲୀମୋହନର ହାଇକୋର୍ଟ ଥିବ ଓ ଆଲମାରୀର ଝୁଲଟି ଭଙ୍ଗା ଅବସ୍ଥାରେ ମିଳିଛି କିନ୍ତୁ ହାଇକୋର୍ଟ ମିଳ ନାହିଁ ।

ଯାଞ୍ଚାରୁ ଜଣାଯାଇଛି ଯେ ମୁରଲୀମୋହନର ହାଇକୋର୍ଟ ସେହି ବଡ଼ର ଜାଗୁ ଆଲମାରୀରେ ଅଛି ।

ଅସମ୍ଭବ—ଇଶ୍ବାନ୍ସର ଅଯୋଗ୍ୟ ମଧ୍ୟ ।

ଛବି ଛବି ସଦୃଶ ବୃତାକାରରେ ଚକାଉଳର ଗୋଟିଏ ବସ୍ତୁ ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟି ପଡ଼ିବା ମାତ୍ରେ କିଛିଦୂର ଆଗେଇ ଆସିଲ ବୋଧ । ଏଥିରୁ ଆଉ ବସ୍ତୁଟି ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ରହିଲ ନାହିଁ । ପକେଟରୁ ରୁମାଲ ବାହାର କରି ବସ୍ତୁଟିକୁ ଉଠାଇ ନେଲ ସେ ।

ସିକ୍ସ ଚେମ୍ବାର ଯୁକ୍ତ ଗୋଟିଏ ରିଭଲ୍ଭର ।

ସାମାନ୍ୟ ଟିକିଏ ଭଲକି ଦେଖି ପାରିଲୁ ରକ୍ତ ଲାଗିଛି ଦେହରେ ।

ଟ୍ରିଗରର ସେଫ୍ଟି-କ୍ୟାଚଟି ଲଗା ହୋଇନାହିଁ ଅର୍ଥାତ୍ ଅନାବଶ୍ୟକ । ବର୍ତ୍ତନ ସ୍ପ୍ରେସର ଚେମ୍ବାରଟିକୁ ଖୋଲି ଦେଖିଲ— ୫ଟି କାର୍ତ୍ତୁଜ ଭିତରେ ଅଛି; ଗୋଟିଏ ଶୂନ୍ୟ ।

ରିଭଲ୍ଭରଟି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ରୁମାଲରେ ଗୁଡ଼ାଇ ପକେଟରେ ରଖିଲ ଏବଂ, ତାଙ୍କ ମୁହଁରେ ଫୁଟି ଉଠିଲ ମୃଦୁ ହସ ।

ଲୁଚାଇଥିବା ବାହାର ପେଟିରେ ସୁଟକେସରୁ ଜଣ ଜଣ ହୋଇଥିଲ ତେଣୁ ଉଇକୁ ଆସିଲ ବୋଧ । ଉଇର ଯାଗାରୁ ଚାବି ଦୁଇଟାର ଅଛି, ତେଣୁ ତାଙ୍କ ଦେଇ ପାରନ୍ତି କୌଣସି ବସ୍ତୁରେ ।

ସୋଷ୍ମନ୍‌ମାସ୍ ଡାକ୍ତର ଅନ୍ତରର ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ଗତ ୧୨୫।୦ ଠାରୁ ୧୫।୦ ଘଣ୍ଟାରେ ସୁଜାତା ଦେବୀ ନିହତ ହୋଇଛନ୍ତି ମଧ୍ୟରାତ୍ରି—ବାହାରେ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଦୁର୍ଯୋଗ, ଅବିଶ୍ରାନ୍ତ ମେଘର ବର୍ଷଣ ସୁଜାତାର ଶୟନ କକ୍ଷର ଝରକା ସୁରକ୍ଷିତ ଥିଲା, ଝରକାଟିରେ କୌଣସି ଭଙ୍ଗ ଚିହ୍ନ ନଥିଲା, ଅର୍ଥାତ୍ ସେ ଦିନ ରାତିରେ ସୁଜାତା ଝରକାରେ ଆଦୌ ଖୋଲି ନାହିଁ। ସେଇଠି ଘରେ ଗାଲିଚା ଉପରେ ତାନପୁରାଟି ଥିଲା, ହୁଏତ ସେ ଗାଲିଚା ଉପରେ ବସି ତାନପୁରା ଧରି ଗାଉଥିଲା ଗୀତ।

ସୁର ସାଧନାର ଯୋଗ୍ୟତମ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ବର୍ଷଣ ମୁଖର ମଧ୍ୟରାତ୍ରି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ।

ଯେତେବେଳେ ସୁର ସାଧନାରେ ତନ୍ମୟ ଥିଲା ସୁଜାତା, ଆତତାୟୀ ଅକସ୍ମାତରେ ଅତର୍କିତ ଭାବେ ଗୁଳି ଚାଳନା କରିଛି ବୋଧହୁଏ।

ବୋଧହୁଏ ନାହିଁ କି, ନିଶ୍ଚୟ। ସୁଜାତା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ପାରି ନାହିଁ। ପୃଷ୍ଠ ଦେଶରେ ଗୁଳିର ପ୍ରବେଶ ପଥ ଏହାହିଁ ପ୍ରମାଣ କରେ।

ଯେତେବେଳେ କେଉଁ ଅବସ୍ଥାରେ ଥିଲା ସୁଜାତା ଦେବୀ?

ବସି ନା, ଠିଆ ହୋଇ? ସୁର ସାଧନା ବେଳେ ଯଦି ହତ୍ୟା କରି ହୋଇଥାଏ ତାହାହେଲେ ସେ ବସିଥିଲା ନିଶ୍ଚୟ।

ଏଇ କଥା—ଏଇ ଘରଟି ଭିତରେ ଘଟିଛି ନୃଶଂସ ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡ। ଘରର କାନ୍ଥ, ବାତାୟନ ଓ କାନ୍ଥରେ ଟଙ୍ଗା ହୋଇଥିବା ଦର୍ପଣଟି—

ଦର୍ପଣ! ନିଶ୍ଚୟ ଏଇ ଦର୍ପଣରେ ପ୍ରତିଫଳିତ ହୋଇଥିବ ଆତତାୟୀର ମୂର୍ତ୍ତି? । ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ପାଇଁ ଦର୍ପଣଟି ସେହି ଆତତାୟୀକୁ ଧରିଥିବ କରିବ ମନେ କରିବେ। କିନ୍ତୁ ଆଜି ତାର କୌଣସି ଚିହ୍ନ ନାହିଁ।

ଦର୍ପଣଟିର ସମ୍ମୁଖରେ ଆସି ଠିଆ ହେଲ ନବୀନ ।

ନବୀନ ମୁଖ ଦର୍ପଣ । କେବେ ହେଲେ ସେ ତଥା କହିବ ନାହିଁ । ଏତେ ବଡ଼ ନୃଶଂସ ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡର ସାକ୍ଷୀ, ତେବେ ମୁଖ ସେ ଆଜି ହାରବ ।

ଦୃଷ୍ଟି ପଡ଼ିଲ ତାନପୁରାଟି ଉପରେ ।

ତାନପୁରାଟି ଗାଲିଚ୍ଚ ଉପରେ ରହିଛି, ଯେପରି ଅତି ଯତ୍ନରେ ଏହି ଯନ୍ତ୍ରଟିକୁ ତଳେ ରଖା ହୋଇଛି, ଠିକ୍ ସେପରି ଗାୟକ ବା ଶିଳ୍ପୀ ସଯତ୍ନରେ ରଖେ ।

ତେବେବି ସୁଜାତାଦେବୀ ଗାଉଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ଅତତାୟୀ ହତ୍ୟା କରି ନାହିଁ । ଅତତାୟୀ ବେର ଅନେକକ୍ଷଣ ଧରି [illegible] ଓ ସୁଜାତାଦେବୀ ସନ୍ଧ୍ୟାର କଥାବାର୍ତ୍ତା ଚାଲି ହୋଇଥିବ । ତାହାପରେ ହତ୍ୟାକାରୀ ନିଶ୍ଚୟ ସୁଜାତାର ଅତି ପରିଚିତ ଲୋକ । ପରିଚିତ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଦେଖି ସେ ଏତେ ବ୍ୟସ୍ତରେ ଚୌକିରୁ ଉଠିବା ଆଦୌ ତାହାଙ୍କୁ ଭାବ ନାହିଁ ସେତେବେଳେ ।

ବୋଧହୁଏ ଏହା ନବୀନ ସତ !

କିନ୍ତୁ ପରକ୍ଷଣରେ ଚକାଣିର ମନେହେଲ, ସୁଜାତାର ମୃତ୍ୟୁ ଦେଖରେ ମୁଖ ପ୍ରବେଶର ପଥ ।

ନବୀନ ନଜେ ମୃତଦେହର ଚେହେରାରୁ ଖୁବିଚଣ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଚକାଣ ଓ ସାରେ ସାରେ ଆଉ କୋଣଏ ଜଣାଗଲା ଦରଜାରେ ଭଲ ହେଲ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ତାର ।

ମୃତ୍ୟୁ ଦେଖରେ ମୁଖେ କହିବା ପରି ହେଲେ ନିଶ୍ଚୟ ସେହି ଘରର ଜଣକ ମୁଖ୍ୟ ବାହାରେ ଦେଇ ଆସି ଖୁବ ଧୀରେ ଗଲେ ।

ନିଶ୍ଚୟ—ନିଶ୍ଚୟ—।

ଏହ ଘରରେ ଏକାଠି ରହୁଥିବା ଓ କର୍ମଚାରୀ ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କ ସେତିକାବେଳେ ଜୀବନ ବିଜୟର ଅନ୍ତର୍ମୁଖୀ

ଦ୍ୱାର ଦେଇ ପ୍ରବେଶକାରୀ ଗୁଳି ଚାଳନା କରିଛି ବୋଲି ଯଦି ଧରି ନିଆଯାଏ ତାହାହେଲେ ମାଳାଢ଼୍ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ଜଣେ କେହି ନିଶ୍ଚୟ ସେହି ଉତ୍ତରମୁଖୀ ଦ୍ୱାର ଦେଇ ଘର ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ କରିଥିବ ।

କିନ୍ତୁ, କିଏ ସେ ଦ୍ୱିତୀୟ ବ୍ୟକ୍ତି ପ୍ରବେଶ କରିଥିଲା ଏହି ଘରଟି ଭିତରେ ?

ଉତ୍ତରମୁଖୀ ଦ୍ୱାରଟି ଆଡ଼େ ବାରମ୍ବାର ଦୃଷ୍ଟି ଦେଉ ଦେଉ ହଠାତ ପ୍ରକାଶର ଦୃଷ୍ଟି ପଡ଼ିଲା ନାଗ-ସାପଟି ଉପରେ ।

ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣୋଜ୍ଜ୍ୱଳ ନାଗରାଜା ।

ପ୍ରକାଶ ଆଗେଇ ଆସିଲା ।

ସେଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟାର ବେଳେ କ୍ଲାସ ନଥିବାରୁ ଅଜୟ ଏକାକୀ ବସି ସେଦିନର ଦୈନିକ ପତ୍ରିକାଟିରେ ପ୍ରକାଶିତ ସୁଜାତାଦେବୀଙ୍କ ହତ୍ୟା ସମ୍ପର୍କରେ, ହତ୍ୟାକାରୀ ବୋଲି ସନ୍ଦେହ ପ୍ରଣୋଦିତ ହୋଇ ମାଳାଢ଼୍ ପୁଲିସ ହାତରେ ଧରା ଦେଇଛି ଶୀର୍ଷକ ସମ୍ବାଦଟି ପଢ଼ୁଥିଲା—ପୋଷ୍ଟପିଅନ ଆସି ଖଣ୍ଡିଏ କାର୍ଡ଼ ଦେଇଗଲା ।

ପୋଷ୍ଟକାର୍ଡ଼ଟି ଉପରେ ଅଜୟର ନାମ ଲେଖା ।

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ! କିଏ ତାକୁ ଚିଠି ଦେଇପାରେ । କଲେଜରେ କେହି ନାହିଁ ତାର । କେବଳ ମାମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ, ସେ ମଧ୍ୟ ତାକୁ ଚିଠି ଦେଉଛନ୍ତି କହିଲେ ଚଳେ ।

ଅଦ୍ଭୁତ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲା ସେ ଚିଠିଟିକୁ ପଢ଼ି ପଢ଼ି । ସେଇ ମାମୁଁ ଚିଠି ଦେଇଛନ୍ତି ତା'ର ପାଖକୁ ।

—ତାରିଣୀଦେବୀ ;

ଅନେକଦିନ ହେଲା ତୁମେ ମୋ ପାଖକୁ ଆସିନାହଁ । ତୁମର କୌଣସି ସମ୍ବାଦ ନପାଇ ମୁଁ ଓ ତୁମର ମାଇଁ ଖୁବ୍ ବହୁ ଚିନ୍ତିତ ଅଛୁ । ସୁମିତ୍ରା ମଧ୍ୟ ବେଳେ ବେଳେ ତୁମ କଥା ପଚାରୁଛି ।

ଗତକାଲି ସୁମିତ୍ରାକୁ ସ୍କୁଲରେ ଭର୍ତ୍ତି କରାଇ ଦେଇଛୁ । ତାର ଇଚ୍ଛା ଆସନ୍ତା ବର୍ଷ ସେ ଛାତ୍ରବୃତ୍ତି ପରୀକ୍ଷା ଦେବ । ତୁମେ ଯଦି ମଝିରେ ମଝିରେ ଆସି ତାର ଟିକିଏ ପଢ଼ାପଢ଼ି ଦେଖନ୍ତ ତାହା-ହେଲେ ନିଶ୍ଚୟ ସେ ପାସ୍ କରି ପାରନ୍ତା ।

ଏଆଡ଼େ ଆସିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିବ । ଇତି ।

ତୁମର ମାମୁ ।

ଅତଏବ ଉଠିଟି ପତ୍ର ସଦାନନ୍ଦଙ୍କର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଠିକ୍ କରି ବୁଝିପାରେନା । ମାମୁଁଙ୍କର ସେ ଇଙ୍ଗିତ ବୁଝେ । ସ୍ୱାର୍ଥ ଛଡ଼ା ସେ ଆଉ ଅନ୍ୟ କିଛି ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । ତୋଷକ ଦେଇ ସୁ-ତାକୁ ସବୁ ଏକପ୍ରକାର ରଖିଦେଲେ ଦୁଃଖ ଅତଏବ ବେଳେ ବେଳେ ମାମୁଁଙ୍କୁ ଘରେ ଆସି ଦେଖାଦେଲେ । ତାର କାରଣ ମାମୁଁ ଓ ମାଇଁଙ୍କ ପ୍ରତି ଆକର୍ଷଣ ନୁହେଁ । ସୁମିତ୍ରାକୁ ସେ ଖୁବ୍ ଭଲପାଏ । କେବଳ ଭଲପାଏ ବୋଲି ନୁହେଁ, ତାଠାରେ ଯୋଗିଏ ଗଭୀର ପ୍ରେମର ଆଭାସ ମଧ୍ୟ ମିଳେ ।

ଅବଶ୍ୟ ସୁମିତ୍ରା ଏ ବିଷୟରେ କୌଣସି ଖବର ରଖେ ନାହିଁ । ସ୍କୁଲକୁ ଯାଏ, ଏପାଖ ସେପାଖ ବୁଲେ ଓ ସାଙ୍ଗସାଥୀଙ୍କ ସହିତ ଖେଳେ । ନିଜର ମନ କଥାରେ ଅନେକ କଥା ଭାବେ ମଧ୍ୟ ଚୌକିରେ ବସି ପାଠ ପଢ଼ି ସୁମିତ୍ରା ପାଖରେ ସେ ଦିନ କଟାଇ ଦେଉଥାନ୍ତି । ସୁମିତ୍ରାର ପଢ଼ିବାକୁ ଇଚ୍ଛା, କିନ୍ତୁ ମାମୁଁ ମାଇଁ ତାକୁ ପଢ଼ିବାକୁ ଦେବେ ନାହିଁ, ଅତଏବ ଏହା ଜାଣିପାରିଲେ ଦୁଃଖ ବେଳେ ବେଳେ ଆସି ସୁମିତ୍ରାକୁ ପୋଥି ବୁଝାଇଦିଏ । ତାହା

ମାଈଁଙ୍କର ଏସବୁ ଭଲ ଲାଗେନା । ବାଧ୍ୟହୋଇ ସେ ମାଉଳଗୃହ ତ୍ୟାଗକରନ୍ତି ଏହି କାରଣରୁ ।

ଆଜି ମାମୁଁଙ୍କ ପାଖରୁ ସୁମିତାର ଗତାଦେତ୍ତିରେ ତାର ସାହାଯ୍ୟ ଏକାନ୍ତ ପ୍ରୟୋଜନ ଜାଣିପାରି ବ୍ୟସ୍ତ ହେଲା ଅଜୟ । ଖଣ୍ଡ ଦୁଇ ପ୍ରକାଶିତ ସମ୍ବାଦପତ୍ରଟିରେ ମଲାର ଫଟର ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଙ୍କ ପଢ଼ି ଅଜୟର ବେଶି ହୋଇ ମନେପଡ଼ିଲା ସୁମିତାର କଥା ।

ସେତେବେଳେ ସୁମିତା ସହିତ ତାର ପିତା ମାତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ କଥା ତାର ଅତୀତ ଇତିହାସ ନେଇ ଆଲୋଚନା କରି ନଥିଲେ ସୁଭା, ସୁମିତା ଯେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଗାୟିକା ସୁଜାତାଦେବୀର ସନ୍ତାନ ଏହା ସେ ଭଲକରି ଜାଣେ । ତେବେ ସେ ଲୁଚି ରହି ମାମୁଁ ମାଈଁଙ୍କ କଥାବାର୍ତ୍ତାରୁ ସୁମିତା ର ପରିଚୟ ଜାଣି ପାରିଥିଲା । ସେତେବେଳେ ତାର ଧାରଣା ହୋଇଥିଲା ସୁମିତାର ଜନ୍ମ ରହସ୍ୟ-ଭେଦ । ତେଣୁ ସୁଜାତା ଧର୍ମ-ନାଶ ହୋଇ ସନ୍ତାନଙ୍କର ଲୋକହାତରେ ସମର୍ପଣ କରିଦେଇଥିଲା ସୁମିତାକୁ । ଖବର କାଗଜଟିରେ ସୁଜାତା ଓ ମଲାର ର ଅତୀତ ଇତିହାସ ଜାଣି ସେ ବୁଝିପାରିଲା ସୁଜାତା ପରବର୍ତ୍ତୀ ଜୀବନରେ ଅନ୍ୟାୟ ଓ ପାପ କଲେ ସୁଭା, ସୁମିତାକୁ ସେ ପାପ ସ୍ପର୍ଶ କରିନାହିଁ । ସୁମିତା ନିଷ୍ପାପ, ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ।

ଏହି ସବୁ ଚିନ୍ତା କରୁ କରୁ ଆଖି ଆଗରେ ଭାସିଉଠିଲା ସୁମିତାର ମୂର୍ତ୍ତି ଖଣ୍ଡିଏ । ପ୍ରାୟ ବର୍ଷ'ମାସ ହେବ ସେ ସୁମିତାକୁ ଦେଖିନାହିଁ ।

ସୁମିତା ମଧ୍ୟ ଶରତ ଉନ୍ନତାର ମଲାର୍‌ର ସମସ୍ତ ପରିଚୟ ଖବରକାଗଜଟିରେ ପଢ଼ିଥିଲା ଏବଂ ସମ୍ବାଦପତ୍ରର ସ୍ପର୍ଶ ମାତ୍ରେ

ଅଜଣା ରହସ୍ୟକୁ ଉଦ୍‌ଘାଟିତ କଲା ଯେପରି ।

ମା’ ତାର ସତ୍‌ପଥଗାମିନୀ ! ବିପ୍ଳବିଣୀ ! ସତୀ ! ସମାଜ ବହିର୍ଭୂତା !

ତାକୁ ହତ୍ୟା କରିବାକୁ ଯାଇ ଅସଫଳ ହୋଇ ପିତା ତାର ନଅବର୍ଷ କାରାବାସ କରିଥିଲେ ଓ ମୁକ୍ତି ପାଇବା ପରେ ପରେ ତାକୁ ହତ୍ୟା କରି ନିଜେ ପୁଲିସ ହାତରେ ଧରା ଦେଇଥିଲେ ।

ବିପ୍ଳବିଣୀ ଜନନୀକୁ ହତ୍ୟା କରିଥିଲେ ତାର ପିତା, ଦୁର୍ବଳ କରିଥିଲେ । ପୃଥିବୀକୁ ଧୋକା ଦେଇଥିଲେ । ଜେଲ୍‌ରେ ସେ ଯଦି ତାର ପିତାଙ୍କ ସହିତ ଦେଖା କରିବାର ସୁଯୋଗ ପାଆନ୍ତା, ତା’ହେଲେ ସେ କହନ୍ତା—ବାବା, ତୁମେ ଭୁଲ୍ [illegible] ।

ପୃଥିବୀର ସମସ୍ତେ ତୁମକୁ ଜଣେ ହତ୍ୟାକାରୀ ବୋଲି କହିବେ ସତ, ମୁଁ ତୁମକୁ କହିବ ନାହିଁ । ବରଂ ମୁଁ ତୁମକୁ ଦେବତା ଜ୍ଞାନରେ ପୂଜା କରିଆସିଛି, ଆଜି ମଧ୍ୟ କରୁଛି ।

କିନ୍ତୁ ତୁମେ ତ’ ମୁକ୍ତି ପାଇଲ ବାବା, ମୋର ମୁକ୍ତି ନାହିଁ ! ଦୁନିଆ ଆଗରେ ମୁଁ ଆଜି ମୁହଁ ଦେଖାଇବି କିପରି ? ସମସ୍ତେ ମୋତେ ଦେଖି କହିବେ, ଏ ସେହି ହତ୍ୟାକାରୀର, [illegible] ନଷ୍ଟୀର କନ୍ୟା ।

ଦୁଃସହ ଜ୍ୱାଳାରେ [illegible] ଲାଗିଲା । [illegible] ବେଦନାରେ ଭରିଉଠୁଛି ।

ତାର ପାରିଲାନି, [illegible] ପର କରୁଛି, ସେଥିପାଇଁ ଅଶ୍ରୁ ଝରୁ ନାହିଁ । ଦୁଃଖର ଓ ଭାବରେ ଜଳୁଛି ସେ ।

ବାହାର ଘରେ ବସିଥିଲା ସୁମିତା । ଖୁବ୍ ଖୁବ୍ କେତେବେଳେ ସନ୍ଧ୍ୟା ହୋଇ ଯାଇଛି ଖିଆଲ ନାହିଁ ତାର । ଏ ସବୁ ଘଟଣା ଶୁଣି ତାର ମନ ବଶ ରହିବା ଉଚିତ ? ତାର ଜୀବନର ପ୍ରତି ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଘଟଣାପୂର୍ଣ୍ଣ ଜଳଜଳ ଅପମାନର ବୋଝ ନେଇ ଦୁନିଆରେ ତାକୁ ବଞ୍ଚିବାକୁ ହେବ ।

ଅଜୟ କେତେବେଳେ ସେ ଆସି ଭିତର ଘରେ ନ ଯାଇ ବାହାର ଘରର ଦ୍ୱାର ବନ୍ଧ ଉପରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇଛି ସେ ଜାଣେନା ।

— ସୁମିତା ।

ଅଜୟର ଡାକରେ ସୁମିତା ସମ୍ମୁଖରେ ଭୂତ ଦେଖିଲା ପରି ଚମକି ପଡ଼ିଲା ।

— କିଏ ?

— ମୁଁ ଅଜୟ ।

ସୁମିତା ଆଉ କୌଣସି ଉତ୍ତର ଦେଲା ନାହିଁ । ଚୌକି ଖଟିଟି ଉପରେ ଅନ୍ଧାରରେ ପଥର ମୂର୍ତ୍ତି ପରି ବସି ରହିଲା ।

— ଘରଟା ଅନ୍ଧାର କରି ରଖିଛ, ଆଲୁଅ ଜଳାଏ ସୁମିତା, ...ଉତ୍ତରକୁ ଅଜୟ ସୁଇଚ୍‌ଟି ଆଡ଼କୁ ହାତ ବଢ଼ାଇଲା । ବାଧା ଦେଇ ସୁମିତା ଅଟ୍ଟ ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲା — ନା, ଅଜୟବାବୁ ! ଅନ୍ଧାରରେ ବସିବାକୁ ବେଶ୍ ଭଲ ଲାଗୁଛି, ଆଲୁଅ ଜଳାନ୍ତୁ ନାହିଁ ।

ଅଜୟ ଅବାକ୍ ହେଲା ।

କାହିଁକି ?

— ଦରକାର ନାହିଁ ...ସୁମିତାର କଣ୍ଠ ସ୍ୱରରେ ଅନ୍ତ- ବେଦନାର ଆଭାସ ।

—ସୁମିତା !

—ନା, ନା, ଅଜୟବାବୁ—ଆପଣ ଯାଆନ୍ତୁ, ମୋତେ ଟିକଏ ସାବେଲାରେ ରହିବାକୁ ଦିଅନ୍ତୁ ।

ଚିନ୍ତ ନୁହେଁ, ହେଡାନ୍ସିଂ ଟେବୁଲର ସବୁଜ ଆଲୋକ ଉପରେ ସୁମିତାର ବକ୍ଷସ୍ଥର ସଙ୍ଗୀତ ସ୍ପନ୍ଦନକୁ ଉଦ୍ବେଳିତ କରି ଦେଉଥାଏ । ଅଜୟ ସ୍ନାଣୁପର ଛୁଞ୍ଚା ଚୋଟଥାଏ ସନ୍ତର୍ପଣେ । ସେ ବୁଝିପାରେ ସୁମିତା କାନ୍ଦୁଛି । କିନ୍ତୁ ବୁଝି ପାରେନା କାହିଁକି ସେ କାନ୍ଦୁଛି । ଭଣ ଦେବନ୍ତ ତାର । କେବେ ଭଣ ସେ ତାର ଚିନ୍ତା-ସରତମ୍ ଜାଣିପାରୁଛି । ଆଜିର ସକାଳ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ସେ ଭଣ ପଢ଼ିଛି ମାତ୍ର ହତ୍ୟାର କାହାଣୀ ।

ଧୀରେ ଧୀରେ ଆଗେଇ ଆସେ ଅଜୟ, ସେହି ସବୁଜ ସ୍ପନ୍ଦନର ସ୍ୱରକୁ ଅନୁକରଣ କରି ସୁମିତାର ନିକଟସ୍ଥ ହେଲା ସେ । ଅନ୍ଧକାର ଭିତରେ ସୁମିତାର ଅଙ୍ଗୁଳି ଉପଲବ୍ଧି କରି ସେ ସ୍ପର୍ଶ କଲା ତାକୁ । ଏଇ ପ୍ରଥମ ସ୍ପର୍ଶ କଲା ସୁମିତାକୁ ଅଜୟ ।

—ସୁମିତା ।

ସୁମିତା କୌଣସି ବାଧା ଦେଲା ନାହିଁ, ଆଜି ସବୁକୁ ଦୁର୍ବଳତାକୁ ଆବେଗରେ ସେ ଦେଇଦେଲା ଧରି ଦେଲା । ଅଜୟ ମଧ୍ୟ ନିଃଶବ୍ଦରେ ସୁମିତାର ମସ୍ତକ ତାର ବୁକୁରେ ଚାପିଧରି ମୃଦୁ ସ୍ପର୍ଶ ବୁଲଉଥାଏ । ତାହାର ମୁହଁରେ ଭଣ ନାହିଁ—ଏତେ ଦିନରୁ ଅନ୍ୟମନେ ନିଃଶ୍ୱେରେ ହୃଦୟର ଭାବ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ସ୍ୱପ୍ନ ସେତୁର ସ୍ପର୍ଶ ଦେଉଛି ଅଜୟ ଟେଲିଫୋନ ଶବ୍ଦରେ ।

ଏଥିପରେ ଟେଲିଫୋନ ଆଉ ମୁକ୍ତ ନୀରବତା ହେଲା ।

ଅଶ୍ରୁରୁଦ୍ଧ କଣ୍ଠ ଭଣ ଅଜୟ ଡାକିଲା—ଭଣ ହୋଇଛି ତୁମର ସୁମିତା, କାନ୍ଦୁଛ କାହିଁକି ?

—ଆପଣ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ ଅଜୟବାବୁ, ମୋର ପ୍ରକୃତ ପରିଚୟ ଆପଣ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ ।

—ଜାଣେ, ମୁଁ ସବୁ ଜାଣେ ସୁମିତ୍ରା···ଶାନ୍ତ ଧୀର କଣ୍ଠରେ କହିଲେ ଅଜୟ ।

ସୁମିତ୍ରା ନୀରବ ରହିଲା । ଅସ୍ପଷ୍ଟ କଣ୍ଠରେ କହିଲା—ଆପଣ ଜାଣନ୍ତି । ତେବେ ବି ପୁଣି ଆପଣ ମୋତେ ଘୃଣା କରୁ ନାହାନ୍ତି । ତଥାପି ମଧ୍ୟ ଆପଣ ଆଗ ମୋ' ସାଙ୍ଗରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରୁଛନ୍ତି ।

—କାହିଁକି ଘୃଣା କରିବି ସୁମିତ୍ରା । ତୁମେତ ପାପ ଅନ୍ୟାୟ ନିଜେ ଜାଣି ଶୁଣି କରିନାହଁ । ତୁମର ଜୀବନର କୌଣସି ଅନ୍ୟାୟ ତୁମେ କରିନାହଁ ।

—ଠିକ୍ । କାକା !

—ହଁ ସମସ୍ତ ପାପ ମଧ୍ୟରୁ ଅଭିଶପ୍ତ ହୋଇ ଆଜି ସେ ଗୌରବକୁ ଅର୍ଜନ କରିଛନ୍ତି ।

—ମୁଁ ଭାଗ୍ୟବନ୍ତ କଣ କରିବି ଅଜୟବାବୁ ?

—ତୁମେ ଆଉ କଣ କରିପାର ।

—କାକାଙ୍କ ପାଇଁ ମୋର କଣ କରଣୀୟ ନାହିଁ ।

—ଅନ୍ତତଃ ସେ ସବୁ ଚିନ୍ତା କରିବା ।

—ମୁଁ କଣ ଜେଲ୍‌ରେ କାକାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଦେଖାକରି ପାରିବି ଅଜୟବାବୁ ?

—ତୁମେ ଦେଖା କରିବାକୁ ଚାହଁ ?

—ହଁ । କାଲି ମୋତେ ଦୟାଳବାବୁଙ୍କ ପାଖକୁ ନେଇ ଯାଇ ପାରିବେ ?

—ଦେବପ୍ରସାଦ ଦୟାଳ ବାବୁ ?

—ତାଙ୍କୁ କହିଲେ ସେ ଜେଲ୍‌ରେ ଦେଖା କରିବାର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିଦେଇ ପାରିବେ ।

— ଆଜ୍ଞା ତାଙ୍କୁ କହନ୍ତୁ ।

— କାଲି ଯୋଗଡ଼ -

— ବେଶ୍ ।

ଉଡୁଲ୍ ଉରଟିଙ୍କୁ ଫଟୁଆ କରି ପୁଲିସ ଲାଇନରେ ଅଟକରେ ରଖା ମିଳନ୍ତ ନାହିଁ । ପ୍ରକୃତ ଯୋଗାଯୋଗ ଏଣୁ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିଶ୍ଚିତ ହୋଇ ନାହିଁ, କାରଣ ଥାନାର ରେକର୍ଡ ଯୋ ନମ୍ବର ପାରେ ଏ ବିଷୟରେ ସେ ନିଃସନ୍ଦେହ ।

ଶବ୍ୟାକାଶ ଚିତ୍କାର । ଛଅ ଛେର୍ଣ୍ଣ ସକାଳବେଳା ପ୍ରଭାତରେ ଯେ ଶବ୍ୟାପର୍ବ ସମାପ୍ତ କରିଥିଲ ଶବ୍ୟାକାଶ, ତାହା ନ ଜଣାଥିଲ ଜଣାପଡ଼େ । ତେବେ ମୁକ୍ତିମୋହନ ପ୍ରିନ୍ସିପାଲଙ୍କୁ ରୋକିବା ଚେଷ୍ଟା ସମାପ୍ତ କରିଛନ୍ତି । ସେହିପରି ଉପାସିତ ହୁଏ, ଶବ୍ୟାକାଶ ପ୍ରିନ୍ସିପାଲଙ୍କୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ଅଟି ନ ଥିଲ । ଶବ୍ୟା ଛାତ୍ରଙ୍କୁ ନିଶ୍ଚୟ କରିବ ସେ ତାହା ସଙ୍ଗତ କରିଥିବ ।

ଏହା ସାମାନ୍ୟ ଘଟଣାଟି ହେଲେ ବେ ଜଟିଳତା ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ଜେଲ୍‌ରୁ ମୁକ୍ତ ପାଇ ଦୁଇଜଣ ଓ ମୁକ୍ତିମୋହନଙ୍କ ଏକ ବେଳେ ବର୍ଷର ଉପବାସ ଶେଷ ପୂର୍ବରୁ ଛାତ୍ରଙ୍କୁ ସ୍ମୃତି ମୁଦ୍ରଣର ଆୟୋଜନରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ସ୍ଥିର ହୋଇ ଚର୍ଚ୍ଚା କରିବା ଲାଗି ପ୍ରକାଶରେ ହୋଇଥାଏ ଭାବ ଦେଖାଇଲେ ଯେ ଏହାକୁ ଅନେକ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ଯାଇଥାନ୍ତା । ସହାୟ ଦିଆହେଲେ ପ୍ରିନ୍ସିପାଲଙ୍କୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ନାହିଁ, ସେଠାରେ ଉଦ୍ଧୃତ ଚିତ୍ରର ରେଖା ସୂଚନାକୁ ଚର୍ଚ୍ଚା କରିବା ସେଥିରେ ଅବଶ୍ୟ ସେହିପରି ଅବସ୍ଥାରେ । ସେବେଠୁ ଗୋଷ୍ଠୀର ଲୋକ ମାନଙ୍କ ଦେଶୀୟମାନଙ୍କରେ ପ୍ରିନ୍ସିପାଲଙ୍କ ଆଗ ଜାଣି ସହାୟ ଲୋକଙ୍କ ଜାଣିବା

ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅସମ୍ଭବ । ପ୍ରଥମତଃ, ମାଲାଦ୍ରି ତାଙ୍କ ଚୌଧୁରୀ-ଭବନ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରବେଶ ପାଇବାନ୍ତି, ଦ୍ୱିତୀୟତଃ — ମୁରାରିମୋହନ ଚୌଧୁରୀ ଏହି ପିସ୍ତଲ୍‌ଟିକୁ ବର୍ଷେ ପୂର୍ବେ କିଣିଥିଲେ, ମାଲାଦ୍ରିର ଭାରତବାସ ଜୀବନରେ ତାହା ଜାଣିବା ସମ୍ଭବ ନୁହଁ ।

ତାହାହେଲେ କେଉଁଠା ସମ୍ଭବ ? ମାଲାଦ୍ରି ଯେ ଅନେକ ଗୁଳିକରି ସୁଜାତାକୁ ହତ୍ୟା କରିଛନ୍ତି ବୋଲି ସ୍ୱେଚ୍ଛାକୃତ ଜବାନବନ୍ଦୀ ଦେଇଛନ୍ତି ତାହା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମିଥ୍ୟା । କିନ୍ତୁ ମିଥ୍ୟା କାହିଁକି ? ସେ କଣ ବୁଝିପାରିବେ ନା, ଏହିପରି ଜବାନବନ୍ଦୀ ଦ୍ୱାରା ଅବଶେଷରେ ଅଦାଲତରେ ତାର ମୃତ୍ୟୁଦଣ୍ଡାଦେଶ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇପାରେ ।

ଅଲେନ୍ ପୁଲ ଡେଲିବରେଟ ମର୍ଡ଼ର !—ସ୍ୱେଚ୍ଛାପ୍ରଣୋଦିତ ହୋଇ ପ୍ଲାନରେ ହତ୍ୟା କରିବା···

ସହସା ଭବାଣୀର ମୁଖରେ ଆଉ ଗୋଟାଏ ସମ୍ଭାବନା ଉଦିତ ହେଲା ।

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ! ଏହି ସମ୍ଭାବନାଟି ତାଙ୍କର ଆଜଯାଏ ତାଙ୍କ ମନେ ପଡ଼ିନାହିଁ ।

ପକେଟରୁ ସିଗାରେଟ୍ ବାହାର କରି ସୁଜାତା-ହତ୍ୟାର ଘଟଣାଟିକୁ ଆରମ୍ଭରୁ ଆଉଥରେ ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ଭବାଣୀ ।

ଭୃତ୍ୟ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା ।

ଭବାଣୀର ଚିନ୍ତା ସ୍ରୋତରେ ବାଧା ପଡ଼ିଲା ହଠାତ୍ ।

— କଣ ?

— ଜଣେ ବାବୁ ଆପଣଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଦେଖା କରିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ।

— କଣ ନାମ ।

—କାଗଜରେ ଲେଖି ଦେଇଛନ୍ତି । ତେଣୁ……ତୁମେ କାଗଜଟିକୁ ବଢ଼ାଇ ଦେଲ ।

ଅଜୟ !

ଅଜୟ ଆସିଛନ୍ତି ଦେଖା କରିବାକୁ । ଆଦେଶ ଦେଲ ଅଜୟକୁ ଘର ଭିତରକୁ ଆଣିବା ପାଇଁ ।

ଅଜୟ—ଯାହାର ଦୁର୍ବଳତା ସକାଶେ ତାଙ୍କ ସୁମିତା ପୁଅ, ମା' ଓ ମାଇଁ ସେଦିନ ତାଙ୍କୁ ଘରେ ଥାଇ ଆସିବା ଦେଇ ନାହାନ୍ତି । ସେହି ଅଜୟକୁ ସ୍ୱଚକ୍ଷୁରେ ଦେଖିବା ପାଇଁ କାଲିଠୁ ସେ ସତ୍ୟାନନ୍ଦବାବୁଙ୍କୁ ଭଲ ଲାଗିଛି ।

ଅଜୟ ଆସି ପ୍ରବେଶ କଲା ଘରଟି ଭିତରେ ।

ଆଗ୍ରହ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଅଜୟକୁ ଦେଖିନେଇ ଭଦ୍ରଲୋକ କହିଲେ—ଆପଣ ଅଜୟବାବୁ ?

—ଆଜ୍ଞା ହଁ ।

—ବସନ୍ତୁ ।

ଅଜୟ ବସିଲା ଚେୟାରଟିରେ ଯାଇ ନମସ୍କାର କଲେ ।

—ଆପଣ କୋଉଠୁ ଆସୁଛନ୍ତି କହନ୍ତୁ ।

—ଆଜ୍ଞା ହଁ, ଭାଇ ପାଖରୁ ଆସିଛି ।

—କଣ ଦରକାରରେ ଆସିଲେ ?

—ସୁମିତା ତାର ବାପାଙ୍କ ସହିତ ଦେଖା କରିବାକୁ ଚାହେଁ, ଏହି ଅନୁରୋଧ କରି ସେ ମୋତେ ଆପଣଙ୍କ ପାଖକୁ ପଠାଇଛି ।

—ସେ କଣ ଭଲ ଅଛି, ଆପଣଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଅଛି ?

—ହଁ ।

—ଅଚ୍ଛା ! ଚାଲ ଯିବା ଆପଣଙ୍କ ସହିତ ଦେଖା କରିବା ।

ଚେୟାରରୁ ଉଠିପଡ଼ି କହିଲେ ଭିତରେ ଚାଲିଗଲେ ଭଲ କରି ତାଙ୍କ ଅଜୟ ଆଡ଼େ ଚାହିଁ କହିଲେ—ଆସ ଅଜୟ ବାବୁ,

ବାପ-ମା'ର ସବୁକଥା ଶୁଣି ସୁସ୍ମିତାର ମନର ଅବସ୍ଥା କିପରି ଦେଖିଲେ ?

ମା'ର ମୃତ୍ୟୁରେ ସେ ଆଦୌ ଦୁଃଖିତା ନୁହେଁ, ବରଂ ବିଶେଷ ଖୁସୀ ହୋଇଛି ବୋଲି ମନେହେଲା ।

— ସତ କହୁଛନ୍ତି ?

— ହଁ, ସେଥିପାଇଁ ପିତାଙ୍କ ଉପରେ ତାର କୌଣସି ଆକ୍ରୋଶ ନାହିଁ ।

— ତା'ପରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରି ବୁଝିଥିଲି ସୀ-ଇନ୍-ଏ-ମେ[illegible] ଇନ୍‌ଫେରିଓରିଟି-[illegible] । କିନ୍ତୁ ଆପଣ ଜାଣନ୍ତି ନା ଖାଲି ସେ ବାବାଙ୍କ ପ୍ରତି ଦେଖା କରିବାକୁ ଚାହେଁ ।

— ନା, ପ୍ରକାଶବାବୁ — ମୁଁ ତାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବୁଝି ପାରୁନାହିଁ

— ଆପଣ ବୁଝିପାରୁ ନାହାନ୍ତି ?

ପ୍ରକାଶଙ୍କ ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ସ୍ୱରରେ ଅଜୟ ମୁହଁ ତୋଳିକୁ ଚାହିଁ ହେଲା ।

ମୃଦୁ ହସି ପ୍ରକାଶ କହିଲେ— ଅଜୟବାବୁ, ମୋର ଗୋଟିଏ ପ୍ରଶ୍ନର ଠିକ୍ ଉତ୍ତର ଦେବେ ?

— କହନ୍ତୁ ।

— ସୁସ୍ମିତାକୁ ଆପଣ ଟିକେ ଭଲ ପାଆନ୍ତି, ନା ?

ପ୍ରଶ୍ନଟିକୁ ଶୁଣି ଅଜୟର ମୁହଁ ଲଜ୍ଜାରେ ଲାଲ ପଡ଼ିଗଲା । କୌଣସି ଉତ୍ତର ସେ ଦେଇ ପାରିଲା ନାହିଁ ।

— କହନ୍ତୁ ।

— ମାନେ, ମୁଁ—

— ଏବେ ବୁଝି ପାରିଲି । ଅଚ୍ଛା ଆପଣ ଯାଆନ୍ତୁ, ସୁସ୍ମିତାକୁ ଏଥର ମୁଁ ପ୍ରକାଶବାବୁଙ୍କ ପ୍ରତି ଦେଖା କରେଇବାର ଚେଷ୍ଟା କରିବି ।

ଅଜୟ ନମସ୍କାର କରି ଯାଉ ଯାଉ ଫେରିପଡ଼ି କହିଲା ପ୍ରକାଶବାବୁ ?

— କଣ କହନ୍ତୁ ।

ଆପଣମାନଙ୍କ ଧାରଣା କଣ ଲାଗେ ତ ବାବୁ –

— ବଡ଼ ଧାରଣା ଅଛି ମୁଁ ନିଜେ, ଏଇତ ? ଦ୍ୟାଟ୍-ଇଜ୍-ଅଣ୍ଡାର-ଏଷ୍ଟ୍, ଅଜୟବାବୁ ! ଅଜୟ ବୁଝିଲେ ।

ନଅବର୍ଷ ପୂର୍ବର ଗୋଟିଏ ରାତିର ସେଇ ସେଉଁଠାର ମୋହିଏ ଅଭିଜିତ ସ୍ଥାନ । ଦ୍ୟାଟ୍ସରେ ସ୍ମୃତିକରାଇଦେଇ ନଈର ଆଗରେ ଦେଖା ଗାଲରେ ଆଖି ଥିବ ଯେତେବେଳେ, ଅଳ ଘଷ ଅଛୁ । ସେଇ ସ୍ୱର୍ଗ ଯତନ—ସ୍ୱପ୍ନର ଅନୁଭମା-ଭରା ଦୃଷ୍ଟିର ଦୂରୀଭେ ଅର୍ଣାକ୍ଷିତ ଯନ୍ତ୍ରଣା ।

ଏଇଟି ଭିତରେ ଅବଲୁପ୍ତଣା ଦେଇଦେଇ ଦୂରେ ଯୋଗ ପଥର ପାଖରେ ।

ଏଇ ଗ୍ଲେଟ ଅଗଣିତ ଏଇଟି ଭିତରେ ଦେଖାଇ ମନୁଷ୍ୟ ଦେଉଛେ ଆଉ ଅବଲୁପ୍ତଣା ଦେଇଛନ୍ତି । ସେଇ ମରଣିତ ଓ ଛୁଟ୍ଟେଦେର ସନ୍ଧାନ୍ତୁ ଅଛିକ ଯାଇବା ପରି ସେ ଜଗତରେ ଯଦି ସବୁ ସ୍ୱୀକାର କରନ୍ତି, ତାହିଁ ସେ'ତ ଅନେକ ମୁକ୍ତ ଜାଗ ପାରୁନାହିଁ ଯେ ଦେଖିବୁ । ଭୁଲାଇ ଭୂଗୋଳର ବାସ୍ତବତା ଆଜି ଦେଖର ଭାବ ଆଜି ଆଗରେ ଅଛି ଭୁଲ ବୋଲି ଦେଖିଲା—ମୁଁ ଏଥିରୁ ଭୁଲେ ପାରିବ ।

ବର୍ଷ ଅନେକତା ଗଲେ ଯିବ ।

କେତେବେଳେ ଯେ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଅନ୍ଧକାର ହୋଇ ଯାଇଛି, ଏହି ଭିତରେ ବୃନ୍ଦାବନର ବଗିଚାଟି ଜଳି ଉଠିଛି ଖିଆଲ ନାହିଁ ମାଳାଦେଈର । ଯେତେବେଳେ ଖିଆଲ ହେଲା ନଜର ଦୃଷ୍ଟି ସମ୍ମୁଖରେ ଖାଲି ମାମୁଲି ଦୁଇଟାକୁ ନେଇକରି ଦେଖିଲା ଦୁଇ ପାଖୁଲା ଉପରେ ରକ୍ତର ଦାଗ ।

ଦୁନିଆରି ଯନ୍ତ୍ର !

ଦୁନିଆ ! ମା ... କୋଉଁଠି ରହି ସେ ଆଉ ରହିବ ନାହିଁ । ... ଯାହା ... କରିବା ଲାଗି ପାଖୁଲି ଦୁଇଟାକୁ ଧରେ, ଆଖିରେ ... ପଟିକାକୁ ଲାଗିଲା ରେଳିଂ ଉପରେ । ପାଖୁଲି ଦୁଇଟି ... ... ଲାଗିଲା ... ଭାବେ । ଟପ୍ ଟପ୍ ରକ୍ତ ଦେଖାଦେଲା ପାଖୁଲି ଦୁଇଟିରେ ।

—ଉପାନ୍ତର ! ଉପାନ୍ତର !...ଚିତ୍କାର କଲା ମାଳାଦେଈ ।

କେହି ତା'ର ଚିତ୍କାର ଶୁଣିଲେ ନାହିଁ ।

ତଥାପି ସେ ରକ୍ତ ରେଳିଂ ଗୁଡ଼ିକୁ ଦୃଢ଼ଭାବେ ଧରି ଯାଏ ପଡ଼ି ଚିତ୍କାରରେ ଡାକୁଥାଏ —ଉପାନ୍ତର ! ଉପାନ୍ତର !

ଉପାନ୍ତର, ଦୌଡ଼ିଆସି କହୁନ୍ତି—ଆ ମୁଁ ! ... କ'ଣ ହୋଇଛି ?

ଧର ସେ ହୋଇ ମାଳାଦେଈ କହିଲା—ମେଦିନୀପୁର ... ଯୋଉ ପାଖ ଦିଅ ।

—ପାଖ ? କ'ଣ କରିବ ?—

—ବାର୍ ଥାପ୍ କରିବା—ବାର୍ଥ ଡେ ।

—ହ୍ୟାପି ବର୍ଥ ଡେ ! ତୁମର ସେ ଆସୁ ନାହିଁ !

—କିଏ ତୋମାର କିଏ ? ଯାଓ, ଜଲ୍‌ଦି ଯାଓ ଯାଓ ।

ଉପାନ୍ତରଟି ଦୌଡ଼ ହୋଇ ଯାଇଁ ଯାଇଁ ପାଣି ଆଣିଦେଲା ।

ଗଣ୍ଡା ପାଣିରେ ହାତ ଧୋଇ ନଳାଦ୍ରି, କଳଙ୍କ ସେଥର [illegible] [illegible] ନା ଲଭଇଲ ।

ପୂର୍ବପର ପୁଣି ସେ ଉଚ୍ଚାରଣା କରିବାକୁ ଲାଗିଲ ଗଭୀର ଭାବରେ ।

ଏମାନେ କଣ କହୁଛନ୍ତି ! [illegible] କେତେ ଲୋକ [illegible] ଏମାନେ ? ପାପୀ [illegible] ସେ'ତ [illegible] ନିଜ [illegible] ଚେଷ୍ଟା କରୁଛି । କଣ କେଉଁ [illegible] ସେମାନେ ।

ନିଜ ହାତରେ ସେ [illegible] ।

—ନଳାଦ୍ରି, ବାବୁ !—

—କଣ ?···[illegible] ନଳାଦ୍ରି । ରେଳିଂର [illegible] ।

—[illegible] ।

—ନଳାଦ୍ରି, ବାବୁ !—

ନଳାଦ୍ରି, [illegible] ଭାବରେ ଉଚ୍ଚାରଣା କରିବାକୁ ଲାଗିଲ ।

—ନଳାଦ୍ରି, ବାବୁ !···[illegible] ।

—କଣ କହୁଛନ୍ତି ! [illegible] ମୁଁ [illegible] ?···[illegible] ନଳାଦ୍ରି ।

—ଏହି [illegible] ମିଛ ।

—ମିଛ !

—ହଁ, ମିଛ !—

—ଅର୍ଥାତ୍ [illegible] ମୁଁ ମିଛବାଦୀ ? ମିଛବାଦୀ ବୋଲି କହିବାକୁ [illegible] ?

ତାଙ୍କର ସ୍ୱର ଅନ୍ତର ଭେଦ କରି ଉଠିଲା— ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଏହି ହାତରେ ହତ୍ୟା କରିଛି । ଏଥର ବୁଝି ପାରୁଥିବେ ତ'—ଆଇ-କିଲ୍‌ଡ-ହର୍ । ଏଥର ପାଆନ୍ତୁ—

—କେମିତି ଗୁଳିକରି ତାଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କଲେ ?

—ଜାଣିନି, ଆପଣମାନେ କହୁଥିବା ପିସ୍ତଲର ଗୁଳିରେ ତାଙ୍କୁ ମୁଁ ହତ୍ୟା କରିଛି ।

—ପିସ୍ତଲ ପାଇଲେ କେଉଁଠୁ ?

—ମୋର ନିଜର ଥିଲା । ପିସ୍ତଲ—ନିଶ୍ଚୟ ମୋର ଥିଲା ।

—ନା, ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ ପିସ୍ତଲ ନ ଥିଲା ।

—ଥିଲା ନାହିଁ ?… ପ୍ରଶ୍ନଟି ଯେପରି ସ୍ୱଗତୋକ୍ତି କରି ଆକାଶ ପାତାଳ ଖୋଜିଲା ମନାଙ୍କୁ ।

—ନା, ଥିଲା ନାହିଁ ! ପିସ୍ତଲ ପାଇଥିବେ ବା' କେଉଁଠୁ ଆପଣ ?

—ସେ ସବୁ ଜାଣେନା ! କିନ୍ତୁ ମୁଁ ପିସ୍ତଲ ପାଇଥିଲି । ମୁଁ ବ୍ୟବହାର କରିଥିଲି ।

—ବ୍ୟବହାର କରିଥିଲେ !

—ନିଶ୍ଚୟ କରିଥିଲି । ଫାୟାରିଂର ଶବ୍ଦ ମୁଁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଶୁଣିଥିଲି ।

—ଠିକ୍ କହୁଛନ୍ତି ଆପଣ ଫାୟାରିଂର ଶବ୍ଦ ଶୁଣିଥିଲେ ?

—ମୋର ଠିକ୍ ମନେ ଅଛି । ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ସବୁର ଆଲୁଅ ସୁଦ୍ଧା ଲିଭିଗଲା ।

—କଣ କହିଲେ ?

—ଏଭ୍ରିଥିଂ ୱେଣ୍ଟ୍ ଡାର୍କ । ସବୁର ଆଲୁଅଟା ହଠାତ୍ ଲିଭି ଯାଇଥିଲା ।

—ସବୁର ବିଦ୍ୟୁତାଲୋକ ଲିଭି ଯାଇଥିଲା ?

—ହଁ, ଲଜ୍ଜାଯାଇଥିଲ । ଆଉ—ଆଉ ସେହି ଅଜଣାର ହାତରେ—

—କହନ୍ତୁ, ବନ୍ଦକଲେ ତାଙ୍କ'ର ? ତା'ପରେ— ?

ମାଳାଦ୍ରି ଜଣ ଖୁଣ୍ଟବାକୁ ଲାଗିଲ ସେପରେ । ଅପରାଧ୍ୱ ଭଳି ତଳକୁ ଆଉଁଷ୍ଟି ବୃଦ୍ଧ ଡଙ୍ଗୀ କଣ୍ଠରେ କହିଲ—ନା, ଆଉ ତାକୁ ମନେ ପଡ଼ୁନାହିଁ ମୋର ।

—ମନେ ପଡ଼ୁନାହିଁ, ସେହି ଅଜଣାର ହାତରେ [illegible] କଣ କରିଥିଲେ ?

—ନା ।

ତକାଗ ଜଣ ଖୁଣ୍ଟବାକୁ ଲାଗିଲ । ମାଳାଦ୍ରି, ମଧ୍ୟ ସ୍ତବ୍ଧ ହୋଇ ଚାହିଁବାକୁ ଲାଗିଲ ସରସ୍ୱତୀ ମୁହଁରେ ।

—ମାଳାଦ୍ରି, ବାବୁ !

ଏଥର ବୃଦ୍ଧି ଉଠିଲ ମାଳାଦ୍ରି । କହିଲ ତଳ ଉଚ୍ଚା—ଆଉ ତାହିଁକ ଆପଣମାନେ ମୋତେ ଏତେ ଡରୁଛନ୍ତି । ମୁଁ—କହ୍ୱାଳର ମୋତେ ଆଉ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ ।

—ଆପଣଙ୍କର ହିତ ଆପଣଙ୍କ ହାତରେ ଦେଖା ଦେବାକୁ ଆସିଛୁ ।

—ଏଏ, ଏଏ ଆସିଛୁ ଦେଖା ଦେବାକୁ ?

—ଆପଣଙ୍କର ହିତ ସୁମିତା ।

—ସୁମିତା ! ତାହିଁ ?—

—[illegible] ।

—ନା ।

—[illegible] ।

—ନା, [illegible]

ଅନେକ ଦିନରୁ ମରିଛି—ସେ ଆଉ ଜୀବନରେ ନାହିଁ—ମୃତ ।··
ବହୁ ଦିନୁ ମଲାଡ଼୍‌ର କଣ୍ଠସ୍ୱର ସ୍ତବ୍ଧ ହୋଇ ଆସିଛି ।

ଅପ୍ସରର ସ୍ୱରେ ପଦଧ୍ୱନି ଶୁଣି ବହୁ ଦିନୁ ମଲାଡ଼୍ ନିଜକୁ ନିଜେ କହୁଥାଏ — ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିଥିଲି, ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଗୋଟିଏ ଘର, ମ୍ୟ ବସି ଗୀତ ଗାଉଥିବ, ସେ ବି ଗାଉଥିବ, ଜଗତର କୋଳାହଳ ପାଖରୁ ବହୁ ଦୂରରେ ଥାଇ କେବଳ ରାଗିଣୀ ନେଇ ଥିବ ବ୍ୟସ୍ତ — ସେହି ରାଗିଣୀର ଝଙ୍କାରରେ ଆମର ସନ୍ତାନ ନୂଆ ରାଗିଣୀର ସୁର ହୋଇ ଜଗି ଉଠିବ । ନା, ନ — ସୁନ୍ଦରୀଙ୍କୁ ଏ ମୁହଁ ମୁଁ ଦେଖାଇ ପାରିବି ନାହିଁ । ସେ ଅନ୍ଧ ଭଳି ମା' କଥା ଚିନ୍ତାରେ ଭୋଳେ — ନା, ନା —

— ମଲାଡ଼୍ ବାବୁ !

— କିଏ ? ମଲାଡ଼୍ ! ମଲାଡ଼୍ କିଏ ? ମଲାଡ଼୍ ଆଉ ନାହିଁ । ମଲାଡ଼୍ ମରିଛି — ହାଃ- ହାଃ- ହାଃ- ଉଚ୍ଚସ୍ୱରରେ ହସି ଉଠିଲା ମଲାଡ଼୍ ।

— ମଲାଡ଼୍ ବାବୁ ! ମଲାଡ଼୍ ବାବୁ !

— ହାଃ ହାଃ ହାଃ·· ସେହି ଉଦ୍ଦାମ ହସରେ ମଲାଡ଼୍ ଚେତନା ଲୁଚି ଅଚେତନ ହୋଇଗଲା ।

ଗୋଟାଏ ସୁଖ ଓ ଗୋଟାଏ ଦୁଃଖ ସମସ୍ତ ଘଟଣାଟିକୁ ଏକତ୍ର କରି ରଖିଲା । କିନ୍ତୁ କୌଣସି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଦେଇ ପାରିଲା ନାହିଁ ସେ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ କେହିଁ ଏହି କେବଳ ଅତୀତ ସ୍ମରଣ କେବ ।

ଗତକାଲି ସାଲାଡ୍‌ର ଅବସ୍ଥାନ ଯଥା ସ୍ଥାନରେ ବଲ୍ଲ ଗୋଲାଙ୍କ ସୂର୍ଯ୍ୟ ସେ ଆବଶ୍ୟକ କରିଛୁ । କିନ୍ତୁ ବୁଝି ପାରେନା, କେତେ ଯେବେ ସେଣ୍ଟ ସୂର୍ଯ୍ୟ ମାହାତ୍ମ୍ୟରେ ଅମୀମାଂସିତ ରହସ୍ୟ ଭିତରେ ସେଇଁ ବ୍ୟବଧାନ ଟିକିଏ ଅଛି ତାହା ସେ ସଫେଦ କରି ପାରିବ ।

ଗର୍ଭ ନଅବର୍ଷ ପରେ କେଉଁଠୁ ମୁକ୍ତ ପାଇ କରି, ପୃଥିବୀର ପରେ ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସାଲାଡ୍‌ର ଅବସ୍ଥାନ ଓ ଭାଗରେ ସଙ୍କେତ ଅନ୍ଧକାରରେ ତାହାକୁ ଜାଣି ନ ପାରି ପ୍ରକାଶ ସ୍ପଷ୍ଟ ଦୃଷ୍ଟିରେ ତାହାକୁ ତାହାର ମଧ୍ୟ ସ୍ଥାନରେ ଚୌଧୁରୀ ଉପନେଇ ସୂର୍ଯ୍ୟଭାର ସ୍ୱପ୍ନ କକ୍ଷରେ ଉପସ୍ଥିତ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସବୁଠି ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରିବେ ବୁଝା-ଯାଏ । ସକାଳ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ତାଙ୍କର ସେ ଭାବ ପ୍ରକଟ ହୁଏ ଅନ୍ଧବେଶୀ ଉମାର ପରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ ଓ ପରେ ପୁଣି ଆଗରେ ସବୁକଥା କହି ଅମ୍ଭ ସମର୍ଥରେ ସ୍ୱୀକୃତ ଥାଏ ଏବେ ମଧ୍ୟ । କିନ୍ତୁ ବଳ ସମ୍ପୃକ୍ତ, ଅର୍ଥାତ୍ ଜମାଦାରଙ୍କୁ ଆଉ ଦେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହି କେତେବେଳେ ମନସ୍କ ହେଲେ ଚାଲିଲେ ପ୍ରବୃତ୍ତିରୁ । ଏହି କେତେବେଳେ ଭଳରେ ତାହା କହୁ ନାହିଁ, ସାଲାଡ୍‌ର ଦେଖୁ ଅନୁଯାୟୀ ତାହା ଅବସ୍ଥାନ ଓ ଭାଗପ୍ରମାଣ ।

ମାନସିକ-ବ୍ୟବହାର ଅନେକେ ତାଙ୍କର ଜଣାଇ ସବୁ ସାଲାଡ୍‌ର ସବୁକଥା ନେଇ ଆଲୋଚନା କରନ୍ତୁ ଏଠାରେ । ତାଙ୍କର ଖାଦ୍ୟ ପାଦ୍ୟ ମତ ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତୁ ତାହା ଅଛି ଅଧିକ । ଏଣୁ ମତରେ, ନହେଲେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଭିତରେ ସାଲାଡ୍‌ର ମତ ଭିତରେ ଅନ୍ତର୍ଗତ କରିବ ଏହାର ଉପର ସ୍ୱୀକୃତ ସେ ଅନେକ କେତେ-ବେଳେ ପ୍ରଶ୍ନ ବା ଅନ୍ୟ ଉତ୍ତର ଚୌଧୁରୀ ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତୁ ।

ଏଠାରେ କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ଜଣାଇବା ଏହା ବୁଝି ପାରିବ ନାହିଁ । ତାଙ୍କର କଥା କହନ୍ତେ—ଛିଦ୍ର ସବୁ ଚଳାଇବେ ଜାଣି-ଲେଖାକୁ । ପ୍ରତ୍ୟେକରେ ଭିତରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରକାଶ । ଏହି

ଫଳରେ ମାନସିକ ଜଗତରେ ସାମାନ୍ୟ ଘାତପ୍ରତିଘାତରେ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଆଲୋଡ଼ନ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥାଏ ମନ ଭିତରେ । ସୁରଜିତ୍ ଓ ସୁର ଧାରକ ମାଳାଦ୍ରି ସୁଜାତାଙ୍କୁ ପାଇଥିଲା ଏକ ସଙ୍ଗିଣୀର ମାଧ୍ୟମରେ, ସେଥିପାଇଁ ସେ ସୁଜାତାଙ୍କୁ ଅନ୍ତର ଦେଇ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲା । ହେଥିଲେ ବି ଧୀର ସ୍ଥିରପଣରେ ତାର ମନକୁ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଝଡ଼ର ଆଘାତରେ ଧ୍ୱଂସପ୍ରାୟ କରି ଦେଲା ତାଡ଼ନାର ପ୍ରଭାବରେ ଶାନ୍ତିକୁ ଭୁଲିବା ନେଇ ସ୍ତ୍ରୀକୁ ହତ୍ୟା କରିବା ଲାଗି ସେ ଗଣ୍ଡ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯାଇଥିଲେ । ହତ୍ୟା କରିବାକୁ ଯାଇ ବିଫଳ ହୋଇ ଧରାପଡ଼ି ଅଦାଲତରେ ଦଶବର୍ଷ ସଶ୍ରମ କାରାଦଣ୍ଡ ଭୋଗିବା ସମୟରେ ମଧ୍ୟ ସେ ସୁଜାତାକୁ ଭୁଲି ପାରି ନାହିଁ । ଏକଆଡ଼େ ସୁଜାତା ପ୍ରତି ତାର ଗଭୀର ପ୍ରେମ, ଅନ୍ୟଆଡ଼େ ସୁଜାତାର ବିଶ୍ୱାସଘାତକତା ଏହି ଦୁଇ ଚେତନା ତାକୁ ଅସ୍ଥିର କରି ଦେଉଛି । ଜେଲରୁ ମୁକ୍ତ ହୋଇ ବନ୍ଧୁ ମୁରଲୀଙ୍କୁ ଦେଖି କଥା ଶୁଣି ଆକ୍ରୋଶ ତାର ବଢ଼ିଛି ହିଂସ୍ର-ଭାବେ, ତେଣୁ ସେ ଝଡ଼ବୃଷ୍ଟି ଉପେକ୍ଷା କରି ଦୁର୍ଲଙ୍ଘ୍ୟ ପ୍ରାଚୀର ଲଙ୍ଘନ କରି ସୁଜାତାର ସମ୍ମୁଖରେ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ସୁଜାତାକୁ ହତ୍ୟା କରିବା ଅବଶ୍ୟ ତା ପକ୍ଷରେ ଅସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ।

—ଶତ୍ରୁ—

ଦାଯାଦେଇ ଡାକ୍ତର ଶାହା କହୁଥିଲେ — ମୁଁ ଜାଣେ ଦୋଷ ବାବୁ, ଆପଣ ସେଲ୍‌ଫଡିଫେନ୍ସର କଥା କହିବେ । ଶତ୍ରୁ ମାଳାଦ୍ରି ବାବୁଙ୍କର ସେତେବେଳକାର ମାନସିକ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ-ସଙ୍କଟରେ ସେଲ୍‌ଫ-ଡିଫେନ୍ସ ଥିଲା ଗୌଣ । ମୁଖ୍ୟ ହେଉଛି ମାନସିକ ଅବସ୍ଥା । ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ ସ୍ତ୍ରୀକୁ ହତ୍ୟା କରିବା ଯେପରି ଅସମ୍ଭବ ନୁହେଁ, ସେହିପରି ସ୍ତ୍ରୀର ପ୍ରେମିକକୁ ଦେଖିବା ମାତ୍ରେ ହତ୍ୟା କରିବା ମଧ୍ୟ ସ୍ୱାଭାବିକ । ଶତ୍ରୁ ଏହା ଜାଣି ପାରି, ଶତ୍ରୁକୁ ବାହାରି ଯିବା ପରେ ଉତ୍ତେଜନା ଏହି

...ଭିତରେ ହି-ଓ୍ୟାଜ-ହେଭେଣ୍ଡ-ସ୍ପାଙ୍କ୍-ଓ-ଗୁଡ୍ । ଏହି ସେହି କାରଣରୁ ହଠାତ୍ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ କମ୍ପା ପରେ [illegible] ଏପରି କିଛି ଘଟିଥିଲ, ଯାହା ପୂର୍ବ ନଅ ବର୍ଷ [illegible] ଜର୍ଜିଙ୍କର ମାଲାଡ୍ରିର ମନରେ ଏପରି ଆଘାତ [illegible] ଲାଗିଥିଲା ଯାହା ଫଳରେ ପାର୍ଶ୍ୱିଆଲ ଏମ୍ନେସିଆ ଅର୍ଥାତ୍ ଆଂଶିକ ସ୍ମୃତି ଲୋପ ଘଟିଛି ତାର । [illegible] ହୋଇଥିଲେ, ସେଠାରୁ ଫେରି ଆସିବା ପରେ ଘଣ୍ଟାଏ ଟିକ [illegible] କରି ଏପରି ଗୋଟାଏ ଆଲୋଡ଼ନ ଘଟିଥିଲା ଯାହା ତାଙ୍କୁ ପାର୍ଶ୍ୱିଆଲ ଏମ୍ନେସିଆ [illegible] କରିଛି ।

ପରଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ସୁମିତାକୁ ନେଇ ଅନନ୍ତ [illegible] ପାଖକୁ ଆସିଲ ଓ ତାଙ୍କ ସୁମିତାକୁ ନେଇ ଆସିଲ [illegible] ।

ଭଣ୍ଡାର ରୁମ୍‌ରେ ସୁମିତାକୁ ବସାଇ [illegible] ଆସି [illegible] ଅଫିସରଙ୍କୁ [illegible] ମାଲାଡ୍ରିଙ୍କୁ [illegible] ରୁମକୁ [illegible] ।

ସୁମିତାର ଅନ୍ତରରେ [illegible] ଉଠିଲା । [illegible] ପିତା, ଜନ୍ମଦାତା ! ଯେଉଁ ପିତାକୁ [illegible] ସୁଦୂର [illegible] ଓ [illegible] ଆସିଛି, [illegible] ପିତାକୁ [illegible] ସେ [illegible] ପିତାକୁ [illegible] ଆସିଛି, [illegible] ପିତାର [illegible] କେଉଁପରି [illegible] ? [illegible]

—[illegible]

ଜେଲ୍ ଅଫିସରଙ୍କର କଣ୍ଠସ୍ୱର ଶୁଣି ସଚକିତା ହୋଇ ସମ୍ମୁଖକୁ ଚାହିଁଲା ସୁମିତା ।

ପର୍ଦ୍ଦାଡ଼ୁ ଶୀର୍ଣ୍ଣ ଗୋଟିଏ ପୁରୁଷ !

ଧଳା-କଳା-ମିଶା ମୁଣ୍ଡର ବାଳଗୁଡ଼ିକ ତୈଳହୀନ ରୁକ୍ଷ ଅବିନ୍ୟସ୍ତ ।

—ଦୁଇଟି କଥା କହି ଯାଆନ୍ତୁ, ମିଃ-ସେ !

ଜେଲ୍ ଅଫିସରଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇ ପ୍ରକାଶ କହିଲା—ଆସନ୍ତୁ ଅନାଦି ବାବୁ—ଏହି ଚେୟାରଟିରେ ବସନ୍ତୁ ।

ପ୍ରକାଶ କହିବା ପରେ ଅନାଦି କିନ୍ତୁ ବସିଲା ନାହିଁ । ଘର—ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ କରି ଚେମକପଡ଼ି ଠିଆ ହୋଇ ରହିଲା ସେହିପରି । ଚୋଣକୁ ଦେଖିଦେଇ ଅଦୂରରେ ଖଣ୍ଡିଏ ଚେୟାରରେ ବସିଥିବା ସୁମିତାକୁ ସେ ପୂର୍ଣ୍ଣଦୃଷ୍ଟିରେ ଦେଖିବାକୁ ଲାଗିଲା ଏଥର ।

ସୁମିତାର ଦୃଷ୍ଟି ଅନାଦି ଆଡ଼େ ।

ଅନାଦି ଯାଉ ! ଏହି ତା'ର ପିତା ।

—ଏହି ଝିଅଟି ଆପଣଙ୍କ ସହିତ ଦେଖା କରିବାକୁ ଆସିଛି··· ପ୍ରକାଶ କହିଲା ।

ଅନାଦି କୌଣସି ଉତ୍ତର ଦେଲାନାହିଁ, କେବଳ ଚାହିଁ-ରହିଲା ନିଷ୍ପଲକ ଦୃଷ୍ଟିରେ ସୁମିତାକୁ ।

ସୁମିତାର ଚକ୍ଷୁ ଦୁଇଟି ଛଳଛଳ ଦେଖାଗଲା । ଧୀରେ ଧୀରେ ଉଠି, ଆଗେଇଆସି ମୃଦୁ ସ୍ୱରରେ ଡାକିଲା—ବାବା !—

—କିଏ ?

—ବାବା ! ମୁଁ ମୁଁ ସୁମିତା !

—ମା-ମା ମୁଁ ତାହାର ଡାକ ଶୁଣେ···ଅନ୍ଧକାର [illegible] ଏହି ତାଙ୍କରି ପାଗଳପଣ ଅନ୍ଧାରରେ [illegible] [illegible] ଦ୍ଵାର ପାଖରେ ଆବାର ପାଇ ଚିତ୍କାର କରିବାକୁ ଲାଗିଲା— ଦ୍ଵାରଖୋଲ, ଦ୍ଵାରଖୋଲ ମୋତେ ଯିବାକୁ ଦିଅ ।

—ବାବା !···ଅନ୍ଧ ଅନ୍ଧ ବୁଝିଲା [illegible] [illegible] ତାର ଦେହର ଧକ୍କାରେ ଗୋଟିଏ ଖାଲ [illegible] [illegible] ··ଟି ଚଉକି ଓ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଲଣ୍ଠନଟି [illegible] [illegible] [illegible] ଅନ୍ଧକାରରେ ଭରିଲେ ।

ଅନ୍ଧକାର ଭିତରେ ପାଗଳ ପରି ଚିତ୍କାର କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ପ୍ରହ୍ଲାଦ—ମା-ମା-ମା— ।

ସୁମିତ୍ରା ମଧ୍ୟ ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲା—ବାବା !

ଜଣେ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ଡାକିଲେ—ପ୍ରହ୍ଲାଦ ବାବୁ ! ପ୍ରହ୍ଲାଦ ବାବୁ ! ନିଃ-ସ୍ୱ । ଏଇ [illegible] [illegible] ଶେଷ [illegible] ପ୍ରହ୍ଲାଦ ପାଗଳପଣ ଚିତ୍କାର କରୁଥାଏ ମା-ମା-ମା-ମା— ।

ଜଣେ ବେଶିକ [illegible], [illegible] ପିଠିରେ [illegible] ଭେଦିଗଲା—ମା-ମା-ମା-ମା—! ଶେଷରେ ମୁଖରେ [illegible] —ଶୁଣିବା [illegible] ପାଇ [illegible] ।

—ପ୍ରହ୍ଲାଦ ବାବୁ ! ପ୍ରହ୍ଲାଦ ବାବୁ !

—ବାବା ! ବାବା !

—ମା—ମା— !

ମିଃ ସ୍ମିଥ ଦରଠାରୁ ପ୍ରବେଶ କରି କହିଲେ—ମୁଁ ଦୁଃଖିତ ସାର୍, ମେଲିନ୍ କରେଣ୍ଟ ଫେଲ୍ କରିଥିବା ହେତୁ ଆଲୁଅ ମ ଲିଭିଯାଇଥିଲା ।

ମାଲାଡ୍ ଜନ୍ସ କହି ଉଠିଲେ—ନା-ନା-ନା ।

—ନା'ଜଣ, ମାଲାଡ୍ ବାବୁ ।...ଉତ୍ତାଗ ମାଲାଡ୍ ଆଉଡ଼ି ଆଗେଇ ଆସିଲା ।

—ମୁଁ—ମୁଁ ହତ୍ୟା କରିନାହିଁ ।

—ଜାଣେ ଆପଣ ହତ୍ୟା କରିନାହାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ କଏ ! କଏ ସେତେବେଳେ ସେ ଘରେ ଥିଲା ?

—ଜାଣେନା । ଗୁଳିର ଶବ୍ଦ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଘରର ବତୀଟି ଲିଭି ଯାଇଥିଲା ଯେତେବେଳେ ।

—ଆଉ କିଛି ଦେଖିନାହାନ୍ତି ? ତାହାହେଲେ ଆପଣ ସେ ଘରେ କେହି ନାହାନ୍ତି ?

—ନା । କିନ୍ତୁ ବୁଝିନପାରି ମୁଁ ବୋକାଙ୍କ ପରି ଛିଡ଼ାହୋଇ କେତେଟା ମୁହୂର୍ତ୍ତ । ତା'ପରେ—ତା'ପରେ ସେଇ ଅନ୍ଧକାର ଘରୁ ଦୌଡ଼ି ବାହାରି ଆସିଲି ବାହାରକୁ ।

ଖୁଓ ବାରଣା !—

ପୁଲିସର ଜଣେ ଏ ଏସ୍ ଆଇ ମୁରଲିମୋହନ ଚୌଧୁରୀଙ୍କର ଜୈବିକ ଅନୁସନ୍ଧାନ ସାମ୍ନାରେ ଯାଇ ଷ୍ଟେପ୍ କଲେ । ଜନସ୍ଥାନ କଥା । କେବଳ ନହେଲେ ମଣିରେ ଜଣେ ଡ୍ରାଇଭର ରେଡ଼ିଓ ଶିକା ଆସିବା ଉଚିତ ।

ଜଗ୍‌ରୁ ଉଦ୍ଧାର ପାଇବେ ଡାକ୍ତର ଓ ଗ୍ରାମର ଜନ-ସାଧାରଣ ମିଃ ରାଓ । ଜଗ୍‌ର ଷଷ୍ଟ୍ରୀର ହାତରୁ ଉଦ୍ଧାର ପାଇବେ ସମସ୍ତ ସଶସ୍ତ୍ର ପୁଲିସ ।

—ତୁମ୍ଭେମାନେ ଏହିଠାରେ ଥାଅ, ଡୁଇସିଙ୍ଗ୍‌ର ଲୋକମାନେ ଆମଙ୍କୁ ଉପରକୁ ଯିବ ।...ପୁଲିସମାନଙ୍କୁ କହିଦେଲେ ମିଃ ରାଓ ସହିତ ଡାକ୍ତର ଉପରକୁ ଯାଇଁ ଲାଗିଲେ !

ଟର୍ଚ୍ଚ ସାହାଯ୍ୟରେ ଦେଖିଲେ ଡେଂ-ଟେବଲ ପାଖରେ ପାଣି, ଅଗତ୍ୟା ଦ୍ୱାର ଉପରେ ଜଗିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ପ୍ରାୟ ଦୁଇ ମିନିଟ୍‌ପରେ ଦ୍ୱାର ଖୋଲିଲେ ।

—କିଏ ?—ଶୁଣା ଗଲା ପ୍ରଶ୍ନ ।

ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଟର୍ଚ୍ଚ-ଲାଇଟ୍‌ର ଆଲୋକ ସାହାଯ୍ୟରେ ଦେଖି ପାରିଲେ ଦ୍ୱାର ଖୋଲା ହୋଇଗଲା । ଡାକ୍ତର ଚିହ୍ନିପାରିଲେ ସମ୍ମୁଖରେ ଜଗ ସିଂହ ।—

—ଭାବୁ ଶୋଇଥିଲି 'ଜ୍ୟାପ୍ !

ଜଗ ସିଂ ସୁଇଚ୍‌ଟିପି ଆଲୋକଟିକୁ ଜାଳିଦେଲେ ଉଠାଇ ଦେଲେ । ଘରର ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଆଲୋକରେ ଡାକ୍ତର ଓ ପୁଲିସ ଅଫିସର ଦେଖିଲେ ପରିଷ୍କାର ତାଙ୍କ-ଉପରର ମିଃ ରାଓଙ୍କୁ ଦେଖି ଚମକି ଉଠିଲେ ଜଗ ସିଂ ।

—ନା, ହଠାତ୍ ଆସିଲେ ଯେ । କାହିଁକି ।

—ଦେଖ । ସେଇ ଜଗ୍ ଡାକ୍ତର ! ଜଗ୍ ଉପରେ ଆଲୋକ... ତା'ପରେ ମିଃ ରାଓଙ୍କ ସାମ୍ନାରେ ଧରି ଡାକ୍ତର ଦେଖାଇଲେ—ଆସନ୍ତୁ ମିଃ ରାଓ ।

ଜଗଙ୍କରେ ହାତକୁ ଧରିଲେ ଉଠିଲେ ।

ଡାକ୍ତର ଉଠିବା ପରେ ସେହି ଘରରେ ଆଲୋକର ଆଲୋକ-ଛଟା ।

ଆଗେଇ ଚଳିଲେ ଜଗଦୀଶ ।

ସିଡ଼ିର ଶେଷ ପାହାଚରେ ଗୋଡ଼ ଦେଇ ପ୍ରକାଶ ଦେଖିଲେ, ବାଁ-ପାଖରେ ଖୋଲା ବାରଣ୍ଡା ଦେଇ କ୍ଷୀଣାଲୋକ ଘରଟି ଭିତରେ ଆସି ପଡ଼ୁଛି । ଶଯ୍ୟାଟି ଉପରେ ବସି ମୁରରିମୋହନ ସେତାର ଉପରେ ଆଙ୍ଗୁଳିର ମୃଦୁ ସ୍ପର୍ଶ ଦେଉଛନ୍ତି ।

ଜଗଦୀଶ ଘର ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ, ଅଣଦରେ, ମୁରରିମୋହନ ଜାଣି ପାରିଲେ ନାହିଁ ।

—ମୁରରି ବାବୁ···ଡାକିଲେ ପ୍ରକାଶ ।

—କିଏ ?—

ବାଦ୍ୟ ବନ୍ଦ କରି ଆଗନ୍ତୁକମାନଙ୍କର ମୁହଁକୁ ଚାହିଁଲେ ମୁରରିମୋହନ । ଅଳ୍ପ ହସ୍ୟ ଫୁଟି ଉଠିଲା ଆଖିରେ ମୁଖରେ ।

—ଆପଣଙ୍କର ଚିହ୍ନି ପାରୁଛନ୍ତି···ପ୍ରକାଶ କହିଲେ ।

—ହିଁ ଚିହ୍ନିଛି । କିନ୍ତୁ—ଏତେ ରାତିରେ ?—

କଣ ପ୍ରୟୋଜନ, ସେଥିପାଇଁ ଆସିବାକୁ ହେଲା । ମୋତେ ତ ଜଣାଇଲେ, ଏହାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ପରିଚୟ କରାଇଦିଏ । ଏ, ହେଉଛନ୍ତି ଏଠାକାର ଥାନାର ଇନ୍ସପେକ୍ଟର ମିଃ ରାଓ । ଆଉ ମିଃ ରାଓ, ଏ ହେଉଛନ୍ତି ବିଖ୍ୟାତ ଧନୀ ସେତାରବାଦକ ଆମର ମୁରରିମୋହନ ଚୌଧୁରୀ ।

ମୁରରିମୋହନ ସେତେବେଳକୁ ଶଯ୍ୟାରୁ ଉଠିଆସି ସେମାନଙ୍କର ସମ୍ମୁଖରେ ଛିଡ଼ାହୋଇଛନ୍ତି !

—ବହୁ ଠିକ ହୋଇ ରହିଲେ ଜାଣିଲ ପ୍ରକାଶବାବୁ, ମିଃ ରାଓ—ବସନ୍ତୁ । ···ମୁରରିମୋହନର କଣ୍ଠସ୍ୱରକୁ ଭୋଟାଏ କରୁଣ ବେଦନା ଯେନ ଲେଖିଲା ସେପାଖ ।

—କେଉଁଥିପାଇଁ ଏତେ ରାତିରେ ଆପଣମାନେ ଆସିଛନ୍ତି ମିଃ ଚୌଧୁରୀ···ମିଃ ରାଓ କହିଲେ

—ତେବେ ଜଣେ ଖାଇଁ ଆସିଛନ୍ତି ?

—ସୁଜାତା ଦେବୀଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରିଥିବା [illegible] ଆପଣଙ୍କୁ ଆରେଷ୍ଟ କରିବାକୁ ଆସିଛୁ । ସ୍ପେଶାଲ ଇନ୍‌ସପେକ୍ଟରଙ୍କୁ ଦେଖାଇ···କହୁ କହୁ ସରକାରୀ ଆଦେଶ ପତ୍ରଟିକୁ ତାହାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ବଢ଼ାଇଲେ ମିଃ ଗୁପ୍ତ ।

ଶାନ୍ତ ସ୍ଥିର ଦୃଷ୍ଟିରେ କାଗଜଟିକୁ ଦେଖି ଦେଇ [illegible] କହିଲେ—ଏବେ ବୁଝିଲି, କିନ୍ତୁ ତୁମେ ଜାଣ ଯେ ମୁଁ ସୁଜାତାକୁ ହତ୍ୟା କରିଛି, ମୁଁ ତ ସେଦିନ [illegible] ଥିଲି । ସମସ୍ତେ ଅଛୁ [illegible] ।

ଉତ୍ତର ଦେଲ ଦାରୋଗା—ଆ ସେଦିନର ରାତି ୧୧ଟାରୁ [illegible] ୧୨ଟା ଭିତରେ ଆପଣ ବଗିଚାର ଅନ୍ଧକାରରେ [illegible] ପଛ ଦ୍ୱାର ବାଟେ ଦେବୀଙ୍କ [illegible] ଦେଖା ଦେବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇଥିଲେ ।

—ଏଠାରେ [illegible] ଜନ୍ମ—[illegible]—

—[illegible] [illegible] । [illegible] ରାତ୍ରର [illegible] [illegible] [illegible] ଆଜି [illegible] । ମୁଁ [illegible] [illegible] ଆଜି [illegible] [illegible] [illegible] ଶିଏ [illegible] [illegible] ଆପଣଙ୍କର [illegible] [illegible] । [illegible] ସେଦିନ [illegible] [illegible] [illegible] ଆପଣ [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] । ତାହାହେଲେ ଆପଣ [illegible] ୧୧ଟା [illegible] ୧୨ଟା [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ।

— ତେବେ ସୁଦ୍ଧା କଣ ପ୍ରମାଣିତ ହୁଏ ଯେ ମୁଁ ସୁଜାତାକୁ ହତ୍ୟା କରିଛି ?

— ଆଉ ଦୁଇଟି ପ୍ରମାଣ ଅଛି । ଶୁଣନ୍ତୁ, ଗୋଟିଏ ହେଉଛି ଆପଣଙ୍କ ରିଭଲ୍‌ଭର ଓ ଅନ୍ୟଟି ହେଉଛି ସୁଜାତାର ଶୟନ କକ୍ଷରେ ଥିବା ସେହି ନାଗରାଜଟି । ତାର ମଣି ଉପରେ ଆପଣଙ୍କର ଆଙ୍ଗୁଳିର ଚିହ୍ନ ସ୍ପଷ୍ଟଭାବେ ପଡ଼ିଯାଇଛି ।

— ନାଗମଣି ଉପରେ ? —

— ହଁ । ମୋର ଅନୁମାନ ଯଦି ଭୁଲ ନ ହୋଇଥାଏ ତେବେ ଆପଣ ନିଶ୍ଚୟ ଘରେ ଫେରି ଭେଣ୍ଟିଲେଟ୍ ଗ୍ଲାସ ସାହାଯ୍ୟରେ ଝରକାରୁ ସୁଜାତାର ଶୟନ କକ୍ଷରେ ମାଳାଦ୍ଵୟଙ୍କୁ ଠିଆ ହେବାର ଦେଖିଥିଲେ । ଠିକ୍ ଜଣାପଡ଼ୁ ନାହିଁ ଆପଣ ମାଳାଦ୍ଵୟଙ୍କୁ ସେତେବେଳେ ଚିହ୍ନି ପାରିଥିଲେ କି ନାହିଁ । ଯଦି ନ ଚିହ୍ନି ଥାନ୍ତି, ଅନ୍ତତଃ କେହି ଜଣେ ଆପଣଙ୍କର ପ୍ରେମୃସୀ ପତ୍ନୀର ଆଲାପରତ ଥିବା ଦେଖି ଅଭିମାନରେ ଅନ୍ଧ ହୋଇ ଆପଣ ଆଉ ଥରେ ଆପେଣ୍ଟମେଣ୍ଟିକୁ ନେଇ ଓ ରାଲ୍ ବାରର ନୋଲ୍ ପପେଡଲ ଗେଟ୍ ଦେଇ ଉତ୍ତରମୁଖୀ ଦରଜା ବାଟେ ଘର ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ କରି ଗୁଳି କରିଥିଲେ ଓ ନିଜେ ଯେପରି ଧରା ନ ପଡ଼ନ୍ତି ସେଥିପାଇଁ ନାଗରାଜର ମଥାମଣି (ଯାହାକୁ ସୁଇଚ୍ ରୂପେ ବ୍ୟବହାର କରା ହୋଇଥାଏ) ଉପରେ ଆଙ୍ଗୁଳିର ସ୍ପର୍ଶଦେଇ ଘରର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ବତୀଟିକୁ ଲିଭାଇ ଦେଇ ପଳାୟନ କରିଥିଲେ ।

ଗୀତ୍ସରେ ଯେପରି ଆପଣଙ୍କର ଆଙ୍ଗୁଳିର ଚିହ୍ନ ଧରା ନ ପଡ଼େ ସେଥିପାଇଁ ଆପଣ ହାତରେ ଗ୍ଲୋଭ୍‌ସ ପିନ୍ଧିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଭୁଲ ଯାଇଥିଲେ ନାଗମଣି ଉପରେ ଆପଣଙ୍କର ଆଙ୍ଗୁଳିର ଚିହ୍ନ ରହିଯିବାକୁ ଆଉ ମଝି ବାଁ ହାତରେ ଆପଣଙ୍କର ଗ୍ଲୋଭ୍ ନଥିବା ଓ ସୁଇଚ୍ ଟିପି ଲିଭାଇବା ସମୟରେ ପ୍ରଥମ ନାଗମଣି ଉପରେ ...

ଜମିଯାଇଥିଲା । ମାଳାଦ୍ରି ସୁଜାତାକୁ ବିଭା କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଆସିଥିବା ସମ୍ଭବ କିନ୍ତୁ ସେ ଆସିଥିବା ମନେହୁଏ ଅନ୍ୟପ୍ରକାରେ । ସୁଜାତାର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହେବା ପୂର୍ବରୁ [illegible] କୋଳରେ ଓ ଏଠାରୁ ପାଖାପାଖି ଗଲା [illegible] ସୁଜାତାର [illegible] ଦେହର [illegible] ସେ ଏତେ ବିବ୍ରତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲା ଯେ, ସବୁ [illegible] ବିଶେଷ [illegible] ଯେତେବେଳେ ନାହିଁ, ସେ ଯେ ସୁଜାତାକୁ ବିଭା କରନ୍ତୁ ଏ ବିଷୟରେ ନିଃସନ୍ଦେହ ହୋଇ ସେ ପୂର୍ବର ପାଖରେ ଅନୁରୋଧ କଲା ଓ ତାର ସୁଖ [illegible] ସହିଥିବ ଏକ [illegible] । [illegible] ଉପରେ ଅଞ୍ଚଳର [illegible] ଦେଖି ମୁଁ [illegible] ଓ ମାଳାଦ୍ରିର [illegible] ଆଣିବାପାଇଁ ତାକୁ [illegible] ଅଳ୍ପ [illegible] ହେବାମାତ୍ରେ ତାର [illegible] ଆସିଲା, ସେ ଯେ [illegible] ପ୍ରକାରେ ସେଠାକୁ [illegible] ଶୁଣିଥିଲା ତାହା [illegible] ।

ମୃଦୁ ସ୍ୱରରେ ମୁରଲିମୋହନ ଓଷ୍ଠ ଚୁମି [illegible] ।
ଶାନ୍ତ କଣ୍ଠରେ କହିଲେ— [illegible] ତାହା [illegible] କହିଲେ, [illegible] ସତ କହୁଅଛି । ମୁଁ ତାକୁ ବିଭା କରନ୍ତି, [illegible] ସୁଜାତାକୁ ବିଭା କରିବା ମୋର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନ ଥିଲା । [illegible] । ମୁଁ [illegible] କରିଥିଲି ମାଳାଦ୍ରିକୁ, [illegible] ମୋର [illegible] । [illegible] ଦାରମଣି [illegible] ହେ—

—ତାହା ମଧ୍ୟ [illegible] । [illegible] ଏ ଭଉଁ [illegible]—

—ଭଉଁ !

—ହିଁ ଭଉଁ । [illegible] । [illegible]

ଆଉ କର ଚନ୍ଦ୍ର ନାଗମଣି ଉପରୁ ନେଇଥିବା ଚନ୍ଦ୍ର ସହିତ ସମ୍ପୂ
ମିଳି ଯାଉଛି, ମୁରାରିମୋହନ ବାବୁ ।

—ତାହାହେଲେ, ସେହି ଚିଠି ଖଣ୍ଡିକରେ ଥିବା ଆଙ୍ଗୁଳି ଚିହ୍ନ ସବୁଠାରୁ ମାରାତ୍ମକ ପ୍ରମାଣ । ✱

✱ ଗୁପ୍ତାରେ ଲଷିତ ।

17 JUL

ଏହି ଲେଖକଙ୍କର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଲେଖା—

ମୃତ୍ୟୁ-ଭୈରବ

ମୃତ୍ୟୁ-ଶରଳ

ରକ୍ତରେଖା ଭଣ୍ଡାର

ବହୁରୂପୀ

ବନ୍‌ସେନ୍‌ସ କ୍ଲବ୍

ଅଦ୍ଭୁତ ନଗର

ପ୍ରତେଶ-ଶୋଧ

ବଜାନବଢୀ (ଯନ୍ତ୍ରସ୍ଥ)

ବିଜ୍ଞାପନ

ସବୁ ପ୍ରକାର ପୁସ୍ତକରେ ପୁସ୍ତକ ବ୍ୟବସାୟୀ ଓ ଲାଇବ୍ରେରୀମାନ
ଯଥେଷ୍ଟ କମିଶନ ଦିଆଯାଏ । ଥରେ ଅର୍ଡର ଦେଇ ପରୀକ୍ଷା କ

● ପଣ ଦେବତା	ଟ୧.୨୫
● ଜବାନବନ୍ଦ	ଟ୧.୫୦
● ନାଗମଣି	ଟ୧.୫୦
● ମାଡ୍ରାସ୍ ମେଲ୍	ଟ୨.୦୦
● ଭଲ ଲାଗେ	ଟ୧.୫୦
● ଅପରାଧ-ଜୀବନର ଜୀବ	ଟ୧.୭୫
● ଭାରତୀୟ ସଙ୍କେତ	ଟ୦.୭୫
● ଜଳର ମନ	ଟ୧.୨୦
● ଅସ୍ଥିର ନୟନ	ଟ୧.୭୨
● ଦୁର୍ଗ୍ରନ୍ଥ ଚିତ୍ରା	ଟ୧.୦୦
● ଦୂର	ଟ୦.୭୫
● ବନ୍ଧୁ ବଦନା	ଟ୧.୭୫
● ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖ	ଟ୧.୦୦
● ଯୌଣପ୍ରତ (୭୦ ଜେ) [ଦୂପେନ୍ଦ୍ରଶଷ]	ଟ୦.୬୫
● ଦେଓଘର [ନାଟକ]	ଟ୦.୬୫
● ସଙ୍ଗୀତ ,,	ଟ୧.୭୫

—ପ୍ରକାଶକ—

ଶ୍ରୀ ଏକ୍ସ ଭବନାଥ

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ବାଣୀ ମନ୍ଦିର, କଟକ-୨